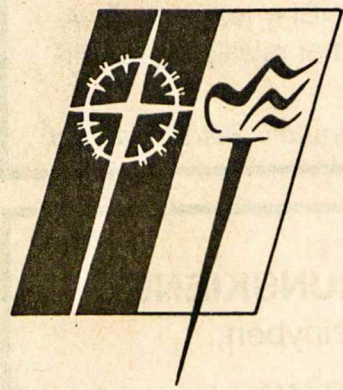

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.33-34 (2112-13) 1990 RUGPJŪTIS-AUGUST 21

• LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

• Tel. (416) 275-4672

Atsisakyti - ne reformuoti

Gana dažnai, norint išgelbėti žmogaus gyvybę, tenka amputuoti ranką, koją ar išoperuoti kokią nebeįgydomą kūno dalį. Daugelyje atvejų panašių drastiškų sprendimų negali išvengti nė visuomeninio ar valstybinio gyvenimo tvarkytojai. Nėra abejonės, kad šiose srityse tiksli ir greita orientacija gali būti vienintelė gera išeitis gelbėti visuomeninį organizmą. Kai reikia operacijos — pražūtinga delsti, mėginti, tikėtis.

REFORMOS paprastai yra pagerinimo siekiantys veiksmai, nežalojant pagrindinės struktūros, ne-laūžant rėmų ar iš trikampio nebandant daryti keturkampio. Jei reformos pažeidžia pagrindinę kokio idėjinio užmojo siją, pastatas pasmerktas sugriūti. Pvz., jei per septynis dešimtmečius klasių kovos ir proletariato diktatūros internacionalinė komunizmo idėja, su-ekvojusi milžiniškus kiekius lėšų, nepriėjo, turėjo trauktis ir byrėti — kas begalėtų rimtai tikėti, kad tą lenininį užmojų dar galima būtų kokiais nors lašeliais gydyti, politinėmis ar biurokratinėmis pertvarkomis gelbėti, kaip nors pritaikyti, kad pasisuktų tarnauti aiškiems, su jokiais svajonėm nesurištiems žmonių gyvenimo poreikiams. Sovietų Sąjungos 28-tasis komunistų partijos kongresas, užbaigtas balsingu, gražiai nuskambėjusiu Internacionalo sugiedojimu, tapo seniai išsi-garavusiais, visai neveikiantiais miego milteliais milijonams didžiosios imperijos žmonių, kurie jokių gydymu nebetiki. Demonstratyvūs pasitraukimai iš partijos, ir tai senų gerų partiečių, aiškiai rodo, kad laikas atėjo pasukti naują kryptimi: partijos reformos nieko nebeįgydo — reikia jos atsisakyti. Šitai mato ir senieji stalinistai, didieji generolai, prisiekę partinių mokyklų auklėtiniai, kurių dauguma nieko kito ir nesugeba kaip tik būti aršiais komunistais ir prisiekusiais Lenino garbintojais, gaunant už tai geresnį gyvenimą ir krūvas privilegijų. Ne kiekvienas jų išdrįsta trauktis iš buvusių tvirtų pozicijų, save išvilkti į viešumos šviesą ir, atvirumu pasinaudojus, pripažinti klydus, sukėlavus, išnaudojus, kyšininkavus...

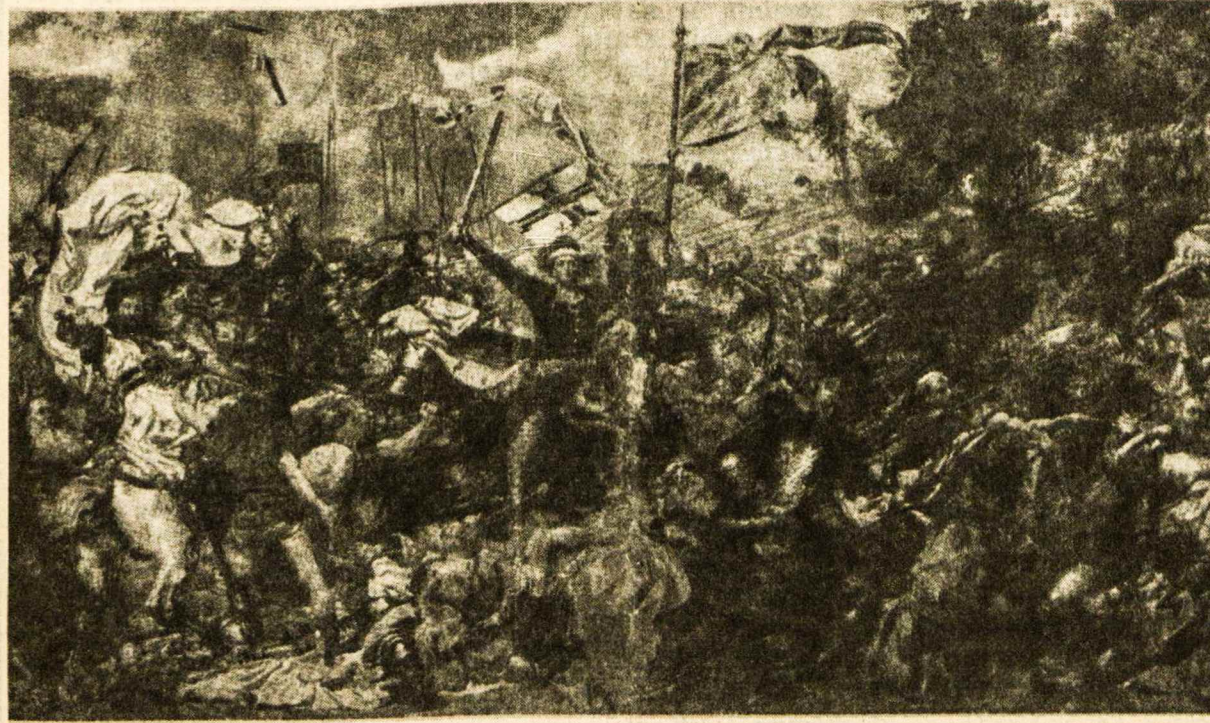
LIETUVOS komunistų partija labai laiku pasakė ne, šoko bendrinę tautos siekį srovėn, pasidavė daugumos nuomonei, atsisakė buvusio pirmavimo, tapo viena visų kitų politinių krypčių tarpe tiems, kurie marksizme dar bando ieškoti socialinių klausimų sprendimo. Lenininio-sovietinio tipo komunizmas, įskaitant ir mūsų pačių lietuviškąjį padalinį, per penkiasdešimt okupacijų metų tautai yra padaręs nepaprastai daug žalos. Bet ne mes vieni nuo jo nukentėjome. Komunistinio režimo junga velka visa eilė kitų tautų. Užtat prie baltiečių pradėjo Juodojo kaspinio dienos sąjūdžio šandien jungiasi visas antikomunistinis frontas. Tuo būdu rugpjūčio 23-čioji tampa ne vien jau baltiečių šauksmo diena, bet ir visų tų tautų, kurios kenčia dėl komunistinės priespaudos. Požiūris į tikrovišką komunizmą, kaip pagrindinę valdantiąją valstybinę jėgą, pastaraisiais metais daugelyje šalių, įskaitant jau ir pačią Sovietų Sąjungą, ėmė keistis teisingąja linkme: jo reikia atsisakyti. Vargu ar jį beįsigeibės ir Gorbachiovo išmaldauta vakariečių paslauga ir parama. Pilnesnės burnos — dar ne viskas. Kokie paskirtieji milijonai pakeis dvasiškai suluošintą visuomenę? Keistis ir dirbti teks patiems. Teks griebtis naujų įrankių, nes komunistiniai, nors ir paremtuoti, vargu betiks naujiems demokratijai pėsčiniams vesti. Komunizmas kaip valstybinė sistema turi būti palaidotas taip, kaip demokratinio mąstymo žmogus su pasibaisėjimu palaidojo nacizmą. Pagaliau — tai tik paprastas gyvenimo raidoje išsijojimas. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Provincinių parlamentų rinkimai

Nieko nenustebino Ontario premjeras D. Petersonas, pasiskelbęs rugsėjo 6 d. įvyksiančius parlamento rinkimus. Premjeras D. Petersonas, Ontario liberalus atvedęs valdžion po keturis dešimtmečius trukusios politinės krizės, jau spėjo pasižymėti ankstyvais rinkimais. Valdžios vadžias su savo liberalais iš konservatorių jis perėmė tik 1985 m., remiamas dvidešimt penkių Bob Rae NDP socialistų. Mat konservatoriai tada turėjo 52 atstovus, o liberalai — tik 48. Liberalų mažumos vyriausybę užtikrino D. Petersonui pažadėta socialistų parama. Sekantiems Ontario parlamento rinkimams jis pasirinko 1987 m. rugsėjo 10 d. Tie paankstinti rinkimai buvo su-prantami ir pateisinami, nes provincijai reikėjo atstovų daugumą turinčios vyriausybės. Tad nenuostabu, kad liberalai valdžion grįžo su 95 atstovais. Pagrindinė opozicinė partija su 19 atstovų tapo Bob Rae socialistai, o konservatoriai nukrito paskutinėn vieton su 16 atstovų.

Dabartiniai Ontario parlamento rinkimai buvo paskelbti be jokio rimto reikalo, nepaėjus nei pilniems trejiems metams. Tad nenuostabu, kad premjerą D. Petersoną dėl jų ankstyvo paskelbimo puola ir NDP socialistų vadas Bob Rae, ir neseniai konservatorių vadu išrinktas M. Harris. Jie ir kiti kritikai primena, kad rinkimų pravedimas provincijos išdui kainuos 40 milijonų dolerių, kad rinkiminiam vajui yra labai nepatogus vasaros atostogų metas. Be to, naujausi viešosios nuomonės tyrimo duomenys įtaigoja, kad juos ir vėl laimės liberalai. Mat juos žada remti 50% apsisprendusių rinkėjų, NDP socialistus — 26%, konservatorius — 22%. Rimtesnio pasikeitimo netenka laukti. Konservatoriai vis dar nėra atsisavę iš juos ištikisio skaudaus pralaimėjimo, tragiškai pasibaigusio vadų kaitaliojimo. Dabartiniam vadui M. Harriui reikia daugiau laiko konservatorių populiarumui atstatyti. B. Rae NDP socialistai gali padidinti savo (Nukelta į 11-tą psl.)

Žalgirio mūšis (dail. Jono Mateikos paveikslo fragmentas; aliejus, Varšuvos tautiniame muziejuje)

Lietuva, Žalgiris ir Vytautas Didysis

Liepos 15 d. Lietuva plačiai paminėjo dvi reikšmingas su-kaktis: Žalgirio mūšio 580 metų ir Vytauto D. mirties 560 metų. Pagrindiniai Žalgirio minėjimai, pasiekę net patį Žalgirį, įvyko Vilniuje, o Kaunas tada gyveno Vytauto Didžiojo. Tą dieną iškilmingai buvo atidengtas Laisvės alė-joje jo atminimui atstatytas paminklas, sukurtas skulptoriaus Vinco Grybo (1890-1941). Šis Vytauto D. paminklas 1930 m. buvo pastatytas Aukštojoje Panemunėje, Lietuvos karo mokyklos sode, bet jį ten sunaikino karinė bazė įsirengę sovietai. Kauniečių iškilmen buvo įjungtas ir vokiečių sušaudyto skulptoriaus V. Grybo šimtas gimtadienis.

Žalgirio laukai

Daug lietuvių jau liepos 14 d. atvyko į Žalgirio mūšio laukus, kur dabar yra pastatytas paminklas ir trys dideli stiebai vėliavoms. Aplinkui banguoja vasarą, ganosi karvės, pjaunamas šienas. Tą nak-tį skambėjo lietuviškos dalnos, nuleistą Lenkijos vėliavą Vilniaus universiteto studentai pakeitė atsivežta Lietuvos trispalve.

Oficialios iškilmės prie paminklo liepos 15, sekmadienį, kalbėjo Lenkijos prez. W. Jaruzelskis. Lietuvos aukščiausios tarybos prezidento pirm. Vytauto Landsbergio vadovaujama delegacija padėjo gėlių vainiką su įrašu: "Nuo Lietuvos — Žalgirio didvyriams". Jos vardu lietuvišką žodį iškilmės dalyviams tarė V. Landsbergis.

Lietuvišką kalbą V. Landsbergis papildė lenkiška savo minčių santrauka: "Kalbėjau gimtąja kalba, ta, kuri tarp kitų čia skambėjo, kai Lietuvos didysis kunigaikštis davė kovinius įsakymus, kai sužeistieji ir mirštantieji šnibždėjo atsisveikinimo ir meilės žodžius tolimiems namams ir mylimai Tėvynei. Kreipdamiesi į senuosius Lietuvos didvyrius, kartu atiduodame pagarbą visiems karžygiams, kritusiems šiame mūšio lauke. Žalgiris lietuviams visada bus išskirtinis žodis, narsos, pasiaukojimo ir tautų pergalės simbolis". V. Landsbergis šia proga turėjo atskirą pokalbį su W. Jaruzelskiu.

Tik trys vėliavos

Aukštuose paminkliniuose stiebuose plevėsavo trys vėliavos: dabartinė Lenkijos, istorinė — Lenkijos karalystės su ereliu ir Lietuvos didžiosios kunigaikštystės su Vyčiu. Lietuviai, matydami valstybinę Lenkijos vėliavą, pasigedo ir Lietuvos trispal-

vės. Jie jautėsi nuskriausti, nes šioje vietoje 1410 m. liepos 15 d. Lietuvos kariuomenė pirmoji puolė kryžiuočius. Iškilmingas Mišias koncelebravo Olštyno vysk. E. Piščas.

Po pamaldų surengtame liaudies muzikos koncerte Lietuvai atstovavo Utenos, Alytaus, Jonavos, Rokiškio bei kitų rajonų saviveiklos vienetai. Lenkijai — vokalinis Olštyno ansamblis. Žiūrovai lietuviams plojo ir už lenkiškai padainuotas dainas, Olštyno ansamblio neturėjo nė vienos lietuviškos dainos.

Šventaragio slėnis

Kelios dešimtys vilniečių, save laikanti Vytauto D. palikuonimis, liepos penkioliktosios rytą sutiko ant Bekešo kalno. Prie uždegto laužo žiūrėdami į bundantį Vilnį, širdies gėlmėse jie stengėsi atkurti senąjį Šventaragio slėnį. Jame prieš 580 metų lietuvių nekantraudami laukė žinių iš lemtingosios kovos tada dar negirdėtame Žalgiryje.

Gediminaitis Stasys Urniežius šio sambūrio dalyviams jautriais žodžiais padėjo atkurti anuometinį Šventaragio slėnio vaizdą, senosios Lietuvos ilgas kovas su kryžiuočiais. Laužai tada liepsnojo ne tik Šventaragio slėnyje, bet ir kitose Lietuvos vietovėse. Visur buvo laukiama žinios apie kovon išlydėtus vyrus, gyvenama pergalės viltimi. Žalgirio mūšio 580 metų sukakties paminėjimas ankstyvą rytą ant Bekešo kalno buvo kuklus, bet originalus ir įspūdingas vilniečių renginys.

Sporto šventė

Plačiau nuskambėjo Žalgirio sukaktis skirta Lietuvos sportininkų žalgiradiada, apėmusi krepšinį, tinklinį, futbolą, stalo tenisą, lengvąją atletiką, boksą, plaukimą, irklavimą ir netgi džiudo bei karatės savigny. Baigminės žalgiradiados rungtynės liepos 13-15 d.d. Vilniuje susirinko Lietuvos miestų ir rajonų laimėtojai. Žalgiradiada liepos 15, sekmadienį, buvo užbaigta sporto švente centriniam Vilniaus "Žalgirio" stadione.

Didžiausio dėmesio susilaukė Žalgirio mūšio vietovėje uždegta ugnis, estafetės būdu bėgiku atnešta Vilniun. Čia ji buvo pašventinta Vilniaus arkikatedros Šv. Kazimiero koplyčioje ir palydėta "Žalgirio" stadionan, kur protėvių ugnies laukė tūkstantčiai sporto šventės dalyvių. Tai buvo gražus sportininkų žygis, dabartį simboliškai sujungęs su praeitimi, tapęs tiltu tarp žalgiradiados ir Lietuvai 1410 m. liepos 15 d. laimėto Žalgirio mūšio.

Konferencija

Lietuvos mokslų akademijos istorijos institute Vilniuje liepos 13-14 d.d. buvo surengta mokslinė konferencija "Žalgirio laikų Lietuva ir jos kaimynai". Istorikų pranešimai parbrėžė, kad Žalgirio mūšis yra didžiausios viduramžių laikų kautynės Europoje, nulėmusios posūkį jos politinėje raidoje. Paskutinieji tyrinėjimai liudija, kad Lenkija tada buvo kurstoma prieš Lietuvą, bet Europos politikams nepavyko sugriauti sąjungininkų vienybės. Konferencijos dalyviai nagrinėjo Lietuvos didžiosios kunigaikštystės užsienio politiką, humanitarinę kultūrą, heraldiką, piniginę sistemą, lietuvių kovas su kryžiuočiais.

Konferencija, skirta Žalgirio mūšio 580-tosioms metinėms, buvo tarptautinė, bet jona dėl ligos negalėjo atvykti žymus lenkų istorikas Jerzy Ochmanskis, atsiuntęs tik paruoštą pranešimą. Neatvyko ir kiti du žymūs istorikai — Berlyne gyvenantis švedas Svenas Ekdahlis ir jo kolega vokieitis Klausas Militeris. Prez. M. Gorbachiovo demokratizmas Sovietų Sąjungą, net ir nutraukusi Lietuvos blokadą, nedavė vizos šių istorikų mokslinei kelionei Vilniun. Jiedu tarptautinė konferencija negalėjo įsijungti atsiųstais ir kitų perskaitytais pranešimais.

Vytautų pulkas

Vytautui Didžiajam atstatyto paminklo atidengimo iškilmės liepos 15 d. kauniečiai pradėjo pamaldomis Vytauto D. bažnyčioje, pagerbdami Žalgirio mūšyje žuvusius lietuvių karius ir jų didįjį karvedį. Po pamaldų iš Rotušės aikštės buvo žygiuojama prie Laisvės alėjos ir Leono Sapiegos gatvių sandūroje atstatyto paminklo. Įspūdingai atrodė Vytautų pulkas eitynių priesakyje. Jį sudarė beveik tūkstantis vyrų, gimusių 1930 m., kai Lietuva minėjo Vytauto D. mirties 500 metų sukaktį, pakrikštytų Vytauto vardu.

Sunaikinto paminklo atstatymui buvo pasirinkta Vytauto D. mirties 560 metų sukaktis. Atstatymo reikalais rūpinosi iniciatyvos ėmėsis Kauno miesto kultūros klubas "Aukuras" ir jo pirm. Gediminas Kostkevičius. Skulptoriaus Vinco Grybo sukurtą Vytauto Didžiojo skulptūrą ir karių figūras išliejo Vilniaus dailės kombinato ir Kauno ketaus liejyklos meistras. Paminklo atstatymui "Aukuro" klubas surinko 402.000 rublių iš 42.000 aukotojų.

(Nukelta į 9-tą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Iki nepriklausomybės - dveji metai

A. LEMBERGAS

Estijos aukščiausios tarybos vicepirmininkė Marju Lauristin tikisi, kad jos kraštas per dvejus metus pasiekės nepriklausomybę. Taip ji teigė pokalbyje, kurį paskelbė Stockholm dienraštis *Dagens Nyheter* liepos 12 laidoje.

Pasikeitusių laikysena

"Aišku, buvome nusivylę, negavę didesnės Švedijos paramos savo kovoje už Estijos nepriklausomybę. Bet dabar jau kitaip. Švedijos vyriausybė pastaraisiais mėnesiais viešai pareiškė, kad ji remia Baltijos valstybių išsivadavimą". Taip sakė Marju Lauristin Stockholm dienraščio korespondentui.

Buvusi Tartu universiteto žurnalistikos profesorė, Estijos liaudies fronto veikėja, dabar naujai susikūrusios estų socialdemokratų partijos vadovė ir Aukščiausios tarybos vicepirmininkė visą savo darbo laiką skiria Estijos nepriklausomybės siekimui. Ji žavisi Švedijos pavyzdžiu ir norėtų glaudesnio bendradarbiavimo su Skandinavija. "Estija yra ir visuomet buvo Skandinavijos-Baltijos geografijos vienetasis", sako Lauristin.

Bendra ateitis

Estiją ir Švediją, pasak jos, sieja bendra ateitis. Baltijos šalių aplinkos problemos, kariniai klausimai ir visuomenės reikalai turi didelį poveikį Švedijai ir kitiems Skandinavijos kraštams. Šiuo metu svarbiausias dalykas Estijos politikoje esąs naujos partijų sistemos, visiškai naujos politinės infrastruktūros kūrimas. Iki šiol daugiausia nepriklausomybės siekimus reiškė Liaudies frontas, bet dabar jau organizuojasi krikščionys demokratai, žalieji, veikia tautinė nepriklausomybės partija. Kituose laisvuose rinkimuose partijoms teks svarbų vaidmuo, mano Lauristin, kuri vadovauja naujai ir dar oficialiai neįregistruotai socialdemokratų partijai. Ji kol kas negausi, tačiau veda derybas dėl bendradarbiavimo su kai kuriomis rusakalbių gyventojų socialdemokratų grupėmis.

Estai socialdemokratai labai domisi Skandinavijos, ypač Švedijos ir Suomijos, partijų veikla. Netgi programos gairės jiems parengė Švedijos darbininkų partijos sekretoriaus pavaduotojas Enn Koka, kilęs iš Estijos.

Nesusipratimų šaknys

Lauristin mano, jog su rinkos

ūkio įvedimu padidės nedarbas ir visuomenės sunkumai. Todėl rinkos jėgų laisvas žaidimas turi būti ribojamas, siekiant užtikrinti socialinį saugumą. Tai vienas svarbiausių socialdemokratų programos tikslų.

Lauristin taip pat perspėja, kad nauji ryšiai su Vakarais gali sukelti naujų pavojų estų tautos kultūrai. Nauja partijų sistema bus labai svarbi Estijai, padės atkurti ryšius su aplinkos pasauliu. Lygiagrečiai su palaipsniškai mažinančiais ryšiais su Maskva estų partijos mės naujus ryšius su giminingomis organizacijomis Vakaruose.

Lauristin įdomiai aiškina, kodėl Švediją praeityje menkai domėjosi Baltijos valstybių reikalais, nors šiaip kitais atvejais gana veikliai rėmė mažų kraštų nepriklausomybės kovą. Visų pirma daug kas tikėjo sovietų propaganda, kuri nepriklausomos Estijos autoritetinį prezidento žinomumą apšaukė fašistiniu. Tokia pažiūra skatino abejingumą Baltijos valstybių likimui. Prisidėjo ir Švedijos vyriausybės baimė neerzinti savo galingo Rytų kaimyno. Antra vertus, daugelis baltiečių, atbėgusių Švedijon, nemėgo švedų socialdemokratų raudoną vėliavą ir socializmo šūkių, kurie jiems priminė sovietų okupacijos negandas. Todėl jie daugiau linko prie konservatorių, ir tai savo ruožtu stipriai valdančiųjų švedų socialdemokratų neigiamą nuostatą baltiečių atžvilgiu.

Dar dveji metai

Lauristin pabrėžė: kol Baltijos nepriklausomybės klausimas laikomas sovietų vidaus reikalu, tol iš viso neįmanoma rasti kokio nors sprendimo. Kaip tik šiuo metu Estijos vyriausybė spaudžia Maskvą pradėti pokalbius dėl Estijos nepriklausomybės.

Drauge galvojame, kaip iškėlus Pabaltijai klausimą tarp-tautiniame lygįje, nes tik taip galėtų būti sprendžiami strategiškos reikšmės klausimai. Manoma, kad tai turėtų būti svarstoma ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje.

Dagens Nyheter korespondentas Rolfas Erikssonas, baigdamas pokalbį su Estijos Aukščiausios tarybos vicepirmininke, paklausė, kada ji tikisi, kad jos kraštas taps nepriklausomu. Marju Lauristin atsakė, ji to drįsta tikėtis per dvejus metus.

Šiame numeryje:

- Atsisakyti - ne reformuoti
- Komunizmas kaip valstybinė sistema turi būti palaidota
- Lietuva, Žalgiris ir Vytautas Didysis
- Lietuvoje plačiai paminėjo dvi reikšmingas sukaktis
- Iki nepriklausomybės - dveji metai
- Mūsų bendradarbio pranešimas iš Švedijos
- Lietuva vokiečių spaudoje
- Vokiečiai smerkia nepriklausomos Lietuvos nepripažinimą
- Kai lietuviui nebuvo vietos savoje žemėje
- Prisiminimų nuotrupos iš prieškarinio laikotarpio Lietuvoje
- Popiežiaus lietuviškos kilmės ieškant
- Kai kurie duomenys rodo tą linkmę
- JAV lietuvių fondas stiprėja
- Baigiama suaukoti penktąjį milijoną
- "Tautos auklėja sielą"
- Tryliktoji Lietuvos dainų šventė
- Mano jaunystės metai Tadžikijoje
- Tremtinio jaunolio pergyvenimai vidurinėje Azijoje
- Atbundanti Lietuva
- Nauja laida dr. Jack Stuko knygos "Awakening Lithuania"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, C. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$26, pusmetinė – \$14, mėnė – \$35, garbės – \$45 (Amerikoje – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 75 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular \$26.00, supporter \$35.00, honorary \$45.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuva vokiečių spaudoje

KAZYS BARONAS

Nežinau kelintą kartą kai kurie žydų autoriai kaltina lietuivius SS daliniais bei jų dalyvavimu holokauste.

Redaguodamas vokišką EL-TĄ, keletą kartų pasinaudojau "Washington National Archive" dirbusio dr. B. Nemicko atsiųstais svarbių raštų nuorašais, įrodant lietuvių tautos pasipriešinimą vokiškai karo mašinai, jaunųjų vyrų ignoravimą, atsisakant jiems stoti į vokiškus karinius dalinius.

Organizuoti nepasisekė

Šį kartą neatlaikė mano širdis, skaitant liepos mėn. 3 d. "TŽ" ir juose išspausdintus Lietuvos žydų pasisakymus, metant vėl kaltę Lietuvos "SS daliniams" jų tautiečių žudyme. Tą klaidinančią teigimą reikėtų sustabdyti. Todėl norėčiau kaltintuosius supažindinti su 1943 m. kovo 12 d. Heinricho Lohse raštu "An den Herrn Generalkommissar dr. von Renteln, Kauen 'Geheim'" su antspaudu – "Der Reichkommissar fuer das Ostland".

Sutrumpintai raštas taip skamba (laisvas vertimas): "Iš gautų Generalbezirk Litauen naujokų šaukimo būstinių pranešimų sprendžiu (entehme ich), kad Lietuvos gyventojai, paveikti tam tikrų politikuojančių intelektualinių grupių, neatsiliepė teigiamai ir mano atsišaukime dėtas viltis. Priešingai latviams ir estams, lietuviai atsisakė kovos prieš bolševizmą, tuo pačiu sunkiai pakenkdami lietuvių tautos gyvenimo reikalams (Lebensinteresse)".

Svarbus raštas

Toliau H. Lohse įsako imtis griežtų priemonių švietime (Bildungswesen), numatytą reprivatizaciją Lietuvoje atšaukti, išskiriant tik tuos, kurie galės įrodyti savo bendradarbiavimo norą kovoje su bolševizmu.

Tačiau svarbiausias rašto sakinytas taip skamba: "Užbaigdamas pranešu, kad SS Reichsführeris, atsišvelgdamas į dabartines aplinkybes Lietuvoje (gegenwaertigen Umstaender) atsisakė (verzichtet) nuo lietuviško SS legiono įsteigimo".

Ar nevertėtų tokį raštą multiplikuoti ir pasiųsti Izraelio įstaigoms, jo vyriausybei. Jei jau atsirado savanorių, tai dar nereiškia, kad visa tauta buvo už SS dalinius. Juk ir pačiame Izraelyje tūkstančiai protestuoja prieš žydų elgesį su palestiniečiais!

Kelionės į Karaliaučių

Toje pačioje "TŽ" laidoje rašiau apie uždara svetimtams Karaliaučiaus miestą. Tačiau jau liepos mėn 10 d. vokiečių spaudoje kelionių dalyje radau pranešimą, kad liepos mėn. 23 d. ir rugpjūčio mėn. 2 d. "Kaledonian Star" laivu Baltijos jūra vyks 120 turistų, sustodami Rytprūsijų sostinėje. Kelionės rengėjas – Hamburgo "Stars Tours". Bilietai abiem kelionėms jau išparduoti. Sutartis su Karaliaučiaus miesto savivaldybe buvo pasirašyta liepos mėn. 5 d.

1944 m. rugpjūčio mėn. 26-27 ir 29-30 d.d. Karaliaučius buvo pultas sąjungininkų bombonešij, sunaikinant visą miesto centrą, istorinius pastatus. Vieną kartą vokiečių televizija parodė Karaliaučių ir artimą Kranto (vok. Cranz) vasar-

vietę. Miestas atstatytas, nauji namai, dalis senų sienų geležinkelio stotyje. Vokiečiai parodė keletą paminklų, kurių vienas yra "Litauen" skulptoriaus (Jokubonis?). Komentatoriaus taip pat pranešė, kad Karaliaučiuje be rusų dar gyvena lietuviai.

Atkirtis Maskvai

Heseno krašte (sostinė Vizbadenas) gyvenantieji Sudetų krašto vokiečių organizacijos atstovai savo posėdyje vieninai priėmė rezoliuciją, pareikdami joje griežtą protestą Maskvos vyriausybei, nepripažįstančiai Lietuvos nepriklausomybės. Atstovai kreipiasi į visus demokratinis kraštus, prašydami visom priemonėm remti Lietuvos nepriklausomybės siekius. Taip pat pasmerktą Hitlerio-Stalino sutartį kaip dviejų diktatorių politinės jėgos reiškinys (Ausdruck).

Reikia stebėtis, kad ir Sov. Sąjungos Bonnos pasiuntinybės leidžiamas mėnraštis "Sowjetunion heute" birželio mėn. laidoje išspausdino dviejų skaitytojų laiškus, reikalaujant Lietuvai nepriklausomybės. Ypač griežtai pasisako dr. E. Pinter iš Merzing, priimdamas gegužės mėn. Stanislovo Šatalino straipsnį. Rusas jame rašė, kad, nežiūrint 1939 m. okupacijos, Lietuva neturinti moralinės teisės pasitraukti iš Sov. Sąjungos. Vokiečiai atsako, kad šis nusikalimas turi būti atšauktas, ir Sov. Sąjunga už okupaciją, trėmimus bei lietuvių žudymą turi sumokėti aukštą kainą.

Pretenzijos ir tikrovė

Išėjvijos guda pri savo krašto priskiria ne tik dalį mūsų valstybės, bet net ir Lietuvos sostinę. (Tokiomis gūdų pretenzijomis gsdina ir Gorbaciovas su Ryžkovu). Visai kitaip galvoja prispaujoje gyvenantys jų tėvynainiai. Frankfurtu dienraštis "Frankfurter Allgemeine Zeitung" gegužės mėn 11 d. išspausdino gana ilgą straipsnį apie įsteigtą Gudijos "Adražnienje" (Atgimimas) sąjūdį bei jo pirmininką Juriį Viktorovič Chodyko, kovojantį ne tik už gudišką kultūrą, prieš rusifikaciją, bet ir Gudijos nepriklausomybę. Kalbėdamas su dienraščio atstovu J. Chodyko pasakė: "Gudijos nepriklausomybė buvo labai trumpa, tik keletą mėnesių. Tačiau nusijungia labai artimi ryšiai su Lietuva. Istoriškai Gudija yra Lietuva, nes šimtmečiais šis kraštas priklausė Lietuvos valdovams. Ir savo steigiamąjį susirinkimą Gudijos liaudies frontas suaukė Vilniuje. Taip pat 'Adražnienje' leidžiama du gudiški laikraščiai yra spausdinami Vilniuje" – baigė J. Chodyko.

KAZYS BARONAS, "Tėviškos žiburių" bendradarbis, gyvenantis V. Vokietijoje, su duka studente JŪRATE ir žmona prie savo gyvenamojo buto

Devintinių procesija Lietuvoje žygiuoja plentu iš Veiverių į Mauručius pagerbti Sibiro tremtinių ir žuvusių kovotojų už Lietuvos laisvę (1990 m.)

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Kreipėsi į pasaulio tautos ir valstybes

Tame kreipimesi sakoma – Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba 1990 m. kovo 11 d. paskelbė 1918-1940 m. nepriklausomos Lietuvos respublikos tęstinumą ir tuo veiksmu priminė pasaulio tautoms, kokia yra dabartinė Lietuvos ir Sov. Sąjungos santykių esmė – sugrįžtančio teisėtumo ir tebesitęsiančios prievartos konfliktas. Ši padėtis turėtų būti sureguliuota kaip galima greičiau teisėtumo pagrindais. Sov. Sąjunga atsakė ultimatumais, grasinimais, jėgos demonstracija ir blokada.

Lietuvos respublikos ir lietuvių išėjvijos atstovai, susirinkę 37-jų Europos lietuviškųjų studijų savaitėje rugpjūčio 11 d. Eidsiedelne, Šveicarijoje, apsvaustę dabartinę padėtį, pareiškia: 1. Lietuvos respublikos suvereniteto varžymai, kurie tęsiasi nuo 1940 m., turi būti panaikinti; 2. Lietuvos respublika, siekianti dalyvauti Europos demokratinų tautų bendrijoje ir norinti užtikrinti piliečių bei žmonių teises bei įstatymais vykdyti numatytas politines ir ekonomines reformas, turi būti kontroliuoti savo valstybės sienas; 3. Sov. Sąjunga neturi jokio teisėto pagrindo daryti klūtis Lietuvos žmonių bendravimui su kitur gyvenančiais asmenimis ir trukdyti Lietuvai įstoti į tarptautines organizacijas.

Kreipimąsi pasirašiusieji tikisi, kad demokratinės visuomenės ir vyriausybės nesišauksys su tokiais Lietuvos suverenumo pažeidimais ir prisidės prie Lietuvoje ir visame Pabaltijyje padėties normalizavimo.

Dokumentą pasirašė:

Vytautas Landsbergis – Lietuvos respublikos aukščiausiosios tarybos pirmininkas, Kazimieras Motieka – Lietuvos respublikos aukščiausiosios tarybos pirmininko pavaduotojas, Juras Alkis – Didžiosios Britanijos Lietuvių sąjungos pirmininkas, Stasė Baltus – Belgijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė, Mirga V. Spanje-Augustaitė – Olandijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė, Kazys Lozoraitis – Italijos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos vicepirmininkas, Vytautas Bieliauskas – PLB valdybos pirmininkas, Narcizas Prielaida – Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, Antanas Razma – JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas, Ričardas Bačkis – Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, Irena Joerg-Naudžiūnaitė – Austrijos lietuvių atstovė, Kęstutis Ivinskis – Vokietijos Lietuvių Bendruomenės tarybos narys.

Lietuvos ir Rusijos susitarimas

Lietuvių informacijos centro pranešimu iš Vašingtono, Sov. Rusijos federacinės respublikos ir Lietuvos respublikos ministeriai pirmininkai rugpjūčio 15 d. Vilniuje pasirašė susitarimą. Pasitarimai vyko tarp Lietuvos delegacijos, vadovaujamos Kazimieros Prunskienės ir Rusijos delegacijos, vadovaujamos Ivano Silajevo. Svarbiausias pasita-

rimų tikslas – išplėtimas ekonominis ir kultūrinis ryšių tarp abiejų kraštų. Pasitarimų dalyviai tikisi, kad praplėtimas ryšių suteiks geresnes gyvenimo sąlygas žmonėms abiejose valstybėse.

Lietuvos respublikos ir Sov. Rusijos federacinės respublikos vyriausybės sutiko, kad tarp abiejų kraštų būtų laikomasi draugiškų kaimyninių santykių, vadovaujantis garbingumu ir abiem šalims naudingų santykių palaikymu.

Pasitarimuose taipogi buvo sutarta, kad santykiai tarp abiejų valstybių bus grindžiami tarptautinių įstatymų, ir bet kokie susitarimai nebus saistomi su įsipareigojimu valstybių unijai ar paktui.

Delegacijos sutarė, kad reikia pradėti pasirušimus ilgalaikiai sutarčiai, liečiančiai ekonominį ir kultūrinį kooperavimą.

Europos savaitė

Sąjūdžio informacijos centro pranešimu, rugpjūčio 24-26 d.d. Lietuvoje vyksta Europos savaitė. Bus įvairūs renginiai kelyje nuo Vilniaus iki Lazdijų. Rugpjūčio 25 d. Vilniuje organizuojama masinė vakarė. Rugpjūčio 22-24 d.d. Lazdijuose ir Lenkijoje vyksta paralelinės stovyklos. Tikimasi, kad rugpjūčio 23 d. stovyklos susijungs Lietuvos pusėje. Europos savaitės organizatoriai – Lietuvos Sąjūdis ir Lietuvos respublikos užsienio reikalų ministerija.

Lietuvos Sąjūdžio seimo taryba rugpjūčio 13 d. pasiuntė Sov. Sąjungos prezidentui M. Gorbaciovui, ministeriui pirmininkui N. Ryžkovui ir gynybos ministeriui D. Jazovui laišką, išspėjantį apie Europos savaitę Lietuvoje. Laiške rašoma – artėjant Molotovo-Ribentropo pakto 51-sioms metinėms ir deryboms tarp Sov. Sąjungos ir Lietuvos respublikos, Lietuvos Sąjūdis reikalauja, kad būtų grąžinta tai, kas prieš derybas privalo būti grąžinta – vakarinių sienų kontrolė. Tai būtų sovietinės valdžios geros valios ženklas, kad ji pasiryžusi panaikinti Lietuvos aneksiją ir jos pasekmes.

Veikla prieš Lietuvą

"Gimtajame krašte" 31 nr. rašoma:

— Praėjusią savaitę suaktyvino savo veiklą vadinamasis "Vilniaus krašto patriotų komitetas". Vilniaus "Žalgiris" ir kitose gamyklose lenkų, rusų, gudų slaptuose susirinkimuose buvo skaitomos proklamacijos, raginančios stoti į pogrindinę armiją, kuri, gavusi signalą, pakiltų į kovą prieš "lietuviškuosius separatistus". "Komiteto" tikslai sutampa su bolševiko M. Burokevičiaus ir jo pasekėjų tikslais – negalėdami pasiekti valdžios demokratijos keliu, nori paimti ją smurtu; sutampa su SSSR ir sovietinės armijos – prasidėjus neramumams, būtų galima panaudoti karinę jėgą; vilčių turi ir lenkai šovnistai. Norėtume tikėti Lietuvos lenkais, gudaais, rusais, kad jie nesiduos ampulkinami sveikatos nuovoką praradusius saujėles, buvusių ir esamų viršininkėlių, neleis į Lietuvos nugarą įsmeigti peilį.

Pagalba Lietuvai

JAV senatas, LIC pranešimu, rugpjūčio 4 d. žodiniu priitarimu nusprendė Lietuvai suteikti 10 mil. dolerių vertės medicinos reikmenų bei kitokios humanitarinės šalpos.

Atstovų rūmuose pasiūlytos dvi rezoliucijos suteikti paramą Lietuvai nebuvo svarstomos Atstovų rūmų plenarinėje posėdyje. Kongresmenai

išėjo atostogų iki rugsėjo 4 d. Reikės laukti visą mėnesį, kol pastarieji pasivys senatą.

Vaistai pasiekė Lietuvą

LIC pranešimu, Lietuvių katalikų religinės šalpos insulino vaistų siunta Lietuvą pasiekė liepos 28 d. Vaistai buvo pasiųsti per Lenkiją. "Caritas" pirmininkė Albina Pajarskaitė savo padėkoje Lietuvių katalikų religinės šalpos direktoriui kun. Kazimierui Pugevičiui rašė: "Labai ačiū už Jūsų rūpesčių gautą tokią didelę vaistų ir insulino siuntą. Malonėkite padėkoti visam "Gyvybė Lietuvai" komitetui ir ypač dr. Gintautui, visiems aukotojams... visam Jūsų štabui... žinomiems bei nežinomiems geriesiems žmonėms ir jaunimui. Teatlygina jums visiems Dievas gausia palaima bei žemiškomis gėrybėmis".

Siuntą sudarė \$200.000 vertės vaistai, paaukoti "Gyvybė Lietuvai" Amerikos šalpos organizacijų.

Pasiųstos knygos

Iš ALKOS archyvo Putname buvo pasiųstos 1273 dėžės su 47,000 su viršum knygų į Kauną. Tai daugiausia "Krikščionio gyvenimas" serijos leidiniai, kuriuos paaukoję leidyklai, Lietuvių katalikų mokslo akademija ir Nekalto Prasidėjimo Mergelės Marijos seserys. Kartu pasiųsta "Aidų", "Laiskų lietuviams" žurnalų komplektai, tikslųjų mokslų knygos iš Massachusetts technologijos instituto. Knygų siuntą koordinavo ALKOS direktorius kun. Rapolas Krauskas.

Gilins žurnalistines žinias

"Atgimimo" korespondentas Audrius Ažubalis, 32 metų, konkurso keliu buvo atrinktas pagilinti žurnalistines žinias JAV-se. Jis Minesotos valstijoje Pasauliniame žurnalistų institute lankys šešių mėnesių kursą. Be to, jis susitiks su JAV politikais, visuomenės veikėjais bei žurnalistais. Į kursą kasmet priima tik 10 žmonių. Šį kursą yra baigę 348 žurnalistai iš 83 pasaulio kraštų. Andrius Ažubalis – pirmasis iš Lietuvos. Galimybę studijuoti padėjo parūpinti Lietuvių informacijos centro vedėja Gintė Damušytė.

Amerikos vyskupai aplankys Lietuvą

Rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais numatytos trys JAV katalikų vyskupų ekskursijos susipažinti su centrinės ir Rytų Europos Bažnyčios problemomis bei reikiama pagalba.

Pirmoji delegacija, vadovaujama Los Angeles arkivyskupo M. Mahony, vyks į Austriją, Vengriją, Rumuniją ir Bulgariją; antroji, vadovaujama Newarko arkivyskupo T. McCarrick, vyks į Lenkiją, Čekoslovakiją ir Jugoslaviją; trečioji, vadovaujama Čikagos kardinolo J. Bernadin ir arkivyskupo May, aplankys Maskvą, Vilnių, Rygą, Minską ir Lvovą. Kardinolų J. Bernadiną numato lydėti devyni kunigai (Kuzinskas, Markus, Puchenski, Rimšelis, Roache, Saulaitis, Šarauškas, Zaremba, Zawaski), trys pasauliečiai (Lauraitis ir Rudžiai) bei trys dienraščių korespondentai ("Chicago Tribune" ir "Sun Times").

Su Amerikos vyskupais pasiryžęs važiuoti ir lietuvių išėjviių katalikų vysk. P. Baltakis, OFM. Maskva nenori duoti jam vizos. JAV Valstybės departamentas daro spaudimą, kad vysk. P. Baltakiui, OFM, būtų leidžiama keliauti į Pabaltijį ir Sov. Sąjungą. J.A.

A+ BRANGIAM TĖVELIUI

mirus Lietuvoje,

dukrai ZOFIJAI SAUNORIENEI ir jos vyrui dr. A. SAUNORIUI bei visai jų šeimai reiškiamė nuoširdžią užuojautą –

Danutė ir Petras Babinai

A+ ELEONORAI PRUNSKIENEI

iškeliavus amžinybėn,

likusius nuliūdime – vyrą ANTANĄ, sūnus, dukrą, vaikaičius, sesutes Lietuvoje ir visą giminę giliai užjaučiame –

Juozas ir Stefanija Račickai

A+ JONUI JASINSKIUI

staigiai iškeliavus amžinybėn,

liūdesio valandoje jo žmonai ONUTEI reiškiamė nuoširdžią užuojautą –

I. A. Kusinskiai

R. R. Dobilai

D. Kusinskytė

A+ TERESEI BALNIENEI

mirus, sūnų ALFONSA BALNĮ, sporto darbuotoją, buvusį Kanados sporto apygardos vadovą, dukras – GENĘ KUCHALSKIENĘ, BRONĘ SAPIJONIENĘ, jų šeimas ir artimuosius liūdesio valandoje giliai užjaučiame –

KLS apygarda ir "Vyčio" sporto klubas

A+ TERESEI BALNIENEI

mirus, vaikaitį, "Aušros" sporto klubo narį, ALGĮ SAPIJONĮ, jo žmoną RAMONĄ, dukrą nuolatinę "Aušros" rėmėją BRONĘ SAPIJONIENĘ liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame –

Sporto klubas "Aušra" ir rėmėjų būrelis

A+ TERESEI BALNIENEI

mirus,

dukras – BRONĘ SAPIJONIENĘ, GENĘ KUCHALSKIENĘ, sūnų ALFONSA, jų šeimas ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Antanas Krakauskas
su duka Elvyra Houston

A+ PRANUI NORUŠIUI

mirus,

žmoną PRANCIŠKĄ, dukrą ALDONĄ Lietuvoje bei visus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė –

E. Z. Boguslauskai

A. T. Sakoniai

L. M. Garbačiauskai

V. M. Vaitkai

J. M. Gudeliai

B. A. Vitkai

S. E. Jonaičiai

M. Laurinavičienė

F. B. Kasperavičiai

A. E. Underiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūras darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Kai lietuviui nebuvo vietos savo žemėje

IGNAS MEDZIUKAS

Tai buvo dar tada, kai Lietuva švietė Nepriklausomybės saulę, ir jos žmonės galėjo kvėpuoti laisvės oru. Kartą buvau pas dr. Lazerį Epšteiną, Kaune, Ožekienės gatvėje. Gydytojo laukiamajam kambaryje tarp keliųolikos pacientų, daugiausia moterų, buvo mano pažįstamo iš studijų universitete laikų, Vlado Niunkos, komunistų veikėjo, žmona, tipiškai žydaitė su maždaug penkerių metų berniuku, kuris kalbėjo gražiai lietuviškai. (Kaip teko vėliau sužinoti iš besilankančių vilniečių Kalifornijoje, tas berniukas užaugęs nusizūdė). Ten buvusi viena moterėlė, nežinodama, kad berniukas yra mišrios šeimos, nustebusi kreipėsi į Niunkienę, sakydama: "Tai, ponute, gražiai savo vaikų išmokei lietuviškai". "Kieno vėžime sėdi, to ir giesmę reikia giedoti", — buvo jos diplomatiškas, tartum iš anksto sugalvotas atsakymas.

Kam teko studijuoti V. D. universitete Kaune ir kas dėmėsi studentų atstovybės veikla, prisimins, kad V. Niunka buvo išrinktas į studentų atstovybę, eidamas į rinkimus neturtingųjų studentų sąrašą. (Bet ar daugelis tada iš studijavusių buvo turtingi?) Jis, naudodamasis universiteto autonomija, kiekviena proga viešai niekino, kad tai, kas nepriklausomoje Lietuvoje buvo sukurta, o girdavo viską, kas iš Maskvos. Tuo metu V. D. universiteto studentai buvo daugiausia ūkininkų, amatininkų ar tarnautojų sūnūs ir dukterys. Jie dar prisiminė, kaip sunkiai buvo iškovota Nepriklausomybė, todėl ir tokias jo kalbas reaguodavo replikomis ir švilpimu.

Kai Stalinui su Hitleriu susitarus, Lietuva pagal Maskvą įstatytą planą buvo okupuota ir joje įvedama sovietinė tvarka, V. Niunka tuojau šoko talkinti okupantui. Paskirtas liaudies seimo vyr. komisijos pirmininku, buvo toks uolus, kad vos nepriskaičiavo virš 100 procentų balsavusių už "geriausius" liaudies sūnus. Oficialiai buvo skelbiama, kad šioje Stalino emisaro G. Dekanozovo surežisuotoje komedijoje dalyvavo 95,1% turėjusių teisę balsuoti, nors jokie rinkėjų sąrašai nebuvo sudaromi. Balsavo ir raudonarmiečiai bei kiti iš rytų atvykę ne Lietuvos piliečiai. Kai tie

"išrinktieji" išvyko į Maskvą prašyti Stalino saulės, V. Niunka kilo karjeros laiptais aukšty. Greit buvo paskirtas respublikos prokuroru, kuriais sovietų santvarkoje skiriami tik labai patikimi asmenys.

Niunkos žmona taip pat pajuto savo svorį, nes ji galėjo ką norėjo iškelti ar sužlugdyti. Žinojau, kad ne vienas mano pažįstamų jos rekomendacijomis gavo atsakingas pareigas.

Kartą 1940 m. vėlyvą rudens vakarą, eidamas gatve Kaune, sutikau Praną ir Mariją Baranauskus, pas kuriuos, būdamas studentu, esu nuomojęs kambarį. Baranauskai gyveno Laisvės al., netoli Igulos bažnyčios vieno kieme stovinčio medinio namo antrame aukšte. Buvo taupūs ir kuklūs. Nuomodami trijų kambarių ir virtuvės butą, patys pasilikdavo tik vieną didelį kambarį, kurio jiems užteko su dviem mažametėmis dukrelėmis. Be to, rodos, 1934 m. atvažiavus išstojusiems iš Telšių kunigų seminarijos Antanui Virkučiui ir Antanui Kazlauskui, mano šeimininkai leido jiems nakvoti virtuvėje ištiesiamose lovosose, kol jie susirado darbus ir kambarius. Vėliau A. Kazlauskas, vedęs žymaus komunisto Antano Petrausko (LKP Kauno miesto sekretoriaus) brolio dukterį, sovietams okupavus Lietuvą, padarė didelę karjerą, gaudamas aukštą tarnybą finansų ministerijoje.

Pranas Baranauskas buvo "Paramos" kooperatyvo tarnautojas. Jis nepriklausė jokiai partijai. Vienintelė organizacija, į kurią jis buvo įsijungęs — tai Lietuvos šaulių sąjunga. Ėmus kai kuriose įstaigose atleidinėti tarnautojus, Marija susirūpino, kad iš darbo nebūtų atleistas Pranas. Siūliau jai pakalbėti su Niunkiene, bet ji prisiminė, kad geriau pažįstanti Genovaitę Paleckienę, nes jos abi gyvenusios Latvijoje, kur lietuvių mokyklose mokytojavu. Todėl, jei reikėtų, tikėjosi jos pagalbos. Tai buvo mano paskutinis susitikimas su Baranauskais. ***

1940 m. vasarą buvau paskirtas finansų ministerijos atstovu į brangiųjų metalų nacionalizavimo komisiją, kuri dirbo Lietuvos banko rūsiuose. Čia sutikau Joną Butkevičių, dirbantį šiame banke. Joną pažinojau iš vaikystės dienų, nes gyvenome Alytuje, Pulko

gatvėje, tame pačiame name. Jonas, kaip ir jo vyresnysis brolis Petras, buvo kairiųjų pažiūrų. Kaimynai Petrą vadino bolševiku. Iš tikrųjų jie abu buvo revoliucinės linkmės. Jonas dėl savo veiklos net buvo patekęs į kalėjimą. Išėjęs kažkieno užtarimu gavo darbą Lietuvos banko Kauno skyriuje. Einant po darbo namo, Jonas man pasakojo, kad jis paskirtas Ekonominės karių bendrovės komisaru. Aplančiau Joną jo bute. Jis gyveno kažkur prie Aušros tako, einant į Žaliakalnį. Turėjo erdvų gražų butą, bet baldų — beveik jokių. Jo jauna žmonelė negalavo ir tais pačiais metais mirė. Kai paskutinį kartą Joną sutikau, jis papasakojo, kad gavęs paskyrimą į Alytų — Valstybinio banko direktorium. Tai buvo paskutinis susitikimas su Jonu.

1941 m. pavasarį mieste sklidogandai, kad karas neišvengiamas. Atvykusieji iš vakarinės Lietuvos pasakojo, kad visame pasienyje statomi įtvirtinimai. Taipgi buvo pašnibždomis kalbama, kad yra sudarinėjami kažkokie sąrašai, į kuriuos įtraukiami nepatikimi sovietų valdžiai asmenys, numatyti perkelti į tolimus sovietų šalies pakraščius. Kai kurie sužinojo, kad jų pavadė esančios sąrašuose. Jau tėsiai keista įtampa, kažko buvo laukiama. Birželio mėnesį lankiausi tėviškėje. Ūkininkai pagal seną tradiciją pavasarį kviesdavo kunigą pašventinti laukus, kad javai geriau derėtų. Ta diena kaime buvo birželio 14. Pašventinus laukus, visi susirinko pas vieną ūkininką vaišems. Išvežusieji kunigą, grįžę iš Krokialaukio, pasakojo kraupių dalykų: tą naktį miestelyje ir apylinkėse suminti mokytojas Kazlauskas, buhalteris Mikna, pieninės sargas Leonavičius ir kiti. Jie buvo iš miego priekelti ir su šeimomis, ginkluotų sargybinių lydimi, kažkur išvežti. Vakarop kiti, grįždami iš Balbieriškio, papasakojo, kad ir ten praėjusią naktį buvusi žmonių medžioklė ir kelios šeimos išvežtos.

Visi buvusieji vaišėse suneidam, skirstėsi prislėgti, laukdami neaiškaus rytojaus — gal kurio iš jų atėjusi eilė. Darbas namuose nesisekė. Lyg kažko buvo laukiama. Staiga vieną naktį, sekmadienio rytui auštant, pasigirdo lėktuvų ūžimas. Iš pradžių manyta, kad tai manevrai. Bet lėktuvams priartėjus, aiškiai buvo matyti vokiški ženklai. Tada visi suprato, kad prasidėjo karas, vieniems atnešęs išsigelbėjimo viltį nuo Sibiro, kitiems — kančias ir mirtį.

Kai frontas nutolo į rytus, kartą, einant Laisvės alėja Kaune, kilo mintis aplankyti Baranauskus. Butą radau užrakintą. Kaimynai pasakė, kad visa jų šeima birželio 14 naktį kartu su kitais išvežta į geležinkelio stotį. Netrukus sužinojau, kad ir banko direktorius Jonas Butkevičius Alytuje ir jo sesutė Marytė buvo išvežti nežinomam likimui.

Mano dėdė Ignas Česaitis, ūkininkas, 1940 m. rudenį iš Pošnios geležinkelio stoties važiuo į Kauną. Traukinyje jį užkalbino uniformuotas milicijos pareigūnas: "Ar manęs nepažįsti, Česaiti? Aš tarnavau pas tave piemeniu, o dabar tarnauju milicijoje. Bet tu man buvai geras ir teisingas. Jeigu kada būsi bėdoje, kreipkis į mane, aš tau padėsiu". Pasisakė kokiose pareigose ir kur dirbąs.

Ūkininkas I. Česaitis, 50 metų, kaip buožė su žmona buvo ištremtas į Krasnojarsko sritį, nors turėjo mažiau kaip 30 ha žemės. Stalinui mirus, iškentęs šaltį ir sunkius darbus prie geležinkelio, grįžo į Lietuvą.

Kiekvienais metais birželio mėn prisimename tuos, kurie 1941 m. birželio 14 ir vėliau kaip didžiausi nusikaltėliai, neišskiriant mažų vaikų ir senelių, buvo išvežti į tolimą speigratį sunaikinimui. Daugelis jų iš ten negrįžo. Tik pakrypę kryžiai liudija jų tragišką likimą, o kitų net kapavietės nežinomos.

Dabartinio popiežiaus JONO-PAULIAUS II tėvai — KAROLIS WOJTYLA ir EMILIJA KAČOROWSKA

Popiežiaus lietuviškos kilmės ieškant

Kai kurie duomenys, rodantys ta linkme, bet galutinai nėra ištirti

Nuo pat Jono-Pauliaus II išrinkimo popiežiumi spaudoje buvo užuominų apie lietuvišką jo kilmę. Evangelikų kunigas dr. E. Gerulis iš Floridos St. Peterburgo atsiuntė "TŽ" šią informaciją:

"Italijoje 1979 m. anglų kalba išspausdintoje 132 psl. gausiai nuotraukomis iliustruotoje biografijoje knygoje *John Paul II*, kurią paruošė Peter Hebblethwaite ir Ludwig Kaufman S. J., talkinant dr. Alois Anklin ir dr. Reinhold Lehmann, 16-me puslapyje dr. Peter Hebblethwaite rašo:

On 10 February 1906, Karol Wojtyła, a noncommissioned administrative officer in the Austro-Hungarian army, married Emilia Kaczorowska (Kaczorowska, kun. Vytauto Bagdanavičiaus giminaite, E.G.), a young Silesian of Lithuanian origin.

For their second son, Karol junior, the family history was a symbolic reminder of the period of Polish-Lithuanian unity in rebellion against Russia in the nineteenth century.

As pope, Wojtyła addressed a particularly warm greeting to the Lithuanians.

Šią knygą išleido Niujorke, San Franciske ir St. Louis miestuose McGraw-Hill Book Co., Maidenhead, England.

Kun. Vyt. Bagdanavičius, MIC, paklaustas apie giminytę su Sv. Tėvu Jonu-Paulium II, atsakė laišku 1990.VI.27: "Antanas Girnius ėmėsi šio reikalo aiškinimo, nes Elena Kačaruskaitė, mano pusseserė, buvo jo mokytoja gimnazijoje.

Apie mano giminytę su Popiežium Jonu-Paulium II krauprasme negali būti kalbos. Greičiausiai yra tik gentystė. Mano motinos sesuo Būčytė

Marija buvo išteikėjusi už Kačaruską, kuris greičiausiai yra buvęs Popiežiaus motinos brolis. Jis anksti mirė.

Paprašytas pasisakyti tuo klausimu, **Antanas Girnius**, gyvenantis JAV-se ir tyrinęs jį, štai ką atsakė.

1978.X.16 popiežiumi išrinktas Krokvos kardinolas Karolis Wojtyła (g. 1920.V.18 Widowice miestelyje, netoli Krokvos). Jo tėvai — Karolis Wojtyła ir Emilia Kaczorowska (žr. LE 37, p.234-235). Vos jį išrinkus, "New York Times" pirmame puslapyje rašė: "Popiežiaus motina — tvirta lietuvė (sturdy Lithuanian mother)".

Popiežiaus Jono-Pauliaus II-jo biografijoje rašoma: 1906.II.10 Karolis Wojtyła vedė jauną mokytoją lietuvių kilmės silezietę.

Lietuvoje yra keletas Kačaruskų šeimų. Antanas Gintneris a.a. Kajetono Žievio nekrologe rašė: "K. Žievy, dar būdamas Šakiuose gimnazijoje, susipažino su klases drauge Elena Kačaruskaitė (vysk. Pr. Būčys jai buvo dėdė), energinga ir veiklia visuomenininkė. Ją vedė esant jai Biržuose gimnazijos mokytoja. Juodu vaikų neturėjo, todėl įdukrino Danutę Trepeikytę iš Juškaikaimio km., Slavikų parapijos, kuri dabar yra inžinierė ir su šeima gyvena Vilniuje. Elena Žievienė mirė 1938 m. ir palaidota Kaune. Ji buvo kilusi iš Ploksčių, Šakių apskr., prie Nemuno krantų. Jos motina buvo vysk. Būčio sesuo. Kita sesuo buvo kun. V. Bagdanavičiaus motina".

Stefa Kačaruskaitė mini, kad lenkiška šeima apsigyvenusi Lietuvoje po sukilimo.

Ant Popiežiaus giminių antkapio galima išskaityti sekančius vardus: Marja Kaczorowska (1853-1887), Feliks Kaczorowski (1849-1901), Rudolfina Kaczorowska (1843-1919), ...rt Kaczor... (1837-...).

Praeitame šimtmetyje Žemaitijoje gyveno garsus kun. Ambraziejus Pranciškus Kačaruskis. Jis gimė 1821 m. Pa-

vandenės parapijoje, netoli Varnių, augo Kolainiuose. Jo tėvas — Mikalojus Kačaruskis (lenk. Kossarzewski).

Prel. A. Dambrauskas-Jakštas³ mini, kad Žemaitijon Kossarzewskiai buvo atsikėlę nuo Linkuvos; buvo proletarai-bajorėliai.

V. Maciūnas Kačaruskį vadina dideliu lituanistikos mėgėju (LE 11, p. 144-145), Česlovas Kudaba — kosmogonu⁴, o Augustinas Linčius — savitų pažiūrų žemės tyrinėtoju ("Mokslas ir gyvenimas" 1981, 11, p. 26-27).

Pagal Grigą Valančių, vysk. A. Baranauskui teigiamos įtakos darė jau Varnių seminarijoje draugystė su Kairiu ir Viksva, kuriems lietuvišku autoritetu buvęs kun. prof. Kačaruskas⁵.

Iš čia pateiktų duomenų matyti, kad jie nėra galutiniai ir yra reikalingi tolimesnio tyrinėjimo. Jei kas turi tikslesnių duomenų, galinčių prisidėti prie šio klausimo išaiškinimo, temalonėje atsiųsti "TŽ" redakcijai. Inf.

1 Peter Hebblethwaite and Ludwig Kaufman, SJ, A Pictorial

1a "Draugas" (data nepažymėta turimoje iškarpoje)

2 Arturo Mari (Official Vatican Photographer), Pope John Paul — Pilgrim of Peace.

3 Prel. A. Dambrauskas-Jakštas, Užgesę žiburiai. LKMA, 1930, pakartota 1975, p. 123-155.

4 Česlovas Kudaba, Kosmogonas iš Žemaitijos. "Mokslas ir technika", 1973, p. 44-45.

5 Grigas Valančius, Žemaitių Didysis, II dalis. Los Angeles, 1978, p. 346.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Prima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus prima pacientus ir vakarais

RINKĖJAI

Nepraraskite teisės balsuoti

Ontario provincijos rinkimuose 1990 m. rugsėjo mėn. 6 d.

Jūs galite užtikrinti, kad JŪSŲ PAVARDĖ būtų NAUJAME RINKĖJŲ SĄRAŠE.

Jeigu jūs turite teisę ir norite balsuoti, privalote užtikrinti, kad jūsų pavardė būtų NAUJAME RINKĖJŲ SĄRAŠE. Jeigu jūs balsavote praeituose provincijos rinkimuose, vistiek

turite atsakyti į klausimus, kuriuos pateiks rinkėjų surašinėtojai. Tai užtikrins, kad jūsų pavardė bus NAUJAME RINKĖJŲ SĄRAŠE, ir kad jūs turite teisę balsuoti.

Ką jūs turite žinoti apie RINKĖJŲ SĄRAŠO SUDARYMĄ ir kaip jums užtikrinti, kad JŪSŲ PAVARDĖ būtų NAUJAME RINKĖJŲ SĄRAŠE

Du rinkėjų surašinėtojai, kurie tuoj pasibels į jūsų duris, privalo turėti oficialią formą ir prisistatyti bei paaiškinti jų apsilankymo tikslą.

Jeigu jūs esate namuose ir turite teisę balsuoti arba kas nors gali už jus atsakyti į klausimus, rinkėjų surašinėtojai užpildys "Form

301" už jus ir už kitus šeimos narius, turinčius teisę balsuoti. Šios pavardės bus NAUJAME RINKĖJŲ SĄRAŠE.

Jeigu jūs nebus namuose, jie ateis vėliau, kad sudarytų išsamų NAUJĄ RINKĖJŲ SĄRAŠĄ.

Ar jūs turite teisę balsuoti?

Rinkėjų surašinėtojai pateiks šiuos klausimus:

- (1) Ar jūs būsite 18 metų amžiaus ar vyresnis rinkimų dieną?
- (2) Ar jūs būsite Kanados pilietis rinkimų dieną?
- (3) Ar jūs būsite išgyvenęs Ontario provincijoje 6 mėnesius rinkimų dieną?
- (4) Ar jūsų adresas bus tas pats rinkimų dieną?

Jie taip pat turi paklausti, ar kiti asmenys, gyvenantys šiuo adresu, turi teisę balsuoti.

DĖL RINKIMŲ INFORMACIJOS SKAMBINKITE: TORONTO MIESTE 321-1444 UŽ TORONTO RIBU 1-800-668-2727

Jeigu jūs turite draugą arba giminių, kurie nemoka skaityti, prašome jiems pasakyti apie šį pranešimą.

PADĖKA AŲA VITOLDAS AGURKIS

iškeliavo amžinybėn 1990 m. liepos 31 d.

Nuoširdžiai dėkoju kun. J. Liaubai, OFM, už religinius patarnavimus ir palydėjimą į kapines. Sol. A. Paulioniui ir jo žmonai už jautrų giedojimą bei vargonavimą, mieliems tautiečiams už karsto nešimą, B. Stanulienai už skoningai ir rūpestingai paruoštus pusryčius, visoms ponioms už pyragus. Nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie atsiuntė gėles, aukėjo Mišioms, Kanados lietuvių fondui ir palydėjo į amžinio poilsio vietą.

Ačiū visiems —

Liūdinti žmona Genovaitė Agurkienė

PADĖKA AŲA

ANDRIUS-VYTAUTAS SABALIAUSKAS
mirė 1990 m. liepos 27 d. Toronte, palaidotas
liepos 30 d. Sv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Mūsų nuoširdi padėka Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui ir kunigams už konsolėbruotus šv. Mišias šventovėje bei užuojautas mums. Ačiū kunigams — Liudui ir Eugenijui už maldas bei Rožinį koplyčioje ir kapinėse.

Dėkojame visiems laidotuvių dalyviams už gražius paguodos žodžius, velionies lankymą koplyčioje bei palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Mūsų nuoširdi padėka muz. Daliai Viskontienei už vargonavimą bei giedojimą per Mišias. Ypatingai didi mūsų padėka už paaukotas Mišias, atneštas gėles ir karsto nešimą mieliems bičiuliams. Nuoširdi mūsų padėka p.p. Gataveckams už paruoštus pusryčius. Te gerasis Dievas Jums už visa tai atlygina!

Velionis nesulaukė pilnos Lietuvos nepriklausomybės, dėl kurios jis taip sielojosi ir laukė. Jūsų užuojautos lengvino taip skaudžią mums atsiskyrimo valandą.

Visiems nuoširdus mūsų acių.

Liūdintys — žmona Irena, dukros — Rasa ir Rūta, sesuo Teresė ir brolis Jeronimas

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

PAMINKLAS VALANČIUI

Paminklas žemaičių vysk. Motiejui Valančiui Varniuose buvo pastatytas 1927 m. Jo atidengimo ir pašventinimo iškilmėse dalyvavo Lietuvos prez. Antanas Smetona. 1951 m. sovietiniai okupantai paminklą nugriovė ir vėliau jį pakeitė V. Lenino paminklu. Varniečiams pavkyo pasilepti ir išsaugoti tik Lietuvos švietojo ir blaivintojo vysk. M. Valančiaus bronzinį biustą. Didelė šventė Varniuose įvyko š. m. liepos 27-29 d.d. Čia buvo su- rengta antroji mokslinė konferencija, nagrinėjusi istorinę bei kultūrinę žemaičių krašto praeitį, ir pašventintas atstatytas paminklas vysk. M. Valančiui. Iškilmingas Mišias Varnių ka- tedroje atnaušo ir paminklą pa- šventino Telšių vysk. Antanas Vaičius. Šiai progai skirtą žodį tarė atgimstančios Lietuvos aukščiausiosios tarybos prezi- dumo pirm. Vytautas Landsber- gis. Išpūdingoje procesijoje dalyvavo tūkstančiai į Varnius suplaukusių žemaičių. Liepos 21 d. naktį Varniuose buvo nuvers- tas V. Lenino paminklas, poka- rio metais pakeitęs vysk. M. Va- lančiaus paminklą. V. Lenino biustą nakties metu prie auto- mobilio prižiūrė virve nuo pos- tamento nutempė keturi vyru- kai, ir biustą, ir postamentą apipylė dažais. Atsakomybę pri- siėmė Lietuvos laisvės lygos Telšių rajono skyrius, nors to- kiems veiksmams nepritaria LLL vadas Antanas Terleckas.

"MISS LITHUANIA 90"

Šiemetiniame Lietuvos gra- žulių konkurse dalyvavo 79 merginos. Vertintųjų komisija, vadovaujama filmų rež. Arūno Žebriūno, pusbaigiami atrinko 17 kandidatų, baigėmei — 10. Galutinis sprendimas padarytas Vilniaus sporto rūmuose liepos 15 d. vakarą. 1990 m. gražiausios lietuvaits karūną laimė- jo Greta Bardavelytė, dvidešimt vienerių metų amžiaus studentė iš Klaipėdos. Jai teko Italijos "Triade" firmos automobilis "Fiat UNO" ir Toronto agentū- ros "Audra Travel" pažadėta kelionė į Meksiką kurortu. Ant- rą vietą išsikovojo klaipėdie- tė studentė Jūratė Kunevičiūtė, trečią — vilnietė banko tarnau- toja Jūratė Gūžytė, ketvirtą — kaunietė studentė Taira Milu- šauskaitė. Šiemetiniai rinki- mai buvo praversti vakarietiš- ku stiliumi, įjungiant kandi- datų dainų, šokių, talentų va- karus, parodomuosius koncer- tus, pasiekusius net Klaipėdą ir Palangą. Į juos įsijungė ir profesionali estrados solistai Ovidijus Vysniauskas, Vytautas Kernagis, Žilvinas Bubelis, Ar- tūro Noviko vadovaujamas Vil- niaus universiteto ansamblis, Vilniaus "Erfurto" ir "Lietuvos" naktinių klubų šokėjai.

ATSKALŪNŲ ŠVENTĖ

Liepos dvidešimt pirmoji da- bar yra tapusi tautos gedulo die- na atgimstančioje Lietuvoje. Mat 1940 m. liepos 21 d. Mask- vos suorganizuotame farse Lie- tuva buvo paskelbta sovietine respublika ir rugpjūčio 3 d. įjungta Sovietų Sąjungon. Šiuos įvykius bei jų datas dabar is-

toriniu farsu laiko ir nuo Mask- vos atsiskyrusi Lietuvos komu- nistų partija su savo vadu Algir- du Brazausku. Kitokios nuomo- nės betgi yra iš jos pasitrauku- si Maskvai ištikima M. Buroke- vičiaus, K. Kojelio ir V. Švedo partiečių grupė, vartojanti tą patį LKP santrumpą, tik prie jos skliausteliuose pridanties sovietinės kompartijos TSKP. Tos LKP (TSKP) atskalaūnai lie- pos 21 d. surengė šios gėdingo- sios datos penkiasdešimtmečio šventę Vilniaus Vingio parke. Negausius dalyviai klausėsi Maskvai ištikimieji kalbėtojų, pasmerkusių kovo 11 d. paskelb- tą Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, teigusiu, kad Lie- tuva buvo ir visada bus sovie- tinė. Atskalūnų šventę nutrau- kė lietus.

LKP (TSKP) SUVAŽIAVIMAS

Aukštojoje partinėje mokyk- loje liepos 21 d. vakarą buvo baigta maskvinių Lietuvos komu- nistų suvažiavimo pirmoji dalis. Antroji bus tęsiama rug- sėjo 15 d. Pirmojon įsijungė apie 800 dalyvių, pritarusių Sovietų Sąjungos komunistų partijos XXVIII-jam kongresui. Jie džiaugėsi, kad į kompartijos politbiurą, papildytą visų res- publikų atstovais, buvo išrink- tas ir Mykolas Burokevičius. Jis yra pirmas lietuvis, priim- tas į sovietinės kompartijos po- litbiurą Maskvoje. Ten kojos ne- buvo įkėlęs net ir Antanas Sniečkus, matyt, mažiau ištiki- mas Maskvai už M. Burokevičių. Pastarasis suvažiavime gyrėsi, kad LKP (TSKP) Lietuvoje turi 39,000 narių ir savo komitetus visuose rajonuose. Suvažiavime nutarta išplėsti sekretoriatą. Į jį ir LKP (TSKP) politbiurą buvo priimtas lietuvių kilmės gen. mjr. A. Naudžiūnas, poli- tinio skyriaus viršininkas iš Balkonūro.

BAISOGALAI — 450 METŲ

Baisogalos miestelis dabar- tiniame Radviliškio rajone at- šventė 450 metų sukaktį. Jos pro- ga Lietuvos persitvarkymo sąjū- džio skyriaus iniciatyva centre atstatytas sovietinės valdžios nugriautas paminklas žuvis- siams už Lietuvos laisvę. Baiso- gala istoriniuose šaltiniuose minima 1539 m., kai karalius Žygimantas Augustas paskelbė parapiją įsteigiantį raštą su jai paskirtomis žemėmis. Sep- tynioliktojo šimtmečio pradžioje Baisogala atiteko Lietuvos didžiosios kunigaikštystės kan- clieriui M. Radvilai, o XVIII š. pabaigoje turėjo apie 20 namų. Carinės Rusijos okupacijos me- tais Baisogalos gyvenvietė pri- klausė Šiaulių apskrčiai ir 1903 m. jau turėjo 470 gyventojų. Miestelyje buvo valsčiaus savi- valdybė, paštas, mokykla, dvi žy- dų sinagogos, kelios krautuvės, degtinės monopolio parduotuvė, gyveno gydytojas ir felfčėris. Da- bartinėje Baisogaloje, atšventu- sioje 450 metų sukaktį, yra baž- nyčia, vidurinė mokykla, sveika- tos centras su vandens baseinu, šešios parduotuvės, biblioteka, kultūros namai, ligoninė-poli- klinika, Lietuvos gyvulininkys- tės ir veterinarijos mokslnio tyrimo institutas su bandomuoju ūkiu.

V. Kst.

Baisogalos miestelyje, atšventusiame 450 metų sukaktį, atstatytas pamink- las žuvusiems už Lietuvos laisvę

Hamilton, Ontario

PAGERBDAMI MIRUSIUOSIUS
Kanados lietuvių fondui aukoj: a.a. Vytauto Agurkio atminimui \$25 — J. J. Kazemėkai, E. Bersenienė; \$20 — J. M. Gimzauskai, A. D. Jankūnai, P. S. Kanopai, V. E. Sa- kai, S. J. Pyragiai, E. J. Bajorai- čiai, R. J. Pleiniai, Br. Kaminskas, S. Domeikienė, L. E. Klevai, M. Chrolavičienė, A. Petraitienė, V. G. Stabingiai, J. T. Andrukaičiai; \$10 — A. Didžbalienė, K. V. Gelž- niai, V. Kežinaitis, X. Y., P. M. Šiuliai. Genė Agurkienė savo vyro a.a. Vytauto atminimui aukojė \$100; a.a. Juozo Pleinio atmini- mui, mirusio Lietuvoje, \$50 — R. J. Pleiniai; \$20 — S. Domeikienė, L. E. Klevai ir \$10 — V. Kežinaitis; a.a. Eimūčio Skaisčio atminimui, staiga mirusio Lietuvoje, \$20 au- kėjo L. E. Klevai.

PAGERBDAMI JUOŽA IR KONSTANCIJA BLEKAIČIUS
ju 50-ties metų vedybinės sukak- ties proga, S. S. Rakščiai Kanados lietuvių fondui aukojė \$50.

Kanados lietuvių fondas nuo- širdžiai dėkoja už aukas.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS CHORO gegužinė labai gerai pa- sisekė. Choras dėkoja medžiotojų klubui ir visiems prisidėjusiems savo darbu ar auka, o ypač at- vėjusiems svečiams. Choras vėl pra- dės repetitijas rugsejo 6 d., 7.30 v.v. Prašome visus mylinčius gies- mę ir dainą prisidėti prie mūsų parapijos choro, vadovaujama muzikės Darios Deksnytės.

JAUNIMO CENTRE kiekvieną sekmadienį aukas KLB Pagalbos Lietuvai vajui renka Antanas Ju- syis ir Vytautas Venckevičius.

KLB HAMILTONO APYLINKĖS PIRMININKĖ Angelė Krivins- kaitė rugpjūčio 4 d. susituko su Andriumi Vaičiūnu. J.K.

"GINTARINIAI AIDAI". Hamil- tono McMaster universiteto radio- jo stoties CFMU-FM 93.3 signalai siekia klausytojus apytrikiai 40 km spinduliu. Šioje radio stoty- je dirba arti 200 studentų — radi- jo mėgėjų. Savaitaliai yra skirti daugiakultūrinės radio progra- moms, kurių šiuo laiku yra devy- nios, jų tarpe ilgiausiai išsilai- kiusi yra lietuviška radio pro- grama "Gintariniai aidai", girdima jau 12 metų. Radio stotis yra iš- laikoma studentų unijos, remiama universiteto administracijos. Su- mažėjus paramai iš Kanados val- džios, radio administracija krei- pėsi į visus radio klausytojus (įskaitant daugiakultūros pro- gramas), prašydama finansinės paramos.

Programos yra tik kultūrinės, ne- turi pelno, ir visi kurie ten dirba negauna jokio atlyginimo. Lietu- višką radio programą, kuri yra transliuojama kiekvieną sekma- dienį nuo 13-tos iki 14-tos valan- dos, praveda pasikeičdami šie pra- nešėjai: Edvardas Labuckas, žur- nalistas dr. D. Hago su Regina Va- ranavičiūte - Hago, vadovaujant Liudai Stungevičienei.

Šalia reguliarių radio progra- mų "Gintariniai aidai" su Hamil- tono lietuvių radio mėgėjų pa- galba ne kartą yra surengę įvai-

rių lietuvių solistų, muzikų bei žodžio pasirodymų. Liepos 1 d. bu- vo gražiai priimta viešnia iš Lie- tuvos Nijolė Sadunaitė. Paskaitos klausė gausus skaicius Hamiltono lietuvių, buvo surinkta nemažai aukų.

"Gintariniai aidai" rugpjūčio 9 d. Jaunimo centre globojo "Armo- nikos" ansamblio vadovo Stasio Liupkevičiaus su dukromis — Aud- ra ir Ugnė koncertą. Žiūrovai gė- rėjosi šios šeimos dainos viene- to, kuris yra populiarius Lietuvo- je, puikiu pasirodymu. L.S.

Sudbury, Ontario

"GELEŽINIO VILKO" žūkiau- tojų ir medžiotojų klubo valdysba rugsejo 8, šeštadienį, 1 v.p.p. White Tail Lodge vietovėje, R. P. Gud- riūnų vasarvietėje, rengia tradi- cinę metinę gegužinę. Kviečia klubo narius, Sudburio ir apylinkės lietuvius bei svečius gausiai da- lyvauti.

Gegužinės programa: sportinis šaudymas ir šaudymo varžybos klubo pereinamajai taurai laimė- ti, žvejybos ten esančioje upėje, sportas, muzika, dainos, drau- giški pokalbiai ir skanūs pietūs.

PAGALBOS LIETUVAI VAJUI žūklautojų ir medžiotojų klubas "Geležinis vilkas" paukukojo \$500.

LANKĖSI TAUTIEČIAI iš Lie- tuvos — Antanas Milčius iš Kauno, Kazimieras Kupčiūnas iš Panevė-žio. Leonas Baltutis išvyko trim savaitėm į Lietuvą aplankyti savo artimųjų.

(Nukelta į 10-tą psl.)

London, Ontario

MŪSŲ MIRUSIEJI. Mirimų skaičius šioje mažoje apylinkėje dabar žymiai padidėjo. Tarp da- bar mirusiųjų buvo ir seniausioji lietuvi, kuri *nesulaukė šimtojo gimtadienio*. Mirties angelas pa- galėjo jai šitos retos sukakties. Marijona Grimalauskienė-Pašu- kevičiūtė gimė 1890 m. rugsėjo 24 d. Marijampolės apskrity. Mirė 1990 m. liepos 23 d., taigi tik porą mėnesių iki šimtojo gimtadienio, kurio labai laukė. Jam ruošėsi ne tik artimieji ir draugai, bet ir dau- gelis londoniečių. Buvo planuo- jama jį viešai pažymėti, nes tai būtų buvęs pirmas toks gimtadie- nis Londone. Grimalauskienė yra A. Aušrotienės motina. Kanadon jį atvyko 1938 m., palaidota šv. Petro katalikų kapinėse liepos 26 d. Maldas laidotuvių namuose ir apeigas Šiluvos Marijos šven- toje atliko kleb. kun. K. Kakne- vičius. Giedoją solistė Černienė, trimitu religinius kūrinius grojo Aušrotų žentas B. Young. Akom- panavo R. Viliene.

ANASTAZIJA KISIELIENĖ. CELČIUTE, 83 m. amžiaus, mirė liepos 14 d., palaidota liepos 17 d. Maldas laidotuvių namuose ir apeigas Šiluvos Marijos šven- toje atliko kleb. kun. K. Kaknevi- čius. Ji buvo kilusi iš Obelių vals- čiaus, Rokiškio apskrities ir taip pat yra A. Aušrotienės giminaitė. Kisielienė turėjo gražų ir labai stiprų kontrolto balsą ir kurį lai- ką ji dalyvavo parapijos ir Londo- no lietuvių choruose.

BALYS KEBURIS, 73 m. am- žiaus, mirė gegužės 28 d., palaido- tas gegužės 31 d. Ingersolo kapinė- sė. Jis gimė Daugėliškų kaime, Pabaisko valsčiuje, Ukmergės apskrityje. Daugiausia gyveno Ingersole, kuriame retkarčiais surengdavo etninių grupių rengi- nius, dalyvaujant aktyviai ir lie- tuviams. Dažnai atvykdavo ir į Londono lietuvių renginius bei pamaldas. Buvo entuziastas me- džiotojas bei meškeriotojas. D. E.

SIMTO METŲ AMŽIAUS nesu- laukusi a.a. Marija Grimalaus- kienė palydint amžinatėn, Kana- dos lietuvių fondui laidotuvių me- tu \$25 aukoją Rasa ir Paulius Ku- rai. Laidotuvių ir visomis progoms aukas fondui perduoti patar- nauja KLF atstovas Londone. (Vo- kas ir kortelės randami laidotu- vių namuose).

ŠILUVOS MARIJOS PARAPI- JOS 26-rių metų gyvavimo eigoje šimtasis krikštas — Mykolo-Ed- mundo Brewer, Kristinos Pet- rauskaitės ir David Brewer sū- naus, įvyko š. m. birželio 23 d. Pirmoji krikštija buvo Sigita-Ja- nina Bersėnaitė (1964 m. geguž- yje). Mykolas-Edmundas gimė ba- landžio 23 d.

LONDONO VYSKUPIJOS pla- navimo komisija, sudaryta iš pa- sauliečių ir kunigų, vykdančių parapijų ir jų išgalių peržiūrė- mą, išsuntinėjo apklausos anke- tas parapijų klebonų parinktiems parapijiečiams. Šeši jų iš Šiluvos Marijos parapijos turėjo pareigą minėtas užklausias anketas už- pildyti ir sugrąžinti planavimo koordinatoriui Fred Galloway iki liepos 31 d. K.

Nuo šių metų sausio mėnesio pradžios "Gintarinii aidų" radio darbuotojų tarpe girdime šiuos naujus pranešėjus: žurnalistą dr. Douglas Hago ir jo žmoną — meno istorikę Reginę Varanavičiūtę-Hago

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta

AKTYVAI PER 32 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 9%
santaupas 8.5%
kasd. pal. taupymo s-ta 8%
90 dienų indėlius 11%
1 m. term. indėlius 13%
1 m. term. ind. mėn. pal. 12.5%
3 m. term. indėlius 12%
RRSP ir RRRF (pensijos)...9%
RRSP ir RRRF 1 m. 13%
RRSP ind. 3 m. 12%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 17%
nekil. turto pask. 1 m. 14%
nekil. turto pask. 3 m. 14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos dukterų draugijos Los Angeles skyriaus naują val- dybą sudarė: pirm. Regina Gas- peronienė, vicepirm. Aldona Adomienė, išd. Lionė Vilimie- nė, sekr. Bronė Liaudanskienė ir renginių vadovė Emilija Mi- kalonienė. Revizijos komisijon įsijungė Salomėja Šakienė ir Janina Radvenienė.

Stasio Baro, JAV lietuvių fon- do tarybos pirmininko, buvu- sio Čikagos lietuvių operos te- noro, amžiaus septyniadesimt- metis paminėtas gegužės 26 d. Pokylį Čikagoje surengė jo šei- ma, pakvietusi artimus bičiulius ir bendradarbius. Jie buvo pa- prašyti neatnešti dovanų, bet aukomis paremti JAV lietuvių fondą. Mat sukurtyvininkas no- ri, kad šiais Lietuvai svarbiais metais fondo kapitalas pasiektų penkis milijonus dolerių. Priva- čiai surengtame pobūvyje fon- dui buvo surinkta \$5.250.

Algirdas Brazauskas, nuo Maskvos atsiskyrusios Lietuvos komunistų partijos vadovas ir Lie- tuvos respublikos ministrės pirm. K. Prunskienės pavaduo- tojas, liepos antrojoje pusėje lankėsi Niujorke, Vašingtone ir Čikagoje, ieškodamas ekonomi- nių ryšių su amerikiečių firmo- mis. Jie bus labai reikalingi, kai Lietuva atgaus pilną nepri- klausomybę, kai net ir Sovietų Sąjungai už žaliavą reikės mo- kėti vertinga Vakarų valiuta, kai už ją bus parduodami ir Lie- tuvos gaminiai. A. Brazauskas taipgi susitiko su lietuviams ir juos supažindino su dabartinė- mis Lietuvos problemomis.

Ateitininkų namų sode Lemonte birželio 14 d. buvo pašventin- tas Antano Poskočimo pagamin- tas ir padovanotas lietuviškas kryžius, dedikuotas 1990 m. ko- vo vienuoliškai — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pa- skelbimui. Kryžiaus medžiagą Juozas Vaineikis finansavo lė- šomis iš mokytojo a.a. Juozo Turčinsko palikimo. Pašventi- nimui buvo pasirinkta birže- lio 14 d., solidarizuojantis su Lietuva, kur tada net keli kryžiai iš įvairių jos vietovių procesijos buvo atnešti į Kry- žių kalną prie Meškuičių. Šia proga taipgi buvo prisiminti ir skaudieji istoriniai birželio įvykiai. Mišias atnaušo ir pa- mokslą sakė kun. Leonas Zarem- ba, SJ, Palaimintojo Jurgio Ma- tulaičio misijos Lemonte direk- torius. Jis pašventino ir isto- riniam įvykiui skirtą Antano Poskočimo kryžį. Kalbėjo Atei- tininkų namų tarybos pirm. Al- fonas Pargauskas ir kryžių pa- gaminęs A. Poskočimas. Atei- tininkų namų sodą jau puošia anksčiau pastatytas kopylstul- pis, kurį taip pat sukūrė A. Pos- kočimas.

Australija

Melburno lietuvių parapijos choras su savo vadovu muz. Pe- tru Morkūnu ir vargonininke Zita Prašmutaite artėja prie veiklos trisdešimtmečio. Parapijos pa- state birželio 30 d. paminėta jau dvidešimt devynerių metų choro sukaktis. Chorą sveikino jo globėjas kun. dr. Pranas Dauknys, ALB Melburno apylin- kės valdybos pirm. dr. Jonas Kunca, vicepirm. Kęstutis Li- nikas, "Dainos sambūrio" vado- vė Birutė Prašmutaitė, sutikusi pavaduoti keliom savaitėm Lie- tuvon išvykstantį muz. P. Morkū- ną. Ir jam, ir jo laikinei pava- duotojai problema sudaro gero- kai sumažėjęs parapijos choro

narių skaičius.

Idomiai paskaitą "Gintaras ir jo istorija" birželio 3 d. Lietuvių klube Sidnyje skaitė Jūratė Traškienė, pakviesta Lietuvių moterų socialinės globos drau- gijos. Paskaitos apie "šiaurės auksu" vadinamą gintarą klau- sėsi 60 dalyvių. Su paskaitinin- ke J. Traškienė juos supažin- dino draugijos valdybos pirm. Tamara Vingilienė. Gera! pa- ruošta paskaita lietuviams at- skleidė tolimą praeitį siekian- čią gintaro istoriją, jo sudėtį, spalvas, dirbinius bei jų preky- binę vertę.

Britanija

Kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, Londono lietuvių Šv. Kazi- miero parapijos klebonas, lie- pos 1 d. po sekmadieninių pa- maldų svetainėje su parapijie- čiais šventė savo aštuoniasde- šimt trečiąjį gimtadienį. Vai- šės buvo paruošusios Šv. Kazi- miero klubo narės H. Piščikie- nė, F. Senkuvienė, B. Černienė ir Z. Gruplionienė. Dalyviai savo ilgamečiam klebonui kun. dr. J. Sakevičiui, MIC, sugie- dojo "Ilgiausių metų" ir palin- kėjo geros sveikatos. Jam tal- kinti pagalbiniu klebonu Šv. Kazimiero parapijon atvyko kun. Ričardas Repšys, MIC. Į JAV jis buvo atvykęs iš Lietu- vos ir dabar marijonų vadovy- bės buvo paskirtas Londonan. Pirmąsias Mišias Londono lietu- viams kun. R. Repšys, MIC, at- naušo liepos 22 d. Jis yra kau- nietis, jaunystėje dirbęs tau- tinį darbą, kompartijos neįleis- tas Kauno kunigų seminarijon. Kunigystei buvo paruoštas ir slapta išventintas marijonų vienuoliujoje.

Vokietija

Tradicinė Vokietijos ateitinin- kų šventė birželio 2-4 d.d. įvyko Memmingene pas prel. Antaną Bungą. Iš Vasario 16 gimnazi- jos Hiutenfelde ten nuvyko še- šiolika moksleivių ateitininkų, trys studentai, keli mokytojai bei kiti ateitininkai. Paskaitą skaitė Liudas Dambrauskas, svečias iš Kauno, apie ateitinin- kų istoriją, ją papildydamas savais politinio kalinio išpu- džiais. Antrąją šventės dieną Mišias atnaušo vysk. A. Dek- snys. Įžadus Dievui ir Tėvynei davė keturi nauji ateitininkai: Marisa Aleksejūnaitė iš Uruga- vas, Elna Gaudimauskaitė ir Juozas Lukšas iš Argentinos, Paulius Stepanas iš Australi- jos. Paskaitą apie katalikišku- mo ir tautiškumo principus skai- tė kaunietis dr. Valentinas Ka- bašinskis. Popietė buvo skirta kelienei į Alpes ir Neuschwan- steino pilį. Grįžus pas prel. A. Bungą, buvo surengta vakaronė su moksleivių ateitininkų pa- ruošta dainų, poezijos ir humo- ro programa. Trečioji diena bu- vo pradėta Mišiomis. Prel. Jo- nas Juodelis kalbėjo apie atei- tininkus nepriklausomoje Lie- tuvoje, o prel. Juozas Antana- vičius — apie dabartinę ateiti- ninkų veiklą Panevėžio vyskupi- joje.

Lenkija

Ne visi lenkai pritaria kovo 11 d. paskelbtam Lietuvos ne- priklausomybės atstatymui. Pa- brėžiant šį istorinį įvykį, kovo 12 d. prie Punsko kultūros na- mų buvo iškelta Lietuvos vėlia- va. Sekantį rytą jos jau nebebu- vo prie Punsko kultūros rūmų durų. Po ilgų paieškų toli nuo kultūros namų buvo rastas tik numestas Lietuvos vėliavos ko- tas.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvai- ruose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE
Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

KRONAS

R. KRONAS REAL ESTATE REALTOR

460 Brant Street, Suite 205, Burlington, Ontario L7R 4B6
Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELE MURAUŠKAITĖ

Verslo tel. 333-4744 Namų tel. 389-4242

LADA

Mes siunčiame

"LADA" automobilius ir jų dalis į Lietuvą bei Rusiją

Skambinkite dėl informacijos dar šiandien

CARMEN & FRANK'S LTD.

2584 Eglinton Ave. E., Scarborough, Ontario M1K 2R5
Tel.: (416)261-7219, 261-6581 • Fax: (416)265-0979

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

JAV lietuvių fondas stiprėja

JUOZAS ŠLAJUS

JAV Lietuvių fondo vadovybė Čikagoje liepos 11 d. LB SRT seklyčioje suruošė spaudos konferenciją, norėdama per spaudą bei radiją supažindinti lietuvišką visuomenę apie LF atliekamus darbus ir 1990 m. pelno paskirstymą lietuviškos veiklos darbams paremti. Konferencijoje dalyvavo apie 40 žmonių iš LF vadovybės, JAV Krašto valdybos pirm. ir LF iniciatorius dr. A. Razma, LB Krašto valdybos nariai ir spaudos-radijo atstovai. Susirinkimui vadovavo Informacijos komisijos pirm. žurn. A. Juodvalkis. Prel. Juozas Prunskis sukalbėjo invokaciją.

LF tarybos pirm. Stasys Baras savo pranešime paaiškino, kad praėjus metų (kovo 31 d.) visuotiniame narių suvažiavime buvo nutarta iš LF-do pagirdinio kapitalo paskirti vieną milijoną dolerių besilaisviančiai Lietuvai gelbėti. Pirm. St. Baras paaiškino, jog tasai nutarimas yra galiojantis, bet LF statusas varžo tokios paskirties pinigų išmokėjimą, juoba, kai Lietuvoje dabartinė padėtis nesanti aiški. LF narių suvažiavimas turėtų pakeisti statutą, kurį patvirtintų JAV LB-nės taryba. Nutarta dėl to nešaukti specialaus fondo narių suvažiavimo, bet palikti 1991 m. darbų eigai.

St. Baras paminėjo, kad šiais metais tikimasi užbaigti 5-jo milijono sutelkimą. Dabar pagrindinis fondo kapitalas — \$4,855,000.

LF valdybos pirm. A. Ostis savo ilgesniame pranešime apžvelgė LF-do darbus ir rūpesčius. Padėkojo valdybos nariams už pareigumą.

Finansų komisijos pirm. R. Juškievė paaiškino, kad didžioji dalis kapitalo investuojama saugiau į valdiškas paslaugas ir banko ląstus. Sie-

kiant aukštesnio pelno, yra ir didesnė rizika, kas vengiama. Standard Federal bankas paaukėja \$1000.

Pelno skirstymo komisijos pirm. P. Kilius pranešė, kad 1990 m. LF sutelkė \$304,000 pajamų. Pelnas paskirstytas taip: švietimui — \$134,425, kultūriniam reikalams — \$63,500, visuomeniniams reikalams — \$68,030. Iš viso paskirstyta \$265,955. Pirmą kartą studentams iš Lietuvos paskirta \$40,000. Pirm. P. Kilius aiškino, kad pelno skirstymo darbas yra gana sunkus. Prašymų buvo labai daug. Studentų pensijoms prašymų gauta net iš Lietuvos. Dėkojo k-jos nariams už rūpestingą darbą, ypač — LF administratorei A. Steponavičienėi.

Dr. A. Razma tarp kitko pasidžiaugė, kad dalis LF kapitalo jau gali būti skiriama Lietuvos pagalbai.

St. Baras paaiškino apie Lietuvos istorijos išleidimą. Pirmas ir antras tomai turėtų pasirodyti dar šiais metais. Trečiasis yra ruošiamas. Galimas dalykas, kad kas nors iš Lietuvos pasiims parašyti tą istorijos dalį.

Dar kalbėjo LB švietimo tarybos pirm. R. Kučienė mokyklos vadovėlių reikalui, LB KV vicepirm. B. Jasaitienė, LB Kultūros tarybos pirm. D. Kučienienė, Br. Juodelis Lietuvos studijų tyrimo centro reikalui, J. Zemaitis, J. Šlauskas ir kt. Buvo supažindintas ir kalbėjo svečias iš Lietuvos E. Kliučinskas, Lietuvos socialinių reikalų direktorius, lan- kas Europą ir Ameriką.

Vienas LF pirmūnų dr. G. Balukas papasakojo apie prieš 30 metų įvykusių steigiamąjį posėdį. Buvo prisiminti siūlymai, nuomonių skirtumai, pirmieji gydytojų įnašai ir dar tada kuklus metinio pelno, \$2000 paskirstymas.

JAV lietuvių fondo pelno skirstymo komisija 1990.VII.11 d. spaudos konferencijoje Čikagoje Nuotr. J. Tamulaičio

Ką rašo kiti

Šešioliktoji Sovietų Sąjungos respublika?

Šitoks pavadinimas buvo duotas straipsnėliui, kuris buvo išspausdintas "Radio Liberty" — Report on the USSR biuletenio birželio 22 d. laidoje. Straipsnelio autorius rašo, kad naujai įsteigta lenkų Žmogaus teisių partija siūlo sukurti "Rytinę Lenkijos respubliką" tose srityse, kurios pagal Molotovo-Ribbentropo paktą atiteko Sov. Sąjungai. Ši respublika būtų Sov. Sąjungos dalimi. Visa tai sugalvojo Jan Ciechanowicz (Ivan Tichanovič), kuris yra lenkų Žmogaus teisių partijos pirmininkas. Respublikos projektas buvo paskelbtas Lietuvos lenkų sąjungos biuletenyje "Nasza Gazeta".

Ši sumanymą pasiepė Vilniaus lenkų laikraštis "Znad Wilii", sakydamas, kad Jan Ciechanowicz yra kol kas vienintelis žinomas jo partijos narys. Buvo priminta jo "mokslinio" ateisto praeitis ir klausama, kaip jis galės suderinti žmogaus teises su komunizmu (TSKP platformos pagrindu). Nerimta, "panie Janie" — rašo laikraštis "Znad Wilii".

Rimtai Lietuvos aukščiausioji taryba svarstė kitokį projektą — bandymą įsteigti lenkų autonominę sritį Lietuvos respublikoje. Šią sritį turėtų sudaryti Vilniaus ir Šalčininkų rajonai bei kai kurios Trakų, Švenčionių ir Širvintų rajonų apylinkės. Šis klausimas buvo gyvai ir išsamiai posėdžiuose svarstomas.

Š. m. birželio 1 d. Šalčininkų rajone susirinko 213 anksčiau minėtų rajonų ir apylinkių deputatai, išrinko iš 62 asmenų sudarytą koordinacinę komisiją ir nusprendė įsteigti rytų Lietuvos lenkišką autonominę sritį. To griežtai reikalavo ir Aukšč. tarybos lenkai atstovai, kurių beveik visi priklauso Burokevičiaus maskvinei kompartijai. Prasmingiausiai apie Lietuvos lenkų problemą pasisakė karaimė Halina Kobeckaitė, tauti-

nių mažumų klausimams spresti komisijos pirmininkė: "I Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybės dauguma buvo išrinkti tų rajonų viršininkai. Beveik visi jie yra TSKP nariai. Pvz. Šalčininkų rajone iš 49 atstovų 47 yra TSKP nariai. Norint užsitikrinti valdžioje vietą, ir buvo iškeltas 'lenkų klausimas'. Šiuo atveju tai yra naudinga priedanga. Faktiškai visa tai yra nukreipta prieš pažangiai galvojančius žmones, prieš žmones, siekiančius, nežiūrint jų tautybės, demokratijos". Aukščiausioji taryba nubalsavo sudaryti rytų Lietuvos reikalams tirti komisiją. Apie tai išsamiai keliose birželio laidoose rašė "Kurier Wilenski".

Dėl derybų su Maskva

Š. m. birželio 27 d. tartis dėl derybų tikslo ir procedūros į Maskvą nuvyko Lietuvos aukšč. tarybos pirm. V. Landsbergis, min. pirm. K. Prunskienė ir trys Aukšč. tarybos nariai: Cz. Okinczyz, V. Jermolenko ir S. Šaltenis — lenkas, rusas ir lietuvis. Savo kelionės ir pasitarimo išpūdžius laikraštyje "Znad Wilii" aprašė Cz. Okinczyz. Štai kelios ištraukos:

— Pirmą kartą savo gyvenime turėjau progą skristi valdišku lėktuvu. Skridimo metu svarstėme, kokia turėtų būti Lietuvos pozicija derybų metu. Šeremetjevo orauostyje mūsų jau laukė automobiliai, kad galėtų mūsų delegaciją tuoj nuvežti į užmiestyje esančią prezidento Gorbaciovo rezidenciją. (...)

Prezidento rezidencijoje mūsų delegacijos laukė aukščiausi Sovietų Sąjungos valdžios pareigūnai: prezidentas M. Gorbaciovas, premjeras N. Ryžkovas, Aukščiausios tarybos pirmininkas A. Lukjanovas ir prezidento tarybos narys A. Jakovlevas. Niekas iš mūsų nesitiekė tokio aukšto laipsnio ir tiek daug Kremliaus pareigūnų. Iš kito taško žiūrint, tuoj galima buvo padaryti išvadą, kad jiems kompromisas buvo taip pat svarbus

kaip ir mums". Cz. Okinczyz pastebė, kad jis atstovavo ne tautinėms mažumoms, bet Lietuvos respublikai.

Apie šį pasitarimą dėl būsimų derybų Londono savaitinis žurnalas "The Economist" rašo, kad Gorbaciovas grįžęs iš JAV-jų pasikvietė į savo sarnamį Lietuvos vadovus ir pasakė jos prezidentui Vytautui Landsbergiui, kad jam nėra svarbu, ką jis parašys savo pareiškime, jeigu ten tik bus žodžiai "moratoriumas" ir "kovo 11". Iš savo pusės Gorbaciovas pripažins, kad Lietuva nėra Sov. Sąjungos dalis. Jis taip pat pasakė, kad pamirš apie atsiskyrimo mechanizmą istatymą, o Lietuvos likimas bus išspręstas per derybas.

Lenkų antisemitizmas

Šių metų liepos laidoje du įtakingi lenkų laikraščiai "Tygodnik Powszechny" ir "Gazeta Wyborcza" išsamiai aprašė žydų pogromą, įvykusių 1946 m. liepos pradžioje Kielcų mieste. Nors tame mieste pogromų buvo ir daugiau, o nacių kacetų ir sovietų gulagus atlaikė ir norintieji savo nuosavybę atsiimti žydai dingdavo be žinių, tačiau šis pogromas buvo pats kruviniausias.

Devynių metų amžiaus batsiuviu Blaszczyk sūnus nuvyko nieko nepranešęs savo tėvams pas gimines, kurie gyveno 25 km. nuo Kielcų. Tėvai apie sūnaus dingimą pranešė vietinei piliečių milicijai. Po dviejų dienų vaikas atsirado ir, bijodamas bausmės už savavališką pasišalinimą, pasakė, kad jis buvęs pagrobtas ir dvi dienas išlaikytas rūsyje, iš kurio jam pavykė pabėgti. Vaikas pasakė, kad jo pagrobėjai greičiausiai buvę žydai, nes jie nekaltėję lenkiškai. Kielcuose tuoj pasklido gandas, kad žydai grobia vaikus ir juos laiko savo komiteto namuose. Prie komiteto namų susirinko minia, kuri kurstytojų raginama įsiveržė į vidų ir ėmė mušti jo gyventojus. Piliečių milicija ne tik muštynių nestabdė, bet dar pati prie jų prisidėjo, šaudydama į žydus. Per šį pogromą žuvo 42 asmenys. Beje, žydų komiteto

Aukos ir informacija

Rodos, visiems turėtų būti suprantama, jog dabar yra ypatingos lietuvių vienybės, susiklausymo ir atsakomumo metas. Deja, ne visiems tai yra pakeliui. Štai "TŽ" 29 nr. Aurelija M. Balašaitienė parašė straipsnį, kuriame keliama nepagrįstos abejonės dėl vykstančio lėšų telkimo Lietuvai. Matyt, nusiūžėjusi į pasakutiniųjų "Akiračių" pastabas dėl vaju bei vakų Amerikoje gausos, persiėmė jų mintimis, lyg tai tikty visai išsivijai, pridėdama savo neatsargių samprotavimų.

Pagalbos Lietuvai vajuas komitetas Kanadoje randa reikalingą gerb. Balašaitienės straipsnį patikslinti, kad toliau nekenktų mūsų vajuas sėkmingumui. Vykdydami milijono dolerių vaju, vadovaujamės kuo didesniu atvirumu ir viešumu, nes tik tai taip galima įsigyti visuomenės pasitikėjimą. Tačiau Lietuvos dabartinėje politinėje būklėje ne viskas yra įmanoma, ir net išmintinga, smulkmeniškai atidengti kiekvieną Lietuvos nurodytą projektą, išvardinti kiekvieną mūsų sukauptų lėšų gavėją. Tad iki ateis pilna laisvės diena, kada nebereikės baimintis kaimynų užsūstūnimo, tenka labiau pasitikėti tiek Lietuvos, tiek pačios išsivijusios vadovybės gera valia, stengiantis siekti to visų mūsų didžiojo tikslo. Juk bendruomeniškos vadovybės yra demokratiškai sudarytos ir viešai atsako už savo darbus. Kuo būtų galima daugiau pasitikėti, jei ne Lietuvos vadovu, kuris irgi yra atsakingas parlamentui, rinkėjams ir pagaliau visai tautai. Kritikuoti galima ir reikia visus, bet tai darytina atsakomai.

Kiekvieno kompetentingo žurnalisto pareiga yra, prieš ką rašant, patikrinti faktus bei savo spėjiojimų rimtas galimybes ir pasekmes. Didieji laikraščiai turi pakankamai redaktorių, kurie savo žurnalistų rašinių patikimybę dar patikrina. Lietuviškos redakcijoms, pasikliaujančioms vien savanoriškais bendradarbiais, tai nėra įmanoma.

pastate jokio rūšio nebuvo. Nors nuo Kielcų pogromo praėjo daugiau kaip 40 metų ir žydų skaičius Lenkijoje sumažėjo ligi kelių milijonų, tačiau antisemitizmas neišnyko. Savaitraštis "Polityka" š. m. birželio 9 d. laidoje rašo, kad Varšuvos šv. Onos šventovės vartus nusiūžėję įvairaus plauko ekstremistai, kurie jį lipo atsišaukimus, kuriuose sakoma: "Gana jau žydų okupacijos Lenkijoje", reikalaujama valstybės, "atitinkančios katalikų etiką", reikalaujama taip pat įvesti mirties bausmės įstatymą už nusikaltimus lenkų tautai hitlerininkams, stalinistams, sionizmo agentams ir pan. Per radiją buvo karštai ginama antisemitų teisė pasisakyti ir tvirtinama, kad Lenkijoje nėra antisemitizmo bangos. Šiai "do-

Užtat patys rašantieji privalety jauti atsakomybę, rašyti tik apie tai, ką jie žino ar sužinoti gali. Gerb. Balašaitienei nebūtų reikėję spėlioti ir įtarinėti dėl vaistų siuntimo Lietuvon. Ji juk nesunkiai galėjo pasitikrinti, kam tie vaistai tenka. Neužtenka vaistus gauti dovanai, bet juos reikia surinkti ir kaip nors nugabenti į tėvynę, ir už visa tai reikia mokėti. Paprasta aritmetika rodo, jog už tris dešimtis tūkstančių dolerių neįmanoma nupirkti šimtų tūkstančių tonų vaistų, kaip žurnalistei atrodo. Taipogi jai būtų paaiškėjęs ir komunikacijos priemonių reikalingumas — kada, kaip, kur ir kam. Gal ji ir būtų supratusi, jog ne viskas yra skelbtina. Kai aplinkybės nėra normalios, pilnam viešumui, suprantama, yra riba. Įtarimus keliančios gerb. Balašaitienės ulemos yra labai parankios tiems, kurių ne piniginės, bet vien burnos yra atviros Lietuvai! Tai jau esame patyrę valstis darbe.

Kalbinimas dėl gausybės skirtingų rinkliavų Lietuvos reikalams visiškai netinka Kanados lietuviams. Jeigu ji galvoje turėjo savo gyvenamąjį kraštą, tai taip privalejo ir parašyti. Lietuviai Amerikoje gal ir nerodo šiuo laiku reikiamo vieningumo — tai pagaliau jų reikalas. Gerb. Balašaitienei, kaip nuolatinei Kanados lietuvių laikraščio bendradarbei, turėjo būti žinoma, jog šiuo metu Kanadoje vyksta viena ir vienintelė rinkliava tėvynės reikalams. Tai Pagalbos Lietuvai milijono dolerių vajuas.

Vytautas Bireta,

KLB Pagalbos Lietuvai vajuas komiteto pirmininkas

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvį namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

rovės" draugijai užkliuvo ir lietuvių. Prie šv. Onos šventovės vartų pasirodė proklamacija su įrašu: "Gana lenkų diskriminacijos Lietuvoje! Šalin lietuvišką fašizmą!"

Kadangi Varšuvos šventovė buvo ir daugiau panašių išsišokimų, Varšuvos katalikų inteligentų klubas parašė atsisakymą, kuriame tarp kitko sakoma: "Bandymas agitacijoje ir politinėje kovoje dangstyti Katalikų Bendrijos autoritetu verčia mus giliai susirūpinti. Savo ištikimybę Bendrijai ir ryžtą įgyvendinti jos visuomeniškus mokymus skelbia ir tokie politikai, kurių programose yra vieši arba užmaskuoti pasisakymai, sunkiai suderinami su Bendrijos doktrina, kaip nacionalizmas, antisemitizmas, netolerancija, revanšizmas ir pan." J. B.

A+ JUOZUI PLEINIUI

mirus Lietuvoje,

brolių JERONIMĄ, jo šeimą ir visus artimuosius
nuoširdžiai užjaučiame —

A. Bungardienė
R. V. Bartininkai
I. P. Gimiai

A. J. Norkai
J. V. Kėžinaičiai
B. Kaminskas

M. P. Šiuliai

Hamilton, Ontario

PADĖKA

1990 m. liepos 17 d. mirė
mūsų mylima žmona ir mama

A+ ONA ŽALIAUSKAITĖ-SKUKAUSKIENĖ

Nuosirdžiai dėkojame kun. klebonui Augustinui Simanavičiui, OFM, kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, ir kun. Liudui Januškaitiui, OFM, už Rožinį ir maldas koplyčioje, gedulingas Mišias bei velionės palaidojimą į amžino poilsio vietą.

Taip pat dėkojame karsto nešėjams, Loretai Murauskienei už atsisveikinimo žodžius prie velionės kapo, visiems draugams bei pažįstamiems už Mišias, atsiųstas gėles, užuojautas raštu bei žodžiu ir aukas velionės atminimui lietuviškos institucijoms.

Nuosirdus aciū B. Stanulienėi bei jos talkininkėms už rūpestingai paruoštus pietus ir mieloms ponioms už pyragus.

Liūdinčys — vyras Viktoras ir dukrė Danutė

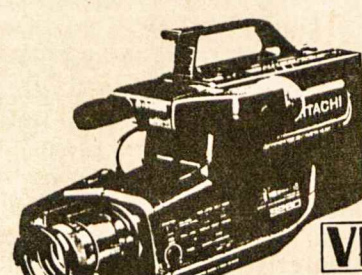
We specialize in 110/220 Volt Multisystems

TAX FREE EXPORT CENTRE

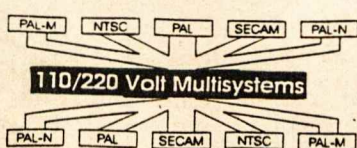
Panasonic

HITACHI

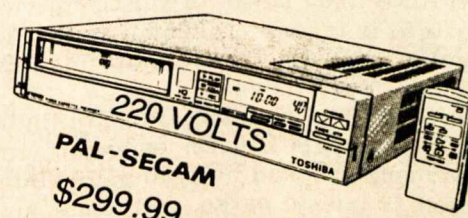
VHS

M7 & M9 220 VOLTS
VIDEO CAMERA/RECORDER

\$79.99
Dvikasetinis magnetofonas ir
SW MW FM radijas

220 VOLTS
PAL-SECAM
\$299.99

ENCHANTE turi parduotuves visame pasaulyje

XIII-je Lietuvos tautinėje dainų šventėje dalyvavo 34,211 dainininkų, muzikantų ir šokėjų. Nuotraukoje – dalis programos atlikėjų

Mūsų bendradarbių reportažas iš Vilniaus

“Tautos auklėja sielą”

Tryliktoji Lietuvos dainų šventė, kurioje dalyvavo per 30.000 dainininkų, šokėjų, muzikantų

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Dainai skirtus Maironio žodžius, pasakytus pirmajai dainų šventei (1924 m.), tryliktojoje per pamokslą iškėlė arkiv. Julijonas Steponavičius.

Jau prieš savaitę XIII Lietuvos tautinės dainų šventės atėjimą vilniečiams skelbė įvairiaspalvės vėliavėlės su šventės emblema (stilizuoju žuolū) senamiesčio gatvelėse, kitur — šventės emblemos vitrinose, skelbimai ant stulpų. Pagaliau ji atėjo — po ilgų svarstymų posėdžiuose, abejonių, kalbų, prieštaravimų. Į Vilnių suvažiavo apie 30.000 dainininkų, šokėjų, muzikantų iš Lietuvos, iš pasaulio: Punks ansamblis „Jotva“, prasi- veržė keli dainininkai iš Adelaidės „Žilvino“, Klivlando „Grandinėle“, pasiekė svečiai iš Latvijos, Estijos, Gruzijos.

Pamaldos prie arkikatedros

Liepos 6 d., 18 v., Katedros aikštėje Mišios, vėliavos pašventinimas. (Mišias laikė arkiv. Julijonas Steponavičius). Aikštėje — daugybė su tautiniais drabužiais, spalvingom miestų, ansamblių vėliavom, herbais (Punios, Šiaulių, Druskininkų, Panevėžio, Birštono, Palangos — „onga“, taip ir užrašyta! — Utenos, Plungės, Vidmantų, Zarasų, Telšių,

Luokės, Švenčionių, Biržų, Marijampolės, Alytaus, Linkuvos, Adutiškio, Skriaudžių (garsiųjų kanklininkų), Ylaikių, Šilutės — kaip derinasi pilkšva vėliavos drobė su šviesiai violetiniais, baltais kaspinais — Mažeikių, Kauno ir t.t. Moterys — su baltuteliais nuometais, gintaro vėriniais, žirnikų, medatkų puokštelėm, mergaitės — baltutėm nertom kepuraitėm, su rūtų, rugiagėlių, dobiliukų vainikais.

Visa — švaru, švaru, darnu, kuklu, dvelkia sekmadienio rimtim. „Kak interesno“ („kaip idomu“) girdžiu kelių moterų žodžius. Iš tiesų nematyta — juk švenčiama be butelio, partijos vadų portretų, šukių, švenčiame susikaupe, ant aikštės grindinio klaupiasi seni, jauni (vyrai, moterys), meldžiasi mergaitės, aidai įsimintini pamokslu žodžiai: „aš jums įsakau (...) vienam kitą mylėti“, „nenešioti pykčio širdyje“, „kas gieda — dvigubai mel-džiasi“.

Po Mišių pabyra, pasklinda keturių Lietuvos kraštų ansambliai po senamiestį, pilies papėdę, Sereikiškes — XIX š. garsų universiteto botanikos sodą.

Šokanti ir dainuojanti Žemaitija

Prie menininkų rūmų (praityje buv. vyskupų), prie uni-

versiteto — nedidelė balta lentelė su užrašu „Žemaitija“. Siauram gatvės tarpelyje tarp rūmų svečius pasitiko iš žolių nupintoms girliandos, o virš jų — paukščiai, meniškai, dailūs, taip pat iš žolių, skiedrelių. Siūbuoja, linguoja vėlyje girliandos, lyg vartai į žemaičių kunigaikštystę, o virš jų čiulba, ulba paukščiai. Nuostabus, dar niekuomet nematytas sumanymas... Kiek laisvės, išmonės, linksmybės kiemuose, aikštėse, kur ansambliai šoko, dainavo, o žmonės pritarė, žiūrėjo, plaukė tolyn, šokinėjo, straksojo vaikai.

Filologijos fakulteto kieme (prie „domus philologiae“, prie Daukanto žuoliuko) dainavo, šoko Raseinių mokinukai (mergaitės su kaselėmis, berniukai su nuginėm). Pasistatė vėliavas (vieną su Maironio eilute „Vilties nenustok niekad“, kitą — su lūšies ženklu) taip nuosirdžiai plėšė negirdėtą dainą, kartodami linksma priedainį „čirvirbam kojom šalt“. O, kad ateitų iš jų istorikai, verti Daukanto, tapytojai, lygūs Smuglevičiui (čia pat jo — pirmojo tapybos katedros XVIII š. pabaigoje įkūrejo, vedėjo — dirbtuvės).

Šoko žemaičiai „Leilinderi“, „Lakišių“, „Šeina“. Alumnato kieme, susirinkę nuo Mosėdžio, Skuodo (iš Daukanto žemės), Luokės, traukė „Krio-

kė Jonis, kriokė Onė, kriokiau ir aš pats“...

O toliau, Universiteto gatvė paėjus aukštyn, kur šiandien plynė (po karo dar stovėjo kadaise Stuokai-Gucevičiui priklausiusio namo su gotiškais rūsiomis tvirtos sienos...), telkėsi akmeniškiečiai, kretin-giškiai.

Pirmieji, paritinę statinaite gijos, pilsitė iš asočių, čia pat ant suolo gulėjo didelis it kepalas sūris, paraikytas kvadrateliais. Kas norėjo, ėmė, užkando. Vyrai, atsigėrę, čepsejo „skanu“, moterys daugiau ragavo sūrį, akį traukiantį kmy-nais, šviežumu.

Antrieji, ant suolo pasistatę didžiulį krepšį su laukinių gėlių, žolių puokšte, o šalia — dubenį, vaišino šaukšteliu. Miela, šviesi kretingiškė bėrė (ką, nesakė, vadino spurgučiais) ant delno, popierėlio ar tiesiai į burną ant liežuviu. Kokie visi susikaupe, kaip stengėsi įspėti, kas čia per „monas“, panašus į maltus pipirus. Kartoka, sūroka, iš tiesų skanu. Pasirodo, grūstos kanapės! Atvežė seną, tradicinį prieskonį, kretingiškiai bene bus išradingiausiai sugalvoję...

Dainavos šalies dūkai

Didžiojoje, Pilies gatvėje viešpatavo dūkai, Čiurlionio, Krėvės nuostabiosios šalies žmonės. Ėjo ratelius, dainavo kalviškiai nuo Trakų, o jų šeiminkės, apsigobusios baltai, baltai, mergaitės su rugiagėlių vainikais, vaišino namine duona, kepta mėsa, serbentai, agurkais, siūlė „gal norit karvės pienuko?“

Netoliese estrada. Jos stiebo viršūnėje vėl paukštis (lengvutis, smėlynis, pintas iš vytelių), o po juo žuolū lapų vainikėlis. Ant estrados grindų pilna trepsinčių, judančių, besistumdiančių vilniečių. Viename pakrašty, nukorę kojas, sėdėjo keli 13-14-mečiai, kalbėjosi svetima kalba. Ne tiek kalbėjosi, kiek keikėsi, kas trečias, ketvirtas žodis — neparašomas. Vėpsojo padėrusiom akim, rūkė, spjaudė. Gailūs vaikai, kito pasaulio, kito gyvenimo, bet sykiu mūsų, mūsų dalia ir nelaimė...

Žemyn Pilies gatvę, beveik iki pat Katedros aikštės, įsikūrę alytiškių, seirijiškių, prieniškių, varėniškių ansambliai, meniškų dirbinių savininkai. Galėjai čia nusipirkti iš vinkšnos medžio įspūdingą Nukryžiuotąjį, atvežtą spindinčių akių panevėžiečio, odinių apyrankių, visokių gintaro, juodosios keramikos, molinių ir medinių švilpukų, molinių skambalėlių, šiaudinių verbų, saulė-tai, vasariškai atrodančių

Muz. VYTAUTAS ČETKAUSKAS, vyriausias Lietuvos dainų šventės dirigentas

šiaudinių paukštyčių, verpsčių, lazdu.

Įėjime į namą, pasidėję ant suolo bulvinės bandas, gražiai kvadrateliais supjaustę, varškės čia pat iš puodo užkratę, vaišino alytiškiai. Ėjo tėvai su vaikais, ragavo, dėkojo. Varėniškiai prieš universiteto langus beržo sulą iš asočių pilsitė.

Gatvė gyvena nematytą gyvenimą — judėjo, skambėjo, dundėjo, plaukė, pynėsi garsai, melodijos, posmai („tik gaila, gaila Lietuvos, kurią karštai mylėjau“, „palinkus diemėdžio šakelė tau apie laisvę tekalbė“, „neik už pijokėlio...“).

Aukštaičiai ir suvalkiečiai

Ar aplankė ją kas tą vakarą iš įžymiųjų vyrų (moterį tokią vieną teturim...), ar matė, jautė retą vaizdą, sunku pasakyti. Garsas sklido, kad Sereikiškėse apsigyvenę aukštaičiai šokę su Brazausku, su Prunskiene (ir kojos jai nenumynė...).

Apsotai būrio anykštiečiai dainavo vysk. Baranausko dainas, dalijo lapelius su jų posmais, prašė padėti.

I suvalkiečių kraštą, įsitaisiusį pilies papėdėje, vedė taip pat motiejukų, smilgų vartai, taip pat du paukščiai, bet dideli, stiprūs kaip pasakų galiūnai. Ir per tuos vartus susitikti su mūsų didžiųjų, garsiųjų kapsų įpėdiniais buvo nuėję „pats“ (Landsbergis)...

Šokėjų tūkstančiai

Antroji šventės diena — šokių šventė „Žalgirio“ stadione (šokėjų susirinko apie 6000, kolektyvų beveik 200). Vejos vidury iškilo gyvybės medis, panašus į kopyltstulpį, nuo kurio ėjo keturios juostos, lyg dalijantios Lietuvą į keturias etnografines žemes.

Kaip rašė Zita Kelmickaitė, iš tiesų „baugu ir patikėti“, kad, išbėgus šokėjams, nebeis-

sivinguriavo gyvos „Šventės“ raidės: „Slovė TSKP“, „Ačiū partijai“, nebuvo rusiško šokio, būtino neišardomai draugystei paliudyti. Vietoj jų skambėjo tautosakos, senų dainų eilutės: „Supkit boružėlę ant delnų iškėlę“, „Imk motinėle senas rankeles, priglausk savas dukreles“, „Argi nemandrus raitelių pulkelis“ ir pan. Minėtos moterys Katedros aikštėje stebėjosi — „kaip idomu“. Ne tik idomu, graudu, labai... Grįžtam prie motinos, prie gamtos.

Draugystė, sveikinimai dabar atiduoti nelengvai mus pasiekusiems: Punks „Jotvai“, Klivlando „Grandinėlei“, ke-liams Adelaidės „žilvinams“ ir nepasiekusiems (nusižusta telegrama).

Suvalkiečiai šoko „Rugučius“ („Tai smagu, smagu su savuoju kirst rugius“...). Vyrai — juodais švarkais, rudom kelnėm, eilutes spalvom dariniai atliepė moterų aprangos spalvos. (Visų drabužių dailininkai — R. ir J. Balčikonai, O. ir V. Vincevičiai). Suvalkiečiai atrodė oriai, kilniai, kaip dera jų lygumų kraštui.

Atraudonavo Žemaitija — trenkė „Klumpakojį“. Kai nusiėmė skaras nuo pečių, ištie-

sė jas — senolių audimo mėnas atsivėrė visu gražumu. Replėse (tarp kryžiuočių, kavalijuočių) atsilaikę, pusę šimto metų „liaudies“ valdžią ištėrė, nuo molžemio, nuo žuolų į sostinę atėjo...

Kaip pakiliai, santūriai atrodė aukštaičiai — vyrai vienuod rudom eilutėm, o moterų drabužių spalvos spinduliavo dvasios giedra, dorumu, linksnumu. „Nei šaukia, nei „kaip idomu“. Ne tik idomu, graudu, labai... Grįžtam prie motinos, prie gamtos.

Atėjo, atbėgo vaikai piemenų žaidimų pažaisti. Su kokių jausmu, įkvėpimu jie tai darė, o baigę, kaip nešėsi per balas! Mergaičiukės prilaikė tik vainikus ant galvų, tik švytravo kojos, apmautos baltom kojinių...

Latviai ir estai

Lai dzivo Latvija! Šoko kaimynai nuo Dauguvos, dundėjo Ryga...

Elagu Eesti! Išėjo juodai apsisvilkę, su juodom skrybėlėm, baltais diržais keli Tartu žemės ūkio akademijos studentai ir pašoko „Tetervinę“. Išskėtę sparnus — juodo drabužio skvernus — ištisies kaklus, dideli juodi paukščiai šnypstė, šokinėjo, suko ratą, gamtos motinos įsakymu atliko lemtinę apeigą. Sukrečiantis vaizdas! Padvelkė šiaurės architektūros paslaptingas, santūrumu, didybe.

Gyvuokite, laikykitės, kaimynai mūsų! Ant stiebų iškeltos trys vėliavos, jų nepaliovė merkti susigrądinę dangus.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Lietuvos dainų šventės dalyviai – jaunimas

Mano jaunystės metai Tadžikijoje

Lietuvos jaunuolio, ištremto į Vidurio Aziją, pergyvenimai

LEONAS LEVINSKAS

Išspausdinę tremtinio tėvo EDVARDO LEVINSKO atsiminimus, spausdiname jo sūnaus LEONO, taip pat tremtinio, pergyvenimus, kuriuos įsai pats surašė, o spaudai parengė ROMUALDA VAITKIENĖ. Jie vaizdžiai papildė Levinskių šeimos odiseją. RED.

1945 m. balandžio 23 d. pamokos metu į klasę staiga įėjo ginkluotas „liaudies gynėjas“ ir liepė man skubiai eiti su juo. Greitai susidėjau savo mokyklinius sąsiuvinčius, vadovėlius ir išėjau iš klasės. Mokyklos kieme pamčiau bestovintį savo tėvą, saugomą sargybinio. Daug neleido kalbėtis ir paliepė eiti tada dar į Darius-Girėno vardu vadinamą gatvę. Iš paskos ėjo palydovai su paruoštais ginklais.

Tetos namelis buvo apsuptas ginkluotų vyrų net su rankiniais kulksuvaidžiais ir granatomis. Pagalvoju, kad tikriausiai kas nors, nuo jų bėgdamas, pasislėpė ūkiniame pastate ar įbėgė į namelį ir dabar ruošiasi mus kartu sušaudyti. Bet apsirikau: mus tik ruošėsi tremti. Ginkluoti palydovai suvarė į kambarį, kuriame už stalo sėdėjo saugumo karininkas ir sklaidė popierius. Mama su seseria sutrikusios žiūrėjo į ginkluotus vyrus ir mus.

Ruošėmės visą naktį

Mūsų šeima gyveno Raktuvės gatvėje (Žagarėje). Ten išsivarė mama su tėvu. Saugumietis, pasmerkęs kelionėn į nežinią, liepė krautis kuo daugiau maisto ir drabužių. Gera, kad nesutrikome ir ruošėmės per visą naktį. Gerieji žagariečiai atnešė kelionės duonos, miesto valdžia įdavė maišą miltų, leido pasiimti daug knygų. Tai mums buvo visai nesuprantama.

Kitą rytą atvažiavo daug suvartų valstiečių vežimų... Kartu važiavo ir tas pats saugumo karininkas su Žagarės „liaudies gynėjais“, kurių dauguma buvo mums gerai pažįstami, net kaimynai.

Susirinkę žagariečiai su ašaromis žiūrėjo į liūdną vaizdą. Pro šalį praėjo pats Žagarės saugumo viršininkas, ir iš jo veido mačiau, kad jis labai patenkintas.

Vos išvažiavome iš miesto parko, sustojome, ginkluoti palydovai išėjo ieškoti naminės degtinės. Grįžo su vežimu, pilnu pieno bidonu su namine. Prasidėjo besaikiš girtavimas.

LEONAS ir EDVARDAS LEVINSKAI

Susikrto palydovai

Išvažiavus iš Škaistgirio, keletas palydovų ėmė dainuoti lietuviškas patriotines dainas, sugiedodami net Lietuvos himną. Kai kurie šaudė iš automatų į purviną kelią. Nuo kelio purvai taškė arklius ir mus, tremtinius. Darėsi klaiku. Aš važiavau paskutiniame vežime. Jame sėdėjo senyvas, kaip man, vaiku, tada atrodė, „liaudies gynėjas“, daug rūkė ir nieko nekalbėjo.

Staiga pamaciau, kaip iš vežimo, kuriuo važiavo tėvas, palydovas iššoko ir paliepė sukti atgal. Kai kurie vežimai irgi ėmė grįžti. Kiti sustojė. Saugumo karininkas išsitraukė pistoletą ir sušuko, kad važiuotų kaip važiavę toliau keliu į Joniškį. Keli „gynėjai“ atbėgo prie saugumiečio ir ruošėsi jį nuginkluoti. Saugumietis ėmė šaudyti ir grumtis. Staiga pamaciau, kaip vienas palydovas žengė žingsnį atgal, išbalo kaip popierius ir be balso ar dejonės susmuko. Kulka, matyt, pataikė tiesiai į širdį. Saugumietis nusigando, norėjo nusišauti, bet buvo nuginkluotas, surištas ir jau nebesipriešino. „Gynėjai“, trumpai pasitarę, grėžė vežimus, tylėdami susėdo, ir mūsų gurguolė pajudėjo į Joniškio pusę.

Į Šiaulius

Po nakties Joniškio saugumo daboklėje, rytą, kai jau susėdome į vežimus, pamatėme, kad toliau mus lydi joniškietčiai. Visi buvo blaivūs, ir man leido sėdėti su tėvu viename vežime. Iš įsėdusių ginkluotų vyrų sužinojau apie netoli Joniškio įvykusią tragediją:

daržinėje buvo sušaudyti ir sudeginti jauni vyrai, kurie ten slėpėsi. Apie darytas kratas, gaudynes ir žudynes. Daugelis mus lydėjusių Šiauliuose buvo nuginkluoti ir paimti į kariuomenę. Mūsų keliai išsiškyrė, ir nė vienas nežinojome tada, kuriu keliu sunksnis ir baissnis — tremtis ar frontas?

Iš Joniškio į Šiaulius pasitaikė palydovai — buvęs tėvo mokiny. Išėdęs vežimą, daug kalbėjo, apgailestavo. Dalyvavęs žudynėse, gaudynėse, dabar lydėjo į tremtį savo mokytoją. Išeidamas į frontą, padarė paskutinę paslaugą valdžiai.

Šiauliuose mus perėmė savo žinion saugumiečių dalinys, kuris lydėjo visą kelią. Vagonų durys ir langai nebuvo užkalami, sustojimuose leisdavo apsirūpinti vandeniu, kuru, kokio nors maisto pasieškoti, nors, be bulvių, nieko daugiau ir negaudavom nusi-pirkti. Dažnai sustojimuose mūsų vagonus apspisdavo išbadėję vaikai, moterys, ir mes, tremtiniai, dalindavomės su jais, ką valgomo turėdami.

Pirtis Vologdoje

Mūsų, tremtinių vyrų būrį ginkluoti kareiviai Vologdoje varo į pirtį. Pakėlę sustojusios rusės moterys liūdnei žiūri į mus. Kai kurios mus žegnoja ir kalba: „Dieve, kokie gražūs, sveiki vyrai, kur juos dabar varo? Gal ir mūsikius kur nors taip važinėja, gal seniai žuvę...“ Kai kurie lydintys kareiviai šaiposi ir liepia joms pasitraukti toliau. Priename pirtį. Ten dirba vienos moterys.

Nusirengiame nuogi ir laukiame eilės praustis. Nuogi einame pro stalėlį, prie kurio sėdi moteris su muilo dėže. Kiekvienas gauname po gabalėlį muilo ir sueiname į pirtį. Čia norintieji gali būti apkerpari ar apskutami. Sėdi taip pat nuogi. Aptarnauja vėl moterys. Daug kas tuo piktinasi, bet esame belaisviai ir prie visko turime priprasti. Sueiname į pirties patalpas. Indų vandeniu nėra, tačiau bėga daug vandens iš dušų, ir praustis galima. Tuo pačiu metu mūsų drabužiai šunta garykloje. Naikinami parazitai, nors daugelis jų tuo metu dar neturėjome.

Karas pasibaigė...

Staiga atsidarė pirties durys, į prausyklą įbėga keletas vietinių rusių moterų. Jos šaukia, kad karas pasibaigė ir kad mus tikriausiai paleis. Bučiuoja mus nuogus ir veidus ir verkia iš džiaugsmo. Daug kas mano, kad jos paleistuvės. Bet, grįžus iš pirties, mano tėvui leidžiama išeiti į miestą, ir ten jis įsitikina, kad karas tikrai pasibaigė. Mūsų sargybiniai geria nami-

nę degtinę, dainuoja, šaudo į orą. Gimsta mintis, kad tikrai mūsų toliau nebeveš. Bet skaudžiai apsirikiame.

Tremties traukinys ir toliau važiavo į mums skirtą vietą, kurios nežinojome. Miškus, nedirbamus laukus, stepes pakeitė Uralo kalnai, paskui prasidėjo Kazachstano dykumos. Vienas senas šaltkalvis iš Joniškio ėmė sakyti, kad, jo nuomone, esame vežami į dykumą mirti troškuliui ir badu. Kad tokia būsianti mums mirties bausmė. Tada nežinojome, kad tie jo žodžiai buvo pranašai ir kad po kelerių metų mūsų liks tik pentkadalys...

Veža į kolūki

Sėdžiu kartu su savo tėvais sunkvežimio kėbule su mūsų skurdžiu turtu ir žvalgausi į kalnus, kuriuos matau pirmą kartą gyvenime. Toks nykus ir skurdus gamtovaizdis, tokie menki moliniai ar nedegtų plytų pastatai, sudevėjęs nacionaliniai drabužiai apsisvilkę vietiniai žmonės.

Sustojimuose vaikai siūlo mums vandens, mainais prašo ko nors valgomo. Tada dar nežinojau, kad geriamas vanduo ten brangiausias turtas. Daug, labai daug ko nežinojau.

Didelėje aikštėje sėdžiu kartu su kitais čia atvažiavusiais. Atėjo raiti kolūkių pirmininkai rinktis darbininkų. Į kuriuos parodo su bizūnu rankoje, tie turi krautis savo turtą ir važiuoti vežimu ar net sėsti ant kupranugarių. Pavyzdžiui tiems vaikams, kuriuos sodina ant kupranugarių, bet mūsų kažkodėl niekas „neperka“.

Kai dauguma sveikų žmonių jau išsirinkta, matau, prieina didelis, stambus kolūkių pirmininkas ir susidomi, kas mūsų maišuose. Sužinojęs, kad dar turime maisto, nudžiungia ir ragina krautis savo turtą į arklinius vežimus. Važiuojame į jo valdomą kolūki.

Nendrinėje lūšnioje

Dauguma ištremtųjų, kartu su mumis paimtų į tą kolūki, kaip darbo jėgą, apgyvendinami keliose molinėmis sienomis daržinėse, o mus veža dar toliau. Žiūriu, stovi nedegtų plytų namukas su langais ir net durimis. Ir kaminas yra. Mūsų vežimai sustoja. Kolūkių brigadininkas liepia kraustytis ir rodo rankomis, kad čia teks gyventi. Kieme stovi apvalus statinys iš nendrių (kamys) — be durų, langų ir sienų, tik nendrės subestos į žemę, o jų viršūnės surištos. Galvojame, kad jame mus ir apgyvendins, ir nuliūstame.

(Bus daugiau)

VERONIKA L. POVILIONIENĖ, viena iš žinomiausių Lietuvoje liaudies dainininkių ir Rumšiškų muziejaus programų vadovė

Nuotr. O. Burzdžiaus

Reta kultūrinė apraiška

Veronika Povilionienė, viena žymiausių Lietuvos tautosakininkių, susitiko su Toronto visuomenine rugpjūčio 12 d. Prisikėlimo parapijos parodų salėje.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vicepir. Irena Lukoševičienė dalyvius su pažindino su Povilioniene, lietuvių liaudies dainų ir tradicijų puoselėtoja. Aušra Karalienė viešniai įteikė padėkos lentelę su įrašu.

V. Povilionienė įdomiai ir jautriai iškėlė kai kurias mūsų tautos tradicijas, jungdama jas su mūsų buitiniais išgyvenimais, ypač išskeldama svarbą suprasti mūsų dainų prasmę ir įsijauti į jų perduodamus išgyvenimus. Ji sumaniai mokėjo visus įtraukti bendron sutartinėn ar, kartojant specifinius garsus, išgauti bičių avilio ūgesį. Tuo ji norėjo parodyti, kaip daug ką garsais galima išreikšti.

Veronika Povilionienė atvyko į JAV ir Kanadą, pakviesta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos, vykdančios tradicijų projektą. Ji aplankė ateitininkų, skautų, jaunimo ir jaunų šeimų stovyklas, susitiko su "Sodauto" vienetu Bostone, "Volunge" Toronte ir jaunimo grupe Čikagoje. Iš visur atgarsiai labai teigiami, ir visi gailisi, kad susitikimai buvo per trumpi.

Džiugu, kad V. Povilionienė atvyko be iš anksto sutarto ho-

noraro. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kultūros komisija ryžosi šį projektą įgyvendinti beveik be jokios paramos iš mūsų finansinių institucijų (tiksliai Kanados lietuvių fondas paskyrė \$500). Šiuo projektu buvo pasiekta daugiau negu tūkstantis JAV ir Kanados jaunimo. Į juostas įrašytos programos bus naudojamos jaunimo organizacijoms, mokykloms ir kultūriniams vienetams. Gaila, kad finansinę paramą teikiantys nenumato šitokio naudingo ir ilgalaikio investavimo kultūrinėje veikloje. I.K.L.

Atsiųsta paminėti

Z. Raulinaitis, LIETUVOS RAŠYTOJAI. Trečioji knyga. **KARALIAUS KARAI** (XIII amžiaus vidurys, Mindaugo laikai) 1990. Išleido "Karys", 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Spausdino Tėvų pranciškonų spaustuvė. Tiražas — 800 egz. Kaina — \$15.

Dalia Teišerskytė, ATMINTIES ŠEŠĖLIAI. Vilnius "Periodika" 1989. Eilėraščių rinkinys. Knyga išleista autorės lėšomis. Autorė gimė Lietuvoje, augo Sibire. Vilniaus universitete baigė žurnalistikos mokslus. Šiuo metu — "Gabijs" žurnalo redaktorė.

METMENYS. 58 nr. 1990 m. Kūryba ir analizė. Redaguoja: Vytautas Kavolis. Dailės priežiūra — Vytautas O. Virkau. Kaina: pavienio numerio \$8. Prenumerata metams — \$15. Kanados ir užsienio prenumeratoriai prašomi siųsti čekius JAV valiuta. Leidžia A.M. ir M. Publications du kartus per metus. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, Chicago IL, USA.

Atbundanti Lietuva

LAIMA B. KURPIENĖ

Nauja laida dr. Jack Stuko knygos "Awakening Lithuania"

Ryšium su nauju dėmesiu, skiriamu įvykiams Sov. Sąjungoje ir Lietuvoje, pasirodė nauja laida dr. Jack J. Stuko 1966 m. anglų kalba išleistos knygos "Awakening Lithuania".

Titulinė poraštė "A Study on the Rise of Modern Lithuanian Nationalism" apibūdina knygos turinį. Dr. J. J. Stukas glaustai nagrinėja lietuviško tautiškumo pradmenis, aprašydamas ir asmenybes, kurios puoselėjo tautinės sąmonės vystymąsi Lietuvoje. Knygos medžiaga daugiausia paimta iš dr. J. J. Stuko daktarinės disertacijos.

Pradedama su trumpa Lietuvos istorijos apžvalga. Autorius supažindina skaitytojus su Lietuvos kunigaikščiais, unijos su Lenkija problemomis, Rusijos caro valdymo laikotarpiu. Apžvalga baigiama nepriklausomybės paskelbimo data 1918 m.

Lietuvos istoriją jau žinančiam skaitytojui įdomiausias knygos antrasis skyrius, aptariantis tautiškumą. Remdamasis mokslininko-eksperto Carlton J. H. Hayes mintimis, autorius apibūdina tautiškumą kaip patriotizmo ir tautinės sąmonės junginį. Tautiškumo puoselėjimui tarnauja vietos žmonių kalba, istorinės ir religinės tradicijos.

Kitas autoritetingas tos srities žinovas Boyd C. Shafer pastebi, kad tautiškumas nėra nusistovėjusi sąvoka — jis keičiasi su besikeičiančiais istoriniais ir sąlygomis. "Moderniame tautiškume maišosi legenda su tikrove, teisybė su klaidomis". Carlton J. H. Hayes taipogi tvirtina, kad tautiškumas nėra žmogui instinktyvus. Tik per intensyvų, plačios apimties auklėjimą žmonės susivokia tautiškumą ir jį įsisavina.

Šiame skyriuje autorius pateikia idealistiškai tautiškumą vertinančių lietuvių ir kitataučių filosofų bei istorikų pasisakymų. Būdingos pvz. prof. Stasio Šalkauskio mintys. Pasak jo, taūta sukuria sąlygas kiekvienam žmogui išvystyti savo individualumą, papildo jo asmeninį gyvenimą, įgalina jį visapusiškai ugdyti pilnintinę savo asmenybę... Tai pažiūra, su kuria empiriškai nusiteikęs dabartinis žmogus, nėra linkęs sutikti.

Kai kurie istorikai randa pirmąsias sąmoningos tautiškumo apraiškas Lietuvoje jau XIX š. pradžioje, bet dauguma mano, kad baudžiavos panaikinimas 1861 m. ir rusų uždraudimas spaudos lietuvių kalba (1864 m.) paskatino tikrąją tautiškumo pradžią Lietuvoje. Jo puoselėtojai kilo iš vidurinės klasės žmonių, nors prof. Z. Ivinskis teigia, kad "be kunigų, ypatingai be Valančiaus (1801-1875) ir jo bendradarbių tautinis atgimimas Lietuvoje būtų neįmanomas".

Autorius (J. J. Stukas) trumpai paminė S. Daukanto, A. Mickevičiaus, A. Baranauko, J. A. Pabrėžos ir kitų veiklą bei kūrybą. Plačiau aprašo Valančiaus darbus. Ilgesni skiria skirti "Aušros" bei "Varpo" laikotarpiui ir šių leidinių pradininkams bei bendradarbiams.

Aprašomas ir Mažosios Lietuvos indėlis į tautiškumo kilimą Lietuvoje. Duodama trumpa Mažosios Lietuvos istorijos santrauka, apibūdinami žymūs jos gyventojai — K. Done-

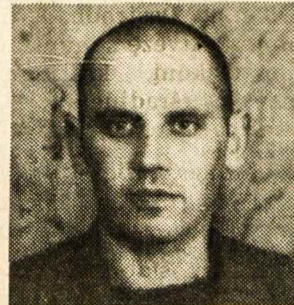
Dr. J. J. Stukas užbaigia savo knygą "istoriniu epilogu" — nepriklausomybės kovų, Lietuvos nepriklausomybės ir sovietų okupacijos laikotarpiu aptarimu.

Knyga parašyta sklandžia, eiline, lengvai skaitoma anglų kalba. Nepilnų 200 psl. knyga turtinga istorinėmis žiniomis, daugybė citatų. Ilustruota lietuvių politikų ir kultūrininkų portretiniais piešiniais, sukurtais dail. Jono Subačiaus. Yra gausi bibliografija. Labai skaitytojui naudinga alfabetiškai visų knygoje minimų pavardžių rodyklė.

Jack J. Stukas, AWAKENING LITHUANIA. Parašyta 1966 m. Antroji laida — 1990 m. Išleido "Draugo" spaustuvė. Čikaga, 191 psl.

VYTAUTAS EIGIRDAS

Buvęs politikalnis Magadane, šiuo metu architektas Žemės ūkio projektavimo institute Kaune

Tremtinių kapai

Iš tos bekrastės ledo dykumos, Amžino šalo mirties ir bado. Nuo Laptevų, Igarkos ir Varkutos, Ir iš žemės pragaro — iš Magadano.

Iš parigriuvusių kryžių priekeltų kapų, Ir iš mirties kapų, kurie be kryžių. Ir iš kapų, kur niekada neskambino varpu. Ir iš mirties kapų — vaikų didvyrių.

O skausmo Lietuva — tie tremtinių kapai! Tai tavo protėvių dvasia iš Sibiro paraina. Tie palaikai — kankinių tėvų šventi vardai Tebūnie per amžius ainių ainiams.

Sugrįž amžių miegui kaulų pelenai Po tėviškės dangum į gimtą žemę... Kaunas 1989.08

Milžinkapiai Veliuonoje

Giliau sapne čia du milžinkapiai užsnūdę miega, Kaip tėvas ir sūnus anų senų dienų. Ir žvarbia, juoda naktį, kai vėjas blaško sniegą, Regiu aš baltą raitelį viršūnėse šitų kalnų.

Jis ten apžvelgia mylėtą mūsų šalį — Ar saugo ainiai jos vardą, garbę širdyje? Nūnai, paėmęs žemės saują, tartum jo kaulų pelenų žiupsnelį, As tos širdies ugnim degu, man praėjus vaidenas akys.

Čia Gedimino kapas — didi dvasia jo viešpatauja, Ir Vytautas čia kūrė aukurą — Perkūnui ir dievams. Ir tu čia, iš tų degesių pelenų ir kraujo Švieti sukilėlių, baudžiauninkų ir tremtinių vaikams.

Piliakalniai prie Nemuno

Ant milžinų krūtinės geležinės Ir nepraeinančios garbės laisvos Aukštį piliakalniai senos gadynės Parimę saugo vardą Lietuvos.

Ir protėvių gyvybės gelmė šventa, Senovės garsų ir kapus galiūnų. Čia juoda naktį žvaigždės krenta Ir meldžias tylinčiam Perkūnui.

Pačioji piliakalnių širdy rusena Tėvynės melės aukuro ugnis. Ji šildo ainius — motiną seną Ir kovoje kritusias gentis.

Ugnies krauju ta meilė dega Pilėnų pelenų negestancia šviesa. Ir regis, kad išgirdus šauklio ragą, Čia amžiams bunda protėvių dvasia.

Ant milžinų krūtinės geležinės Ir nepraeinančios garbės laisvos Aukštį piliakalniai senos gadynės Parimę saugo vardą Lietuvos.

Lietuvos dainų šventės dalyviai prieš koncertą

Nuotr. M. Vilkomirskio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Fotomenininko Algimanto Kezio nuotraukų paroda "Double Prints" gegužės 4 — birželio 30 d. buvo surengta Čikagos centre esančioje Gilmano ir Grueno galerijoje. Ji skyrėsi nuo ligšiolinių A. Kezio parodų nuotraukų technika. Mat šį kartą kiekviena nuotrauka buvo pagaminta iš dviejų ar daugiau neigatyvų. Toks neigatyvų montažas A. Keziui įtikrovinį vaizdą leido įjungti ir jį papildančių metaforinių bei alegorinių minčių. Nuotraukos priminė dailės kūrinius ir vertė parodos lankytojus susimąstyti, ieškoti jų tikrosios prasmės. Vyraavo žmogus, praicitės ir dabarties motyvai.

XXVIII-ji metinį novelės konkursą, paskelbtą Klivlande leidžiamame "Dirvos" savaitraštyje, laimėjo Los Angeles mieste gyvenanti lietuvių žurnalistas sąjungos pirm. Rūta Kleva Vidžiūnienė. Premiją už novelę "Pažadas" jai paskyrė ten sudaryta vertintojų komisija — Petras Maželis, Viltis Jatulienė ir Miltonas Starkus. Septynių šimtų dolerių premijos mecenatas — a.a. Simas Kašelis. Metinės novelės konkurso premijos paskiriamos iš jo testamentinio palikimo, kurį tvarko korporacija "Neo-Lithuania". Premija laureatei R. K. Vidžiūnienėi bus įteikta kultūriname neolituanų renginyje Los Angelese.

XXXVII-sis "Santaros Šviesos" suvažiavimas rugsėjo 6-9 d.d. įvyks Taboro Farmoje prie Sodų, Mičigano valstijoje. Dalyviaus iki rugsėjo 4 d. registruoja ir informuoja Marija Paškevičienė, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516, USA. Suvažiavimas yra įtrauktas Dariaus Kuolio, Vytauto Kavolio ir Broniaus Vaškelio svarstybos apie dabartinę kultūrinę Lietuvos problematiką. Literatūros vakare žada dalyvauti: Algirdas Titus Antanaitis, Žilvė Balaišytė, angliškai rašantis lietuvių kilmės poetas Raymond Filip, Julius Keleras, Tautvyda Marcinkevičiūtė, Gintaras Patackas ir Liūnė Sutema. Paskaitomis ir pranešimais programon įsijungs Ilona Gražytė-Maziliauskienė, Kęstutis Keblys, Darius Kuolys, Viktoras Makoveckas, Algis Mickūnas, Kazimieras Motieka, Gintaras Patackas, Tomas Remeikis, Sigita Samuolienė ir Rimvydas Valatka. Suvažiavimas įjungta ir Arūno Bukausko nuotraukų paroda.

XXXVII-ji lietuvių dieną Los Angeles mieste surengė Šv. Kazimiero parapija, vadovaujama klebono kun. dr. Algirdo Olšausko. Šio metinio renginio tradicija yra pradėjęs trisdešimt aštuonerius metus klebono pareigas ejęs prel. Jonas Kučingis, pensijon pasitraukęs 1984 m. birželio 15 d. Tai šiemetinė parapijos šventė birželio 17 d. buvo pradėta iškilmingomis Mišiomis bažnyčioje. Lietuvių dienos koncertas įvyko parapijos salėje. Tarybos pirm. J. Pupius dalyvių supažindino su naujuoju Šv. Kazimiero parapijos vargonininku ir choro vadovu muz. Viktoru Raliu, ateiviu iš Niujorko. Ten jis dirbo vargonininku Apreiškimo parapijoje Bruklne, vadovavo "Perkūno" vyrų chorui bei kitiems dainos vienetams. Saulėtoje Kalifornijoje jis sukurė lietuvišką šeimos židinį su Wendy Antanaityte. Jaunuosius sutuokė vysk. Paulius Baltakis, OFM. Koncerto programai vadovavo tarybos vicepirm. D. Polikaitienė. B. Gorbulskio ir T. Makačino dainomis koncertą pradėjo veterinarijos gydytojas Arvydas Jakeliūnas, svečias iš Lietuvos, Vilniaus muzikos mokykloje mokėsis groti akordeonu ir birbyne. Los Angeles vyrų kvartetas — Rimtautas Dabšys, Antanas Polikaitis, Bronius Seliukas ir Emanuelis Jarašūnas su pianiste Raimonda Apeikyte lietuvių dienos dalyvių linksmo smagiomis dainomis, kurių dalį buvo aranžavęs muz. Aloyzas Jurgutis. Šiltai buvo sutikta ir R. Apeikytės daina "Tikiu", skambėjusi gastroliuose kvarteto koncertuose Lietuvoje. Birutė Dabšienė-Vizgirdienė ir Antanas Polikaitis duetu padainavo V. Mikalauko "Lopšinę gimtinei ir motinai", valsa iš A. Jurgučio operetės "Pavasario pasaka". Mokyklos klasėse surengtoje parodoje su tapybos darbais dalyvavo Jonas Andrašūnas, su keramikos — Livija Lipaitė, su tautiniais audiniais ir drabužiais — Julija Šlapelytė. Tautodailės darbų iš Lietuvos buvo atvežusi niujorkietė Genė Popelienė.

Dramaturgas ir poetas Petras Vaičiūnas gimė 1890 m. liepos 11 d. Piliakalniuose, dabartiniame Jonavos rajone, mirė Vilniuje 1959 m. birželio 7 d. Jo šimtojo gimtadienio prisiminimas buvo pradėtas kapavietės aplankymu Vilniaus Rasų kapinėse. Liepos 14 d. jis buvo tęsiamas oficialiais minėjimais gimtuosiuose Piliakalniuose, Panoterių vidurinėje mokykloje ir Jonavoje. Piliakalnių kaimelyje tebėra gerai išsilaukiusi gimtoji P. Vaičiūno sodyba — šimtametė troba ir svernas. Čia kasmet gimtadienio proga susirenka velionies artimieji, giminės, kaimynai, jo talento gerbėjai. Šiemetinių lankytojų laukė atnaujinta paroda, skirta P. Vaičiūno atminimui. Panerių vidurinei mokyklai buvo suteiktas Petro Vaičiūno vardas, atidengta sienojė įtvirtinta lenta su skulptoriaus Vlodo Vildžiūno sukurto bareljefu, aplankyta moksleivių surengta parodėlė. Velionies neužmiršo ir Jonava — ten atidengtas skulptoriaus V. Vildžiūno sukurta P. Vaičiūno biustas su architekto Rimanto Dičiaus postamentu. Kultūros namuose P. Vaičiūno penkių veiksmų komediją "Prisikėlimas" suvaidino "Azoto" gamyklos saviveiklininkai, vadovaujami rež. J. Andrelevičiaus. Vakaronėje atsiminimais dalijosi Lietuvos dramos teatro veteranė Teofilija Vaičiūnienė, ištikima velionies palydovė gyvenimo kelyje. Pluoštą vaikystės ir paauglystės metų atsiminimų apie savo dėdę pažėrė ir poetė Judita Vaičiūnaitė. Šiuose šimtojo gimtadienio renginiuose dalyvavo Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos pirm. V. Martinukas, Vilniaus pedagoginio instituto dėstytoja R. Paberžienė, prof. K. Nastopka, Lietuvos kultūros ministerijos meno departamento direktorius K. Gylys, rašytojas J. Būtenas, teatrologas V. Maknys, aktorė J. Valančienė, kiti P. Vaičiūno talento gerbėjai, L. Mockuvienės vadovaujamas Vilniaus J. Tallat-Kelpšos aukštesniosios muzikos mokyklos ansamblis.

V. Kst.

AJA JUOZUI PLEINIUI

Lietuvoje mirus,

brolių JERONIMA, Kanados lietuvių fondo valdybos vicepirmininką, ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia –

Kanados lietuvių fondas

MYLIMAI MAMAI

AJA TERESEI BALNIENEI

mirus,

dukrai – GENĖ, BRONĖ, sūnų ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia –

L. Karbūnienė-Urbonienė

AJA ONUTEI SKUKAUSKIENEI

mirus,

vyrui, dukrai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą bei kartu liūdime –

R. V. Žilinskai

A. B. Jonušai

AJA ONUTEI SKUKAUSKIENEI

mirus,

vyrą VIKTORĄ, dukrą DANUTĘ, sesutes ir brolių su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

V. P. Gulbinai

AJA JONUI LIETUVNINKUI

iškeliavus amžinybėn,

giliam liūdesy likusiems – žmonai MILDAI, sūnui RAIMUNDUI, dukrai MILDUTEI bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

Danutė, Mečys Norkai

Eugenija, Vitalis Baleišos

Elena Senkuvienė

Prima, Bronius, Alvydas Sapliai

PADĖKA

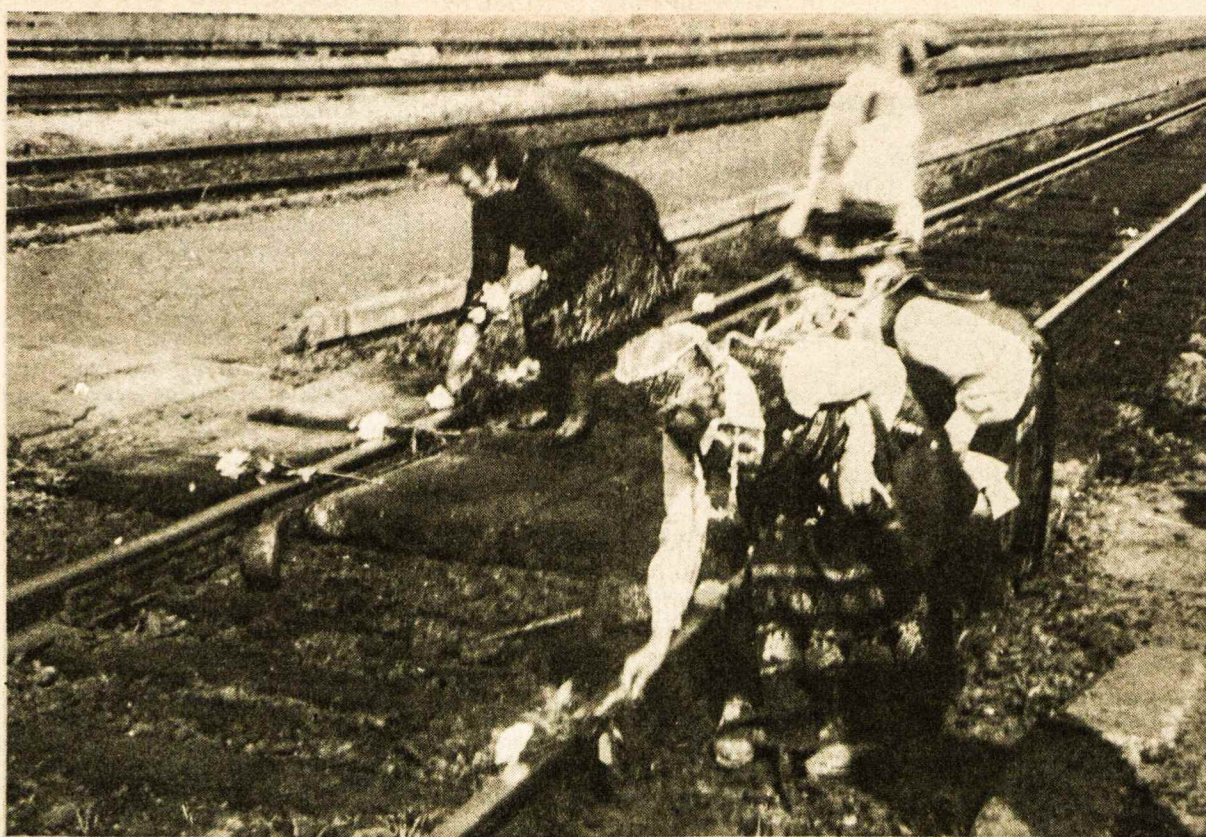
Po ilgų ir sunkių ligų iškeliavus į amžinybę mūsų brangiai mamytėi ir močiutei

AJA PRANEI KRANIAUSKIENEI

pajutome, kad esame ne vieni. Buvome nuoširdžių draugų ir artimųjų apsupti bei užjaučiami. Esame dėkingi kun. klebonui J. Liaubai, OFM, už atnašavimą Mišių ir maldas koplyčioje. Dėkojame visiems už Mišias, aukas Kanados lietuvių fondui, už gražias gėles, užuojautas žodžiu, raštu ir spaudoje.

Ypatingą padėką priklauso West Lorne ir Rodney apylinkių draugams už taip gausias aukas kenciančiai Lietuvai. Taip pat didelę padėką tolimo Windsoro apylinkės lietuviams. Liekame dėkingi visiems taip gausiai dalyvavusiems šermenyse. Jūsų visų parodytas nuoširdumas liks mūsų širdyse.

Duktė A. Čerškienė, sūnus Vytautas ir vaikaičiai su šeimomis

Lietuvos moterys deda gėles ant geležinkelio begių prie Mauručių stoties, pagerbdamos tremtinius, kurie iš tos vietovės buvo gabenami Sibiran

A. a. Alfonsas Krivickas

K. BARONAS

Pažinau velionį 1970 m., atvykęs iš Kanados į Vasario 16-sios gimnazijos kalėdinę eglutę. Tuo metu KLB krašto valdyboje ėjau sekretoriaus pareigas, kartu atveždama dvi pinigines dovanas gimnazijai – krašto valdybos ir šalpos fondo.

Beveik vienmečiai esame, tad tuoj pat suradome bendrą kalbą, ypač sportiniame gyvenime, paliesdami ir kultūrinį Europos bei Amerikos kontinentų gyvenimą. Pasisakė, dėstęs gimnazijoje daile, meno ir Lietuvos istoriją, kviesdamas užteiti į namus, apžiūrėti jo kūrinių. Įdomi kalėdinės eglutės programa užtruko ilgiau negu buvo numatyta. Be to, dar tą patį vakarą galvojau pasiekti savo apsisistojimo vietą – Miuncheną. Tad, pasibaigus programai ir graziom vaišėm, skubėjau į Bavarijos sostinę. Pavėlavau į traukinį, teko nakvoti viešbutyje.

Negalvojau, kad po devynerių metų teks vėl susitikti ir kartu dirbti toje pačioje gimnazijoje, ilgas valandas praleisti diskutuojant bei nagrinėjant Lietuvos politinę ir kultūrinę būklę. Prieidavome kartais prie atstresnių žodžių, kadangi velionis visuomet tvirtindavo, kad kultūrinį gyvenimą reikia skirti nuo politinio, t.y. Lietuvos komunistų partijos. Jis mene matė lietuviškų proveržių, mėginant Lietuvos meninkams apeiti Kremliaus valdovų reikalavimus.

Nesuprastas velionis buvo išeivijoje, labai dažnai dėl savo bendradarbiavimo su Vilnium buvo apenktas ar net papeiktas, nekvičiamas į rengiamas lietuvių meno parodas Amerikos kontinente. Jautriai tą pergėvendavo, nepeikdamas rengių, tačiau kartais stipriai kritikuodamas išleistą katalogą, netinkamas parodai patalpas, kūrinių išdėstymą ir t.t.

Išeivijoje sukūrė daug kompozicijų, surengė parodas Heidelberge, artimaime Mannheime, Heilbrone, Stuttgarte. Labai teisingai "Literatūras ir menas" š.m. gegužės 30 d. rašo: "Atsidūrus vakaruose, dailininko braižas keitėsi, jis daug eksperimentavo, bandydamas modernaus meno išraiškos priemones, nostalgikai atsigrėždamas į lietuvių liaudies meną, ypač ornamentą. Gimė stilizuota forma, dekoratyvumas".

Garsus Paryžiaus Pompidou muziejus turi keletą a.a. A. Krivicko kūrinių. Gerai prisimenu

velionies džiaugsmą, kai gavo iš muziejaus direktijos raštą. Hiutenfelde vienas nuo kito gyvenome tik kelių šimtų metrų nuotolyje, tad tą raštą velionis parodė ir man, pasidžiaugdamas, kad nors keliais kūriniiais Lietuvos vardas jau įtrauktas į muziejų.

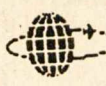
Rasdavo a.a. A. Krivickas laiko ruošti tradicines Jonines, puošdavo Dievo Kūno šventės progą altorių ant lietuvių gimnazijos pagrindinių laiptų, skaitė paskaitas Europos lietuvių studijų savaitėse.

Velionis gimė 1919 m. rugsėjo 3 d. Kaune. (Savo 70-tą gimtadienį atšventė Vilniuje surengtoje parodoje). Laikinoje sostinėje baigė "Aušros" berniukų gimnaziją bei Taikomosios dailės institutą. Buvo piešimo ir grafikos mokytojas V. K. Jonyno įsteigtoje Ecoles des Arts et Metiers mokykloje Freiburge. Iki pat pensijos mokytojavo Vasario 16 gimnazijoje. Paliko žmoną Ireną, dukras – dr. Aureliją ir Mildą bei vieną vaikaitį, Neausi Vakarų Vokietijos išeivija 1990 m. birželio 22 d. neteko stipraus kultūrinio ramsčio. Palaidotas Hiutenfelde kapinėse birželio 28 d.

Winnipeg, Manitoba

AUKA ATGIMSTANČIAI LIETUVAI. Birželio 23 d. vakare pas Everestą ir Eugeniją Federus susirinko keliolika draugų pagerbti mūsų veiklųjį parapijos ir bendruomenės narį Everestą jo 65 metų sukakties proga. Everestas žinodamas, kad žmona jam rengia pokylį, griežtai atsisakė asmeniškų dovanų, bet pasiūlė, kad jei draugai pageidautų, vietoj dovanų tuos pinigus paskirtų atgimstančiai Lietuvai. Pokylio metu buvo surinkta \$370, kurie buvo perduoti Kanados Lietuvių Bendruomenei. Tai sekintas pavyzdys.

WINNIPEGO LIAUDIES FESTIVALIS (The Winnipeg Folk Festival), pagarsėjęs visoje Kanadoje, įvyko liepos 5-8 d.d. Toje šventėje tarp 200 muzikos menininkų dalyvavo ir žinomas Lietuvos liaudies dainų kūrėjas – poetas – muzikas Virgis Stakenas. Spausdintojo festivalio programoje pažymėta, kad tas talentingas liaudies menininkas atvyko iš Lietuvos. Kartu su juo festivalyje dalyvavo jo žmona – modistė su savo kūriniiais. V. Stakenas pagal profesiją pedagogas, užsiima radijo žurnalistika ir vadovauja jo paties suburtai dainuojamosios poezijos studijai Šiaulių kultūros namuose. Jis su savo kūryba yra dalyvavęs daugelyje muzikos festivalių. EKK

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarsce St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Įvairūs patarnavimai Lietuvoje.
• **Pervežam** palaikimus, palikimus • **Priziūrim** kapus • **Perduodam** paramą giminėms • **Nuperkam** automobilius, elektronikos aparatus • **Pristatom** gėles • **Per trumpiausią laiką** išrūpinam iškvietimus apsilankyti Lietuvoje. • **Iškviečiam** gimines į Kanadą • **Parūpinam** jiems draudimą ir pervežimą iš Montrealio • **"Aeroflote"** patvirtinam arba pakeičiam grįžimo datas ir t.t.
Visais reikalais kreipkitės į **Stefą** ar **Algį Medelius**, vakarais tel. 1 - 416 - 434-1847. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS
Tel. 1 - 416 - 593-0600

Kennedy Travel Bureau Ltd.,
296 Queen Street West,
Toronto, Ontario M5V 2A1

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Šiuo metu patogiasias susisiekimas su Lietuva yra SAS (Skandinavų oro linija) TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA. Deja, tiesioginių skrydžių per Kopenhagą į Vilnių dar nėra. Iš Toronto išskrendama penktadieniais ir grįžtama sekmadieniais. Kelionės organizuojamos kas trečią penktadienį, pradedant **liepos 13 d.**, atsiarius mažiausiai 5 asmenims. Registracija baigiama 4 savaites prieš išskrendant. Norintiems parūpinsim apsidėjimo vietą nuo 7 iki 21 dienos. Turintiems iškvietimus – gera proga prisidėti, grįžti galėsit norimu laiku, nežiūrint kaip ilgai ten viešėtumėt. Vasaros sezonui bilieto kaina – \$1309. Besidomintieji prašomi kreiptis į **ALGĮ MEDELĮ** asmeniškai nurodant telefonu. Į kitus kraštus suplanuojame keliones, taip pat parūpiname bilietus pigiausiomis kainomis.

Pagalbos Lietuvai vajaus aukos

\$2,240 – B. J.; \$1,000 – A. K. Kudirkos, J. Aukštaitis, G. M. Šernas; \$500 – L. Bruzga, F. Kisielis, V. Lumbis, O. Banelienė, J. Dabkus; \$450 – M. J. Adomaičiai; \$400 – A. K. Pajaujai, BC apylinkės valdyba (gegužinės pelnas); \$300 – E. A. Shishkus, S. Fredas; \$250 – J. Adomonis, B. G. Čizikai, J. Tanner, K. Kaciulis, M. Valaitis, A. Draugelis, A. Paulius.

\$200 – V. Sapkus, dr. A. Valadka, Z. E. Kazlauskai; \$150 – J. Buivydas; \$100 – M. Artis, V. Gečas, R. Gobis, V. Kerbelis, J. Katkauskas, V. Melnykas, R. Klemka, P. Judzėntis, R. Dumčius, J. Gražys, V. Urbanas, C. A. Januškevičius, V. Sakas, K. Milašius, V. Pranaitis, S. Štūkys, M. Salčiūnas, A. V. Žalnierūnas, R. B. Pakalniškiai, J. Kamaitis, J. Asmenavičius, K. L. Meškauskai, G. Lumbis, R. L. Sinkus, A. Katelienė, kun. K. Butkus, T. Gaižauskas, A. Obcarskis; \$50 – A. Matusevičiūtė, B. G. Krukis, M. Petersonas, N. J. Pruditis, E. Geldutis, M. J. Studniewski, V. Danyla, I. Kavanagh, A. Jozwiak, E. Zemla, P. Buivydis, A. Saracino, R. Sungaila, B. Znotinienė, S. Domeikienė; \$30 – J. Jakienė, J. E. Buškevičius; \$25 – A. Paškevičienė, J. V. Burba.

Oakvillės apylinkė: \$500 – apylinkės valdyba; \$250 – P. Z. Linkėvičius, A. Z. Vaiceliūnas, A. Vaiceliūnas; \$200 – J. R. Žiūraitis; \$150 – M. O. Krivickas; \$100 – A. Aulinskas, V. Grabauskas, M. Jonušaitis, A. Kupitis, B. E. Liškauskas, I. Me-

Kenna, L. Moorby, V. Pulkauninkas, H. Vaičeliūnas; \$50 – J. Barzdaitis, K. Juodviršis, E. Sergautis, J. P. Vėgelis; \$30 – O. Krygeris; \$25 – J. Ulinskis.

St. Catharines apylinkė: \$500 – S. Janušonis, P. Balsas, V. Ruzgys; \$100 – S. Slavickas, O. J. Karaliūnai; \$50 – J. Gelas; \$25 – J. Mackevičius.
\$20 – A. Prunskus V. Agurkio atminimui, L. Oskroba, M. Zaffiro M. Bilevičienės atminimui; \$25 – A. A. Pilipavičiai P. Kraniauskiene atminimui; \$70 – I. Vibrienė O. Skukauskienės atminimui; \$50 – B. Stalioraitienė K. E. Šlekių 50 m. vedybų sukakties proga; \$360 – Jono Paškaus 65 gimtadienio proga: A. Arlauskas, B. V. Alksnis, V. Alksnis, K. Alksnytė, I. Bumeilis, K. Černiauskienė, V. Černiauskaitė, P. Čiurlys, L. J. Dūdos, S. Girnienė, A. Kitching, D. Z. Kučinskai, A. V. Kulniai, A. V. Levišauskai, I. V. Mačiūnai, L. V. Nekrošiai, B. A. Pilipaičiai, L. Pilipavičius, C. Pearson, Z. J. Stravinskai, O. V. Taseckai, C. W. Wilson, B. F. Wilson.

\$1,500 – A. L. Montvilai; \$500 – H. Eidukevičius; \$250 – D. Jurkus; \$200 – S. Kačinskas, S. Remeikaitė, P. Pakalka; \$100 – A. Repšys, A. Kenstavičius, J. Lenkaitis, E. Tribinevičienė, G. Buntinienė; \$50 – O. Versinskienė, V. Eišinas, A. Vingevičius; \$30 – P. Čičinis.
Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame J.K.

**Canadian European
Export Import Co.**
Siunčiame siuntinius

į Lietuvą, Estiją, Latviją, Gudiją, Ukrainą

Siuntiniai siunčiami supakuoti pačių siuntėjų ne mažesni kaip 5 kg.
Taip pat turime mūsų bendrovės paruoštų siuntinių. Parduodame automobilius visoje Rusijoje. Persiunčiame pinigų tiesiogiai jūsų norimam asmeniui. Besilankantiems Kanadoje duodame sveikatos draudą (\$121.50 trims mėnesiams). Parūpiname iškvietimus norintiems aplankyti Kanadą. Parūpiname vaizdajuostes iš jūsų tėvynės (kraštų pažymėtų aukščiau).

404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860 Fax (416) 533-4910
Atidaryta nuo pirmadienio iki penktadienio 10 v.r.- 7 v.v., šeštadienį 10 v.r.- 5.30 v.p.p.

Mūsų patvirtinti prekybininkai
Kazan Overseas Parcels Big Win Center
83 Shanley St., Kitchener, Ont. 760 Brant St., Burlington, Ont.
Tel. (519) 743-7653 Tel. (416) 639-7547
Silesia Co., 37 Helles Ave., Welland, Ontario
Tel. (416) 734-4487

MES PERSIKĖLĖM Į NAUJAS PATALPAS 1520 STEELES AVE. W. (prie DUFFERIN) (416) 738-9955

SONA HI FI

VISOS PASAULIO SISTEMOS

SONA HI FI TURI VISKĄ

MES PERSIKĖLĖM Į NAUJAS PATALPAS 1520 STEELES AVE. W. (prie DUFFERIN) (416) 738-9955

HITACHI TRK-W330W

110-220 VOLTS
50-60 Hz

\$129.99

SONY CFS-W350S

Užsukite pas mus įsigyti dovanų savo mylimiesiems arba savo asmeniškai pramogai Kanadoje.

Mes turime kompiuterių ir FAX aparatų

\$149.99

HITACHI VT-727

\$449.99

ORSON OV-9000

\$299.99

HITACHI VM-2380

Mes turime didžiausią pasirinkimą foto aparatų, video aparatų, televizorių, nešiojamų radijų trumpomis bangomis, dvikasetinių magnetofonų ir kitokių aparatų iš tokių žymiųjų firmų:

\$1499.99

NATIONAL PANASONIC NV-M7EN

\$1499.99

SONY, JVC, AKAI, AIWA, NATIONAL, PANASONIC, SHARP, HITACHI, TOSHIBA, SANYO, SANSUI ir PHILIPS, YAMAHA & CASIO

Mes taipgi skaitliniu būdu perfilmuojam vietinės sistemon užsienietiškas vaizdajuostes mūsų specialiomis kainomis, dviejų valandų – \$39.95.

SONA HI FI

1520 STEELES AVE. W. (at Dufferin) TORONTO, ONT.
(416) 738-9955 FAX (416) 238-2212

232 RIDEAU STREET
OTTAWA, ONT.
(613) 238-7090 FAX (613) 238-8452

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistras darbas, puikus lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

DAVID FLEET, liberalas, Ontario parlamento narys High Park-Swansea rajone, su Lietuvos sąjūdžio pirmininku VYTAUTU LANDSBERGIU. Nuotr. R. Rudaitytės

Ar Atlanto charta būtų geras ginklas?

Atsiliepiant į Viliaus Braženo straipsnį "Naujos ginkluotės beieškant", "TŽ", 1990.VII.3

ANTANAS RUKŠENAS

Jame Vilius Braženas aptaria "The Washington Times" bendradarbio Arnoldo Beichmano gegužės 22 d. straipsnį apie Atlanto chartą, pristatydamas straipsnio autorių ne tik kaip įžvalgų analistą, bet ir kaip "Hooverio institucijos mokslininką-tyrinėtoją". Jo straipsniuose esą galima rasti ko nors naujo, ar seno, kitų nepastebėto. Ši kartą Beichmanas iškelia gana seną klausimą — Atlanto chartą, kuris esąs ligi šiol nepaminėtas debatuose apie tris Baltijos kraštus.

"Nors turėjau miglotą supratimą, jog sovietai buvo kokių tai būdu išpareigoję Atlanto chartos idėjomis, ligi šiol neįsivaizdavau reikalo ieškoti tam patvirtinimo" — rašo V. Braženas. Dabar gi A. Beichmanas apginkluojamas mums konkrečiais duomenimis, būtent, kad sovietai yra išpareigoję ne tik pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, bet ir nenaudoti prieš ją jokios blokados.

Visa bėda, kad čia minimu A. Beichmano Atlanto chartos supratimas, Baltijos valstybių kontekste, yra, geriausia atveju, miglotas.

Tad peržvelkime Atlanto chartos istoriją: 1941 m. rugpjūčio 14 d. JAV prezidentas F. D. Rooseveltas ir D. Britanijos ministras pirmininkas W. Churchillis, susitikę karo laive Atlanto vandenynse, pasiskelbė taikos siekį deklaraciją, pasižadėdami, kad jų kraštai nesiekia jokių teritorinių pakeitimų, kad jie nori matyti atstatytas suverenes teises ir savivaldą tautų, iš kurių buvo prievarta atimtos, ir pareiškė siekiančios dar daug kitų gražių tikslų. Neigai trūkų prie Atlanto chartos prisidėjo ir sovietai. Bet prileisti, kad sovietai prie jos prisidėjo besąlyginiai, ir tuo būdu išpareigojo atstatyti Pabaltijo valstybių nepriklausomybę bei suverenes teises, kurios iš jų buvo prievarta atimtos, būtų lygu pripažinimui, kad jie 1940 m. prieš Pabaltijo valstybes panaudojo prievartą.

Aišku, kad prisidedami prie Atlanto chartos, sovietai savęs agresoriais nelaikė. Suprantama, Rooseveltas su Churchilliu, kviesdami prie jos prisidėti, jų tokiąs taip pat laikyti negalėjo, nes tai būtų buvę kažkas panašaus į dabar Amerikoje FBI vartojamą "sting operation" nusikaltėliams į spąstus įviliojti. Tad čia turėjo būti kokios nors są-

lygos. Ir jų būta, deja, mums gana skaudžių. Tik gerai, kad turbūt jokia formalia sutartim nekliudė. Jos paaiškės vėliau.

Tenka manyti, kad Vakarų sąjungininkams Pabaltijo valstybių klausimas tuo metu nebuvo aktualus, tačiau jo svarbą gerai suprato Stalinas, ir neatlaidžiai spaudė D. Britaniją pripažinti šių valstybių aneksiją. Nors 1942 m. pradžioje Churchillis viešai ir pasiskelbė prieš sovietų teritorinius reikalavimus, pareikšdamas, kad jo vyriausybės pažiūros esančios laikytis Atlanto chartos principų, bet tie "principai" ir sąlygos, kuriomis sovietai prisidėjo prie Atlanto chartos, paaiškės, kai Churchillis tuo pačiu metu kovo 4 d. rašys laišką Rooseveltui:

Didėjanti karo našta privėdė mane prie minties, kad Atlanto chartos principai nepriimtini būti konstruojami taip, kad Rusijai būtų paneigtos (as to deny) sienos, kurias ji buvo okupavus, kai Vokietija ją užpuolė. Tai buvo pagrindas, kuriuo Rusija sutiko prisidėti prie chartos. (mp). Todėl aš tikiuosi, kad Jūs galėsite duoti mums laisvas rankas kaip galima greičiau pasirašyti sutartį, kurios Stalinas reikalauja (W. Churchill, "The Hinge of Fate", p. 327). O jau daug vėliau, 1943 m. spalio mėnesį, siųsdamas Edeną į Maskvos trijų užsienio reikalų ministrų konferenciją, Churchillis įteikė jam instrukcinį memorandumą, kurio 4-tas paragrafas skamba taip: Mes iš naujo patvirtinam (reaffirm) Atlanto chartos principus, pažymėdami, kad Rusijos prisidėjimas prie jos yra pagrįstas 1941 m. birželio 22 sienomis (mp). Mes taip pat atsižvelgiame (take note) į istorines Rusijos sienas prieš du agresinius karus, kuriuos Vokietija pradėjo 1914 ir 1939 metais" (W. Churchill, "Closing the Ring", p. 283).

Atsimintina, kad ši Maskvos konferencija įvyko jau po Stalingrado kritimo, kad kai vokiečiai visu frontu traukėsi atgal, ir Vokietijos likimas jau buvo nulemtas.

Taigi "įžvalgus analistas" A. Beichmanas, išskeldamas iš gilumos Atlanto chartą, jos pinklių bus neįžvelgęs. O Vilius Braženas, kaip pats prisipažįsta, turėdamas apie chartą miglotą supratimą, gerai darė ją skandindamas Atlanto vandenynse. Tai geriau tegul ji ten ilsisi ramybėje.

Lietuvių bičiuliai Ontario parlamente

Š.m. rugsėjo 6 d. Ontario provincijoje vyksta parlamento rinkimai. Šiuose rinkimuose vėl kandiduoja pasižymėję du lietuvių bičiuliai. Tai Bob Rae, dabartinis Ontario parlamento opozicijos ir NDP partijos vadovas, ir David Fleet, liberalų partijos narys, Toronto High Park-Swansea rajone.

Bob Rae, kurio, taipogi ir žmonos, šaknys glūdi Lietuvoje, ypač pastaraisiais metais susidomėjo Lietuva ir jos kova už nepriklausomybę. Kai vasario 24 d. vyko Lietuvoje rinkimai, jis su žmona ir keliais kanadiečiais parlamentais stebėjo rinkimus ir susitiko su krašto žmonėmis. Grįžęs "The Globe and Mail" dienraštyje parašė straipsnį apie šiuolaikinę Lietuvą. Jis rašė — pajutęs didelį skirtumą tarp Vilniaus ir Maskvos. Negali būti aštresnio skirtumo tarp šmaikštaus komunizmo dogmatizmo ir žmoniškumo dvelkiančio Lietuvos sąjūdžio.

Jis dar pažymėjo — Lietuvos nepriklausomybės traukinys jau pajudėjo iš Vilniaus stoties. Jis neabejoja, kad Lietuva išsikovos sau pilną nepriklausomybę.

Bob Rae su žmona lankėsi Židikuose, iš kur yra kilusi pastarosios motina. Jiems abiem gili įspūdį padarė lietuvių nuosirdumas.

Bob Rae dalyvauja svarbiuose lietuvių bei baltiečių rengi-

niuose ir visada nuosirdžiai ir aiškiai pasisako už Baltijos kraštų teisėtą kovą.

David Fleet yra Ontario premjero David Peterson patarėjas Lietuvos reikalams. Kaip premjero patarėjas jis dalyvauja provincinės valdžios sprendimuose, liečiančiuose Lietuvos bei išeivijos reikalus. D. Fleet yra pareiškęs: "Vienų metų eigoje rytų Europoje ir Lietuvoje įvyko nelaukti pasikeitimai. Be abejonės, mes turime atidžiai sekti ir stebėti šiuos pasikeitimus".

D. Fleet buvo vienas iš aštuonių kanadiečių parlamentarų, kurie Kanados Lietuvių Bendruomenės ir Sąjūdžio kvietimu, stebėjo vasario mėnesį Lietuvoje vykusius rinkimus. Lietuvos televizijos programoje, komentuoamas apie rinkimus, pastebėjo nedemokratinis reiškinys kai kuriuose rinkiminiųose punktuose. "Komunistiniai šūkių ir Lenino biustai buvo ištatyti šalia balsavimo dėžių. Ši elgsena niekuomet nebūtų priimtina laisvuose Vakarų pasaulio demokratinuose rinkimuose". Kanadiečiai parlamentariai, kiek sąlygos leido, supažindino lietuvius su Kanados valdymo sistema ir rinkimų procesu.

D. Fleet lankėsi Vilniuje, Kaune ir Suvalkijoje. "Su malonumu prisimenu nuosirdžius lietuvius, kurie mus visuomet

sutikdavo vaišingai ir su gėlėmis. Teko giliau pažinti sovietinę sistemą ir grįžti su nepalaužiamu įsitikinimu, kad Lietuva vėl bus laisva. Teko nusivilti, kad nei JAV prezidentas G. Bush, nei Kanados užsienio reikalų ministras J. Clark nesutiko suteikti Lietuvai diplomatinę nepriklausomybės pripažinimą" — pareiškė D. Fleet. Jis ragino Kanados valdžią pripažinti Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

D. Fleet yra Kanados lietuvių veiklos remėjas Ontario parlamente ir provincinėje valdžioje. Jis ypač dėjo daug pastangų, kad Ontario sveikatos ministrė E. Caplan skirtų 60 lovų lietuvių slaugos namams.

Toronto lietuviai turėtų remti ypač tuos kandidatus, kuriems rūpi ir Lietuvos kova už nepriklausomybę.

Galintys talkininkauti D. Fleet rinkiminiame vajuje kviečiami užėti ir rinkiminę įstaigą 2866 Dundas St. West, Toronto, arba skambinti tel. 604-0620. Bob Rae, NDP vadovo, būstinė — 184 Main St., Toronto, Ont. M4E 2W1. V.K.

Pagalbos šauksmas

Kreipiamės į visus kilnios ir dosnios širdies gydytojus tautiečius, prašydami pagalbės įveikti mūsų šeimą ištikusią negandą.

Šių metų spalio mėnesį bus dveji metai, kai nedirba abu mūsų sūnaus Aivaro Narinkevičiaus, gimusio 1975 m. birželio 5 d., inkstai. Tai atsitiko 1988 m. spalio mėnesį, sūnui einant 14-uosius metus. Jis iš karto buvo paguldytas į Vilniaus klinikinės ligoninės hemodializės skyrių ir nustatyta diagnozė "Ūmus difuzinis nefritas". Tačiau gydytojų pastangos padėti mūsų sūnui buvo be rezultato. Taip pat nenustatytos ir priežastys, sukėlusios šią ligą. Gydytojų teigimu, jam padėti negalima niekuo, išskyrus dializę, kuri atliekama 3 kartus per savaitę ir trunka po 4-5 valandas. Dėkui Dieviui, sūnus dar gyvena.

Apimti begalinės nevilties, kreipiamės į mielus gydytojus tautiečius, prašydami padėti mūsų sūnui grąžinti gyvenimą. Kvalifikuoti ir autoritetinga tamstų konsultacija suteiktų mūsų šeimai didelių vilčių. Galbūt neišvengiamas dalykas yra mūsų sūnaus inksto transplantacija. Susitaikytume ir su ta mintimi, jeigu šią operaciją galėtumėte atlikti tamstos, mieli tautiečiai, garsėjančios savo žiniomis, patirtimi ir turintys geras darbo sąlygas. Todėl būkite gailėstingi ir geriaširdžiai, ir nepalikite mūsų sūnaus likimo valiai.

Tikėdami į Dievą, tikimės ir tamstų, mieli tautiečiai, pagalbos. Su gilia pagarba ir viltimi, jog atsiliepsite į mūsų pagalbos šauksmą — Algirdas ir Dangulė Narinkevičiai, 232010 Lietuva, Vilnius, Paberžės 7-78. Namų tel. 465788. 1990 m. rugpjūčio 07 d.

BOB RAE, Ontario parlamento opozicijos bei NDP partijos vadovas, ir Lietuvos kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS. Nuotr. R. Rudaitytės

"Tautos auklėja sielą"

(Atkelta iš 6-to psl.)

Šimtai chorų

Paskutinė diena — dainų diena Vingyje, į kurią suplaukė 370 chorų. (Rengėjai ta proga išleido dainynėlį "Užaugau Lietuvoj", sudėję mieliausias, brangiausias mūsų dainas, kad dainuotų visi).

Pasikeitė repertuaras. "Žalgirio" vejoje neliko gyvų raidžių partijai, čia — "amžinų", "nepakeičiamų" dainų: "Tarybinę Lietuvą liaudis sukūrė, už savąją laisvę kovojus ilgai", "Prie Nemuno kitas išaušo jau rytas" (o, kaip ją plėsdavo Norėika...).

Iš tiesų kitas repertuaras, nes, be "Tautiškos giesmės", "Lietuviais esame mes gimę", dainuotos klasikinės senųjų mūsų kompozitorių dainos, ištraukos iš operų, naujųjų kūrėjų (iš jų M. Martinaičio žodžiais "Žemaičių plentas", meistriskai sukomponuota A. Bražinsko), padainuota latvių liaudies daina "Mažas tėvo laukužėlis", estų kompozitoriaus M. Liudigo "Aušra".

Jungtinis choras dainavo "Tykus buvo vakarėlis". O vakarėlis Vingyje buvo netykus, netykus — lietus žliaugė žliaugė. Sako, šlapi buvę ir pirminkas, ir vice, ir ministrai... Bet kaip smagiai išstvermingiausi kilnojo skėčius ir taktą, kai pūčiamųjų orkestrai trenkė maršą.

"Tik dar tvirčiau..."

Paprašytas pasidalyti išpuoliais apie šventę V. Jakelaitis (buvęs kultūros ministerio pavaduotojas, šviesus žmogus, Klaipėdai padovanojęs unikalią laikrodžių kolekciją) labai gražiai įvertino ne mūsų (tegu išpuoliai susiguli...), o estų šventę, perdavę pačių estų žodžius apie ją: "Toji šventė uždegė mus ugnimi, per mus nuėmė į žemę, ir tedešina padus tiems, kurie mūsų nemylti".

XIII tautinė šventė Vilniuje pasibaigė. Neliko vartų, išlėkė paukščiai... "Tik dar tvirčiau jaukim Nemuno upynę, // šaknis giliau įleiskim į gelmes" (K. Bradūnas).

A+ mieliam VITOLDUI AGURKIUI

mirus,

žmonai GENOVAITEI, sesei šaulei, visai giminei bei artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdime —

DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

A+ JONUI LIETUVNINKUI

mirus,

jo žmonai MILDAI, sūnui VALENTINUI, dukrai MILDUTEI ir jo giminėms reiškiamė giliausią užuojautą bei kartu liūdime —

Stamford, CT

Stefa ir Vytautas Vaikučiai

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

HALLING ELECTRICAL (Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC langai ir sienų sekcijos
- Vėsinantuvai
- Garažo durų atidarytojai

Tel. 762-9190

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. Savininkas — Tom Thompson

TRANSPAK FIRMOS NAUJI PATARNAVIMAI

NAUJI IR DĖVĖTI DRABUŽIAI, avalynė, buitiniai daiktai siunčiami neribotais kiekiais jūsų giminėms, draugams Lietuvoje per Pagalbos fondą. MUITO NĖRA. Amerikos ir Kanados lietuvių naujus arba dėvėtus drabužius gali atsiųsti TRANSPAK adresu per paštą arba per UPS. Mes šias siuntas persiųsim į Lietuvą. Pagalbos fondas išskirs tųsi tuos siuntinius tam, kam skirta.

VAISTAI — receptiniai ir nereceptiniai siunčiami neribotais kiekiais. MUITO NĖRA.

MESOS GAMINIAI: aukštos kokybės rūkytos dešros, skilandis, palendvica — \$84. MUITO NĖRA.

PERVEDAMI PINIGAI naudingiausias būdu jūsų giminėms. Tvarkomi PALIKIMAI. Pigiai perkami nauji AUTOMOBILIAI. DAIKTŲ PERVEŽIMAS. Turime didelę patirtį, siunčiant kargą į Lietuvą. Parduodame ir siunčiame video, stereo, kompiuterius, FAX, siuvimo, mezgimo mašinas ir kt. Galim siųsti su iš anksto apmokėtu muitu ir pristatymu į namus. Susitarus duodame 2-ju metų GARANTIJĄ siunčiamiems video, stereo magnetofonams ir televizoriams.

Rašydami BŪTINAI PRANEŠKITE SAVO TELEFONO NUMERĮ — atsakymą į savo klausimus gausite tuoj pat.

Romas Pukštys, TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629
Išstaiga veikia kasdien 9 v.r.-5 v.p.p., šeštad. 9 v.r.-2 v.p.p.
1-312-436-7772

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

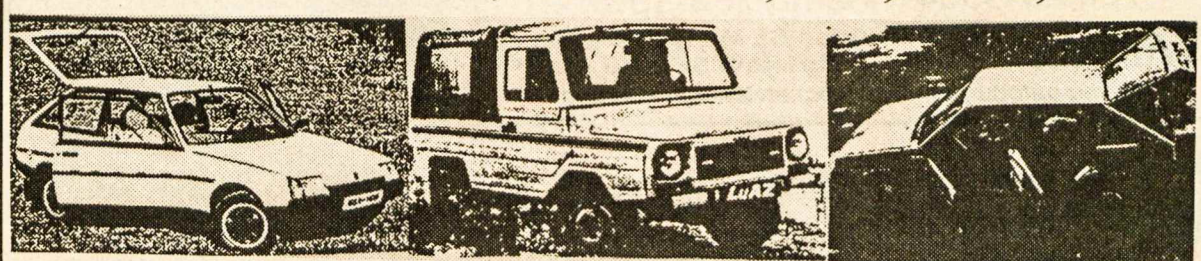
Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!"

JŪS GALITE PAGELBĖTI!

Jeigu jūs norite pagelbėti savo giminėms, draugams Lietuvoje ar Sovietų Sąjungoje, dovanokite automobilį, kurį jie galės pasiimti vietoje.

Mes siūlome įvairių modelių automobilius, pagamintus Sovietų Sąjungoje:

Lada 2104, Samara 2108, Samara 2109, Niva, Tavria, Luaz.

SAMARA 1.5-5 greičių
\$9,000 kanadiškais

TAVRIA — 5 greičių
\$5,944 kanadiškais

LUAZ JEEP 4x4
\$6,996 kanadiškais

Dėl daugiau informacijų prašome kreiptis pas mus ar į artimiausią Lada automobilį parduotuvę.

LADACANADA INC

1790 Albion Road, Rexdale, Ontario M9V 4J8
Telefonas: (416) 748-2100 FAX: (416) 748-2107 TELEX: 06-989241

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	10 %
180-185 d. term. ind.	10 1/4 %
1 metų term. indėlius	10 1/2 %
2 metų term. indėlius	10 1/4 %
3 metų term. indėlius	10 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk.	12 1/2 %
2 metų GIC-met. palūk.	12 %
3 metų GIC-met. palūk.	12 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	11 1/2 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	9 1/2 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	12 1/2 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	12 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	12 %
Taupomąją sąskaitą	8 1/2 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	10 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	nuo 13 3/4 %
Sutartinės paskolas	nuo 13 3/4 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	14 %
2 metų	14 %
3 metų	14 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	13 %

Draudžiamos asmeninės ir sutartinės paskolos iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 45 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiuostai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVUVA (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia
jūsų namo
vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl
nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Pardudant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės:

Angele Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namų tel. (705) 429-6428.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo
bei pardavimo
bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

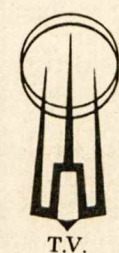
• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

**Pirkite namus
geresnei savo atečiai**

Dalis Kauno "Bangos" krepšininkų, laimėjusių Lietuvos čempionatą 1987 m. Iš kairės: L. Gedminaitė, G. Gamulienė, S. Donelaitė ir A. Puidokas, tuometinis komandos vyriausias treneris

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Lietuvos krepšininkės lankėsi Amerikoje

ED. ŠULAITIS

JAV buvo atvykusi Kauno "Bangos" moterų krepšinio komanda, kurią pakvietė Amerikos moterų krepšinio asociacija dalyvauti metinėse varžybose Kansas City mieste gegužės viduryje. Čia žaidė 6 komandos, bet iš jų tik viena sudarė užsieniečių – merginų iš Lietuvos. Šios išvykos vadovu – Kauno televizorių gamyklos viršininko Sigito Godolio (gamykla remia šią komandą) nuomone, lietuvių komanda pakviesta todėl, kad Lietuvos vardas šiuo metu yra populiariausias Amerikoje ir tuo rengėjai tikėjosi susilaukti daugiau žiūrovų.

Lietuvos komandai čia pavyko ir jos nelabai sunkiai laimėjo 1 vietą ir gavo didelę taurę, o žaidėjos (jų buvo devynios) – tos taurės mažesnes kopijas. Pirmose rungtynėse musiešės apie 20 tūkščių skirtingų žmonių savo varžovus ir pateko į baigimą. Ten nugalėjo jau stiprią visą Amerikoje gerai vertinamą – Armijos moterų rinktinę.

Lietuvos atstovė (jos čia dalyvavo su lietuviška trispalve) komandoje žaidė: D. Belickaitė (kapitonė), J. Vilutytė (pasaulio jaunimo čempionė), K. Kaledinskaitė, L. Dambrauskaitė, R. Greivyte, E. Praškevičiūtė,

V. Grigienė, A. Ališauskaitė. Beveik visos merginos yra Kauno kūno kultūros instituto studentės (iš jų dvi jau baigusios šį institutą, o viena studijuoja Kauno politechnikos institute). Ši komanda yra viena iš geresnių Lietuvoje ir kurį laiką buvusi Lietuvos čempione.

Grįždamos į Vašingtoną, (ten jos atskrido ir per jį išvyko atgal į namus) beveik savaitę laiko komandos dalyvės su vadovu bei treneriu (Arūnu Serva ir Algirdu Paulausku) buvo susitokusios pasisvečiuoti Čikagoje. Čia viešnios su vadovais lankėsi lietuviškuose įstaigose, pabuvojo pas tautiečius. Iš Čikagos išvyko gegužės 29 d.

Besikalbant su vadovu ir treneriu Arūnu Serva paaiškėjo, jog neapsėta be nuotykių. Atvykus grupei į Vašingtoną, sužinota, kad kvietėjai (amerikiečiai) neparūpino bilietų iš Vašingtono į Kansas City, o grupės vadovai buvo tikri, kad tai bus padaryta, nes taip praktikuojama Lietuvoje. Teko ieškoti išeities. Surastas vienas geradaris lietuvis iš Kalifornijos (jis prašė pavarde neskelbti), kuris paklojo apie 5 tūkštams dolerių, ir ši problema buvo išspręsta. Ne veltui mūsų liaudies priežodis sako: "Nėra padėties be išeities".

Kristina Kliukevičiūtė
Europos čempionė

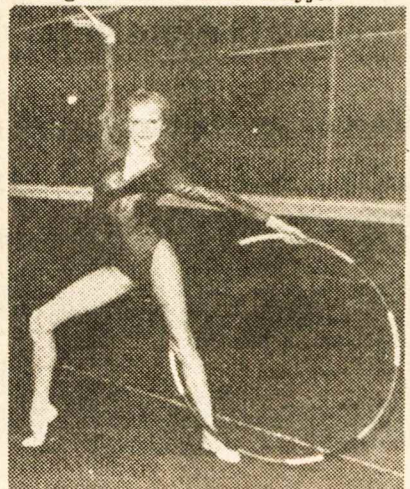
Apie tai buvo rašoma Vilniaus "Sporto" 1990.III.22 laidoje.

Meninės gimnastikos varžybose Čekoslovakijoje, vilnietė Kristina Kliukevičiūtė (14 m. amžiaus), laimėjo 1990 m. čempionės titulą. Į šias varžybas buvo suvažiuavę 16 Europos tautų gimnastės, tarp jų ir pasaulio meninės gimnastikos pirmūnės – bulgarės. Tarp pusšimčio gražulių-meistrių ryškiausiai šiam žvaigždynė sužibėjo Kristinos Kliukevičiūtės talentas.

Pagrindinė Kristinos varžovė buvo šiuo metu kylanti Bulgarijos meninės gimnastikos žvaigždė J. Bačeva. Iš keturių pratimų R. Kliukevičiūtė surinko 39,4 taškus ir tapo nugalėtoja. J. Bačeva liko antrąja su 38,85 ir trečią vietą užėmė omskietė N. Pusep su 38,6 taškais.

Reikia neužmiršti, kad Lietuvoje ši sporto šaka yra populiari ir jos atstovės yra pasiekusios tarptautinio pripažinimo jau anksčiau. Kristinos Kliukevičiūtės pirmtakė buvo Erika Meškauskaitė (ji mums pažįstama iš "Oktavos", Vilniaus muzikinio vieneto lankymosi S. Amerikoje, jį matome trumpame pasirodyme ir Toronte). Meškauskaitė buvo Miss Gracija 1989-90 m. Lietuvoje. Ji 1987 m. Varsoje Bulgarijoje, pasaulinės pirmenybės yra laimėjusi du sidabro medalius (frankiai ir daugiakovė). Ji yra buvusi Sov. Sąjungos meninės gimnastikos rinktinės nare.

Sėkmės lietuvių šioje dailiosios gimnastikos meno srityje!

Tarptautinio turnyro Čekoslovakijoje nugalėtoja, trenerės V. Kubilienės auklėtinė KRISTINA KLIUKEVIČIUTĖ. Nuotr. P. Tūpės

Knygų rėškla
"SAMOGITIA"
mėniškiai ir iš
knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416) 625-2412

H. Giedraitis pakeičė R. Sargūnų

Kauno "Žalgirio" akcinės bendrovės vadovybė, Lietuvos spaudos pranešimu, apsvačiusi komandos praėjusio sezono žaidimą, nutarė nepratęsti darbo sutarties su vyr. treneriu H. Giedraitiu.

Kaip informuoja bendrovės prezidentas Antanas Šlezas, Henrikas Giedraitis, išaugęs daugiausia mėgėjiame kolektyve, nepasitaisė prie grynai profesionalios komandos reikalavimų. Tai patvirtino visų žaidėjų apklausa: jie vieningai pritarė trenerio pakeitimui. H. Giedraitis "Žalgiriu" vadovavo tik vieną sezoną.

Vyriausio trenerio pareigas perimti pakviestas panevėžietis Raimundas Sargūnas. Jis yra patyręs treneris, per kurio rankas yra praeję bemaž visi geriausi lietuviai žaidėjai, tikimasi jis sugebės tinkamai vadovauti garsiajai "Žalgirio" komandai. Pradėjo darbą nuo liepos pradžios.

"Jungties" žinios

Toronto lietuvių sporto klubas "Jungtis" rengia 5-tąjį metinį "Pitch Softball" atvirą turnyrą. Jis vyks 1990 m. rugpjūčio 25 ir 26 d.d. Kinsman Field, Mosley Street, Wasaga Beach (Oakview Community Centre) vietovėje. Pradžią rugpjūčio 25, šeštadienį, 12 val. dienos metu ir sekmadienį 10 v.r. Dalyvių registracija prasidės šeštadienį 10 v.r. Kviečiamos komandos ir pavieniai sportininkai. Tikimasi daug dalyvių iš JAV – Bostono, Čikagos, Detroito ir kt. Turnyro metu veiks Outdoor Beer Garden & BBQ. Rugpjūčio 25, šeštadienį, vakare rengiami šokiai Oakview Community Centre salėje. Jų pradžia 8 v.v. Įėjimas nemokamas – \$7.

Dėl papildomos informacijos kreiptis pas R. Drešerį namų tel. (416) 233-8788, darbo tel. 233-3334, Audrą Danaitytę namų tel. (416) 626-8994, darbo tel. 252-4659 arba B. Stephenson tel. (416) 279-1851.

Sportu besidominti lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti į šį sportinį renginį.

Hamiltono "Kovas" laimėtojas

Balio Savicko pereinamosios taurės krepšinio turnyras vyko 1990 m. rugpjūčio 4-5 d.d. Wasagoje, Gerojo Ganytojo misijos krepšinio aikštėje. Dalyvavo Hamiltono "Kovo",

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos (kandisai ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.

KODĖL MOKĖTI DAUGIAU?
Skambinkite tel. 244-1822.

Toronto "Aušros" ir "Vyčio" komandos.

Hamiltono "Kovui" laimėjus prieš Toronto "Vyti" 66:63 ir Toronto "Aušrą" 76:65, o "Vyčiui" iškovojus pergalę prieš "Aušrą" 82:80, teko persirungti finalinėse rungtynėse dėl pirmos vietos. Čia vėl 3 taškų (76:73) skirtumu, kaip ir pirmose rungtynėse, pergalę nusinešė Hamiltono "Kovas", "Vyti", buvusį perėitų metų šios taurės laimėtoją, palikdamas antrąją vietą.

"Kove" žaidė ir pelnė taškus: Gabriel 24, Šestokas ir Butkevičius po 15, Bart 12, Otto 6, Bagdonas 4, Šiulyas, Remasit, B. Otto, Stanaitis ir Sharkey. "Vytyje" – T. Karpis 20, Laurien 17, Ažubalis 12, Gataveckas 11, Simonaitis 5, Duliūnas ir Rovas po 4, Akelaitis ir Slapšys – 0.

Lietuvių aukso sovietams

"Geros valios" žaidynėse, Vilniaus radijo pranešimu, Seattle, JAV, Lietuvai nebuvo leista dalyvauti atskira delegacija. Dauguma Lietuvos sportininkų, prisilaikydami savo sporto vadovybės patarimo, Sov. Sąjungos rinktinėse, kuriose anksčiau būdavo iki 421 sportininko, nedalyvavo, išskyrus Joną Narmontą, Sigitą Kučinską, Romą Ubaratą, Ričardą Malachovskį ir beisbolininką Eugenijų Matusėvičių.

Paskutiniu momentu E. Matusėvičius atsisakė atstovauti svetima valstybei ir į JAV nevyko. Dešimtkovininkas R. Malachovskis gavo traumą ir iš varžybų pasitraukė. Likusieji trys iškovoję sovietams aukso medalius. Ubartas disko metime – 67.14 mtr., Narmontas ir Kučinskis ikrivlime. J. B.

Ateitininkų žinios

Moksleiviai ateitininkai savo sąjungos suvažiavime rugpjūčio 4 d. Dainavos stovykloje priėmė kreipimąsi į išeivijos lietuvių. Jame sakoma – moksleiviai ateitininkai yra susirūpinę įvykiais Lietuvoje ir veiksnių vieningos veiklos stoka išeivijoje. Jie siūlo VLIKui, ALTai, PLB ir JAV Lietuvių Bendruomenei svarstyti tokius siūlymus: 1. Visi veiksniai turėtų sudaryti vieną tinkamą atsakymą ginti Lietuvos bylą svetimųjų tarpe; 2. Pripažinti Lietuvių informacijos centrą oficialia žinių perdavimo agentūra ir 3. Sudaryti iš Tautos ir Lietuvių fondo bendrą fondą, kad tinkamiau būtų skiriamos lėšos Lietuvos reikalams. Moksleiviai ateitininkai siūlo visiems veiksniams susijungti ir dirbti kartu vienam tikslui – Lietuvai.

Nori susirašinėti

Dalia Gaišytė, 12 metų amžiaus, norėtų susirašyti draugų bei draugų Kanadoje, su kuriais galėtų susirašinėti. Be lietuvių moka dar anglų ir esperanto kalbas. Adresas: Automobilistų 22-37, Kaunas 233043, Lithuania, Europe.

Prašo padėti

Kostas Kryžauskas, 42 metų, maionijos išvaizdos, norėtų atvykti į Kanadą ir čia apsigyventi. Prašo tautiečių pagalbos. Adresas: Pramonės gatvė 24, Mažeikiai 235500, Lithuania, Europe.

Sudbury, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

LŠS MAIRONIO KUOPOS rengtoji gegužinė Big Wood Bay vietovėje, Kestučio Poderio vasarvietėje, gerai pavyko. Dalyvavo šauliai, Sudburio lietuviai ir svečiai: S. Poderienė, G. J. Norkai, P. Juteilis iš Toronto; A. Pranskūnienė iš Hamiltono; A. Milčius, J. Strockienė iš Lietuvos. Apžiūrėjus vasarvietę, pavalgius skanius pietus, kuriuos paruošė šaulės A. Albrechtienė, B. Stankienė, muzikos ir dainų garsams aidinti, visi dalyvavo sporte, virvės traukimu varžybose, draugiškuose pasikalbėjimuose. Troškulį visi malšino prie gerimų "šulinio", kurį aptarnavo V. Stepšys. Atsiradus ir loterijai laimiki, kuriuos dovanavo V. Bružas, P. Liutkus, J. B. Stankai, F. A. Albrechtai, P. Juteilis, J. Krūčas, J. Petrenas, loteriją pravedė ir ją tvarkė J. Stankus. Taip įdomiai gražioje gamtoje buvo praleista šeštadienio popietė. Saulutei slepiantis už horizonto, visi patenkinti skirstėsi į namus. Maironio šaulių kuopos valdyba dėkoja K. Poderiui už leidimą pasinaudoti gražia vasarviete. Gautas gegužinės pelnas \$200 paskirtas Pagalbos Lietuvai vajui. J. Kr.

Testamentiniai palikimai

Iškeliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 40 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Iškeliaujanti tautiečiai ir anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažąjant tautiečių skaičių, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. LEIDĖJAI

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

10 % už 90 dienų term.indėlius	
10 1/4 % už 6 mėn.term.indėlius	
10 1/2 % už 1 m. term. indėlius	
10 1/4 % už 2 m. term. indėlius	
10 1/4 % už 3 m. term. indėlius	
11 1/2 % už 1 m. GIC mėn. palūk.	
12 1/2 % už 1 m. GIC invest. pažym.	
12 % už 2 m. GIC invest. pažym.	
12 % už 3 m. GIC invest. pažym.	
9 1/2 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
12 1/2 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
12 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
12 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
9 1/2 % už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 1/2 % už taupymo sąskaitą	
10 % kasd. pal. sąsk. virš 10,000	
7 % už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo...13 3/4 %	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	14 %
2 metų	14 %
3 metų	14 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų... 13 %	
(variable rate)	
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.	

AKTYVAI virš 77 milijonų dolerių

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUDANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA YORK APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.

Telefonai (Toronto linijos):

416-773-6480, 416-773-3779

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

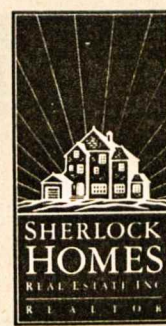
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 766-2897

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Jei norite pirkti ar parduoti namą,
ar gauti informaciją, prašau man
paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788

431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Paskutinis Joninių laužas

BRITŲ KOLUMBIJA. Kibirkštys su dūmais kilo į giedrą, bet vėsu Britų Kolumbijos sūtemų dangų. Mažas būrelis lietuvių, daugiausia jau amžiaus išblukintais plaukais, spietėsi apie tradicinį Joninių laužą, liepsnojančių gyvastingai ir iškilmingai aukštų eglių ir kitų medžių apsuptyje, Jono ir Leonardos Macijauskų ūkyje. Tai jau buvo dvidešimt antas Joninių laužas, surengtas šioje svetingoje sodyboje Medziotojų ir žuklių klubo, pasivadinusio "Bebro" vardu.

Čia susirinkusieji daugiausia nei medžioja, nei žuvalia, bet, nežūrint to, yra "Bebro" nariai, kad turėtų progą susirinkti ir laiką praleisti lietuviškoje artumoje. Tai tie patys asmenys, priklausantys Britų Kolumbijos Lietuvių Bendruomenei, kuri prieš porą savaitę minėjo Sibiro tremtyje kentėjusius ir daugelį tenai palaidotus brolius ir seses lietuvių. Tai buvo tie patys, kurie Motinos dienos progą pagerbė motinas savo bendruomenėje, motinas pavergtoje tėvynėje ir visų labiausiai Motiną Lietuvą.

Kodėl gi dabar kalbėti apie šią taip mažą lietuvių grupelę — mažytę lastelę, nublokštą likimo ne tik taip toli nuo Motinos Lietuvos, bet netgi ir nuo didesnių lietuviškų vienetų išeivijoje? Kodėl gi minėti ją čia, šiais ultramoderniais laikais, kuriuos imponuoja daugianuliai skaičiai bei masyvūs žmonių vienetai? Juk ši maža lietuvių grupelė nepajėgė (nors ir bandė) įsigyti savus "lietuviškus namus" bei steigti savą lietuvišką parapiją su savo lietuviu kunigu. Ji rinkdavosi šen ar ten svetimosse patalpose ar retkarčiais, sulaukdama vizituojančių lietuvių kunigų (kaip neperseniai kun. V. Brauklys iš Lietuvos), susirinkdavo Mišioms kur nors svetimųšalių bažnytelėje. Argi begali kuo nors ši Britų Kolumbijos maža lietuviška lastelė sudominti platesnę lietuvių visuomenę, pajėgia pasireikšti įspūdingai, spalvingai ir, svarbiausia, masyviai?

Jos mažume ir kuklume savitai sužėri bei suspindi lietuviškoji dvasia, kuri nėra matuojama ar apibrėžiama nei didžiuliais skaičiais, nei dideliais išmočiais. Kol kas šių metų Joninių laužo malkų traukėjimas ir čia susirinkusių lietuviška daina, kaip pvz., posmelis:

*Tiktai ne šiandien
Tiktai ne šiečiai,
Toli nuo savo gimtų namų, —*

tėra vieninteliai garsai, kurie sudrumstia šios sodybos gamtinės aplinkos (taip gyvai primenantys lietuviškąjį tolimos tėvynės gamtą) tylą ir rimtį. Sakiny su buvo pradėtas "kol kas" dėl to, kad ligišiolinės vietos aplinka, dvelkusi mažai paliestos gamtos rimtimi, jau yra užpirta — įskaitant

ir svetingųjų Macijauskų ūkį — magnatų, pajėgių trumpu laiku pakeisti "bevertę, medeliais apaugusią žemę" su dar likusiais žvėreliais ir paukšteliais, į "vertingus gyvenamųjų patalpų kompleksus". Tie kompleksai neišvengiamai pakeičia gamtą būdingą tylą ir rimtį civilizacijos triukšmu. Sekančiais metais jau nebeliepsnos Joninių laužas, ir dėl to šiometinis ir yra paskutinis.

Šiame paskutiniame Joninių lauže — simboliniai suspindi egzistencinė tiesa, paliečianti ne tik lietuvių tautą, bet ir visą žmonių: Iš Tverėjo rankų gyvastingai užgimusi tyra gamta ir Jo žmonijai apreiškta natūrali mitinė tiesa — lygiai kaip paskutinis Joninių laužas — neišvengiamai gesta technikos amžiaus civilizacijos pergalingoje grėsmėje, jos užgniaustyje.

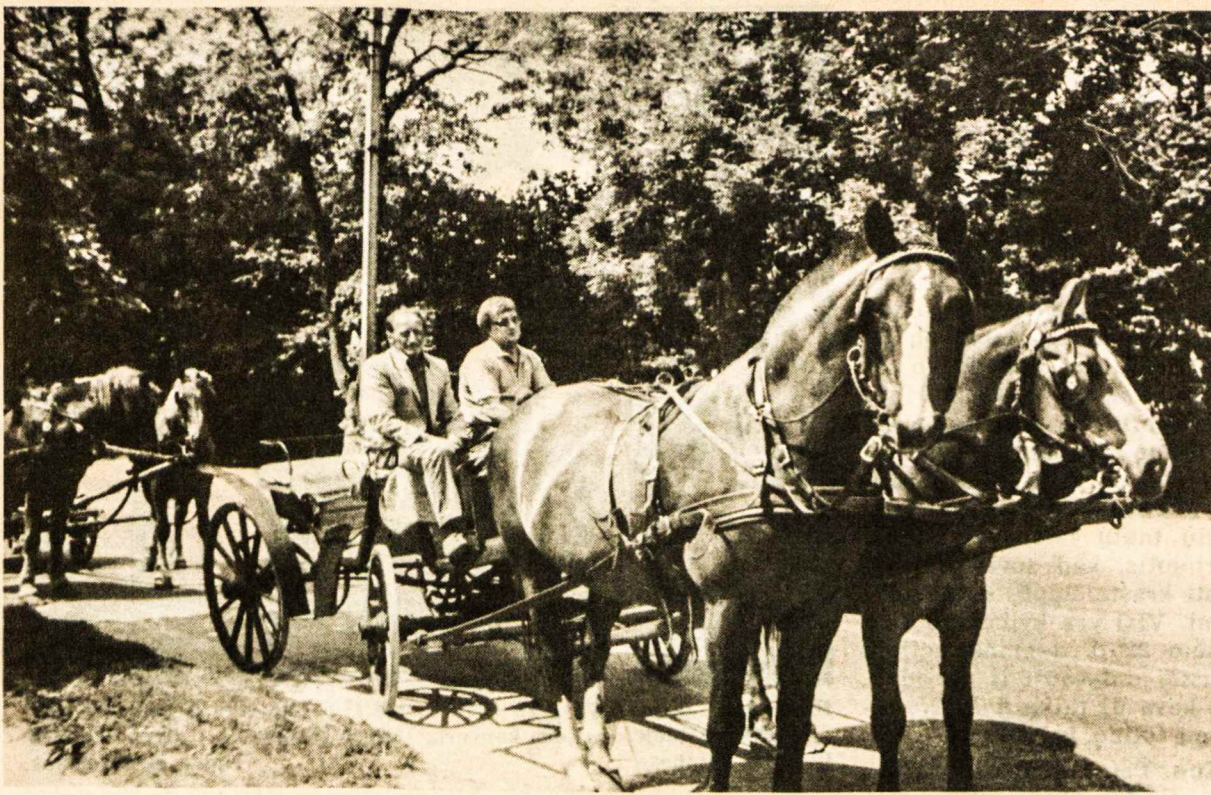
Užkūręs laužą, "Bebro" pirminkas Vincas Skabeika pastebėjo, kad ši tradicija yra labai sena. Pasak jo, Trakų pilyje ant sienos yra iš XV šimtmečio piešinys, vaizduojantis degantį laužą, po kuriuo yra įrašas: "Joninių laužas". Jis tik nepaminėjo, kad anų laikų Joninių laužas buvo giliai šventas religinis Tverėjo simbolis, kuris perimdavo, susibūrusių aplink jį lietuvių minių sielas giliu dieviškumo išgyvenimu. Gi šių dienų lietuvių tradicinis Joninių laužas bereiškia anuometinio dindingo ir švento kultūrinio reiškinio užgesimą užbaigos agonijoje — visiškai tokioje, kurioje neišvengiamai palaipsniui gesta pati gamta savojoje agonijoje — su buivolų kaimenių išskerdimu, medžių milžinų išskirtimu, oro ir vandens užteršimu. . .

Paskutinis Joninių laužas simbolikai suspindi sielvingai, išsakydamas gamtos ir natūralinės (mitinės) kultūros agoniją, esant jai keistu būdu esminiai krikščioniško žmogaus civilizacijos poveikyje. Argi dėl to neturėtų jis — krikščionis momentui stabtelėti ir susimąstyti, kur eina? Ar yra prieš jo akis dar koks kelias, kuriuo eidamas jis vystytų savo civilizaciją, suderindamas ją su Tverėjo valia, persunkiančia gamtą su visa savo tvarinija ir (persunkiančia) žmogaus sielą, įdiegiant Jam savo mitinę tiesą į ją?

Į pateiktą klausimą norisi atsakyti kitu klausimu: ar kartais žmonijai kelrodžiui neturėtų būti mūsų pakeliui sielvingas Rūpiniojėlis, kuris, būdamas meilės Kristus, savąja meile ir kuklumu, bene galėtų būti nuoroda ir pergalingam technikos amžiaus žmogui vėl tapti kukliu, atodairingu ir pagarbui viskam, ką sukūrė Jo Tėvo Tverėjo ranka?

Mąstantis Bebras

• Spaudai parama būtina: be lietuviškos spaudos nebūs ne Tėvynės laisvos.

Pirmieji atgimstančios Lietuvos ūkininkai važiuoja savo karieta iš Veiverių į Mauručius Gedulo ir vilties dieną

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

atstovų skaičių, bet iš antros vietos pirmoji neišsilaikė ir rinkimų nelaimėjo.

Ankstytus Ontario parlamento rinkimus paskelbė D. Petersonui turbūt paskatino jo ateities planai. Aktyvus įsijungimas į Meech Lake sutarties rėmimą, artimi ryšiai su Kvebeko liberalų premjeru R. Bourassa perša mintį, kad D. Petersonas galvoja apie Toronto pakeitimą Otava. Kanados liberalams reikia vado, kuris būtų populiarus dviejuose didžiausiose Kanados provincijose — Ontario ir Kvebeke. Tik jų dėka gali būti užtikrinta pergalė Kanados parlamento rinkimuose. Kanados liberalai, nusivilę nagus su Kvebeke nepopuliariu J. Turneriu, vadu išsirinko J. Chretieną. Tas jų sprendimas gali būti gerokai pavėluotas. J. Chretienas jau nebeturi politinės traukos, kurią turėjo ministerio pirm. P. E. Trudeau valdymo laikais. Nuo jo dėl vengtos paramos Meech Lake sutarčiai nusisuko jaunasis liberalų sparnas Kvebeke. Tad nenuostabu, kad Ontario premjeras D. Petersonas nori dar kartą tvirtai laimėti provincinio parlamento rinkimus ir turėti laisvas rankas platesniems politiniams dirvoms.

Šiuo metu Ontario provincija dar nėra paliesta ryškaus ekonominio atoslūgio. Rinkėjai nesidomi didelėmis premjero D. Petersono liberalų vyriausybės išlaidomis. Statistika liudija, kad pastarajame penkmetyje valdžios išlaidos kasmet buvo padidintos 10,2%, kai tuo tarpu Kanados vyriausybė jas padidino 4,5%, o kitos provincijos — 6,5%. Prieš ketverius metus premjero D. Petersono biudžetė turėtos \$29 milijonų pajamos dabar jau yra pasiekusios \$44 milijonus. Kritikai sutinka, kad daugiau pajamų buvo susilaukta su Ontario gyventojų skaičiaus ir darbų padidėjimu, bet mažiau svarbus buvo ir provincinių mokesčių padidinimas. Prekybinis mokeskis už perkamus gaminius buvo padidintas nuo 7% iki 8%. Pajamų mokeskis vien tik dviuose paskutiniuose biudžetuose padidėjo \$2,6 milijono. Nuo 1984 m. provinciniai Ontario mokesčiai padidėjo 61%, pasiekdami \$19,2 milijono. Ontario parlamento rinkimus rugsėjo 6 d. ši statistika neturės didesnės įtakos, bet ji bus svarbi ateityje, kai prasidės ekonominis atoslūgis.

Talka lietuviams. Talkinu, bendradarbiauju su Vokietijos lietuviams. Tai žiūrėkit koks sutapimas: gerb. Č. S. "Tėviškes žiburiuose" ragina ir pinigais remti lietuviškąjį reikalą Vokietijoje, o aš tuo pačiu laiku kreiu

laimėjus rinkimus, tegalėjo sudaryti mažumos vyriausybę. Konservatoriai 57 vietų parlamente turi 24 atstovus, liberalai — 21, NDP socialistai — 12. Visiems yra suprantamas premjero G. Filmono noras susilaukti bent jau minimalios atstovų daugumos. Jis gyvena viltimi, kad jam padės Meech Lake sutartį palaidojęs patvirtinimo įstrigimas Manitobos parlamente, nes ji buvo nepopuliari Vakarų provincijose. V. Kst.

SKAITYTOJAI PASISAKO

AR NE PER DAUG
SUSMULKĖJAMA?

Vienas tautietis skundžiasi šia me skyriu, kad lenkai pajaukia lietuvių: pavadinimą "Sąjūdis" kirčiuoja pašepiamai, žodį "taryba" padaro "ta riba", šaulius vadina "šaulistais" ir t.t. Tas tautietis, turbūt, nežino, kad maždaug iki 1965 metų visoje Amerikoje žodis "lenkas-Polak" buvo laikomas pajaukos objektu. Ypač tai buvo ryšku karių tarpe. Tik maždaug prieš 15 ar 20 metų dėlto smarkiai sujudo Kanados ir Amerikos lenkai — karo veteranai, griežtai pareikalavdami ir kartu įspėdami, kad ateity kiekviena pajauka bus traukiama teisman pagal tautybių diskriminacijos įstatymą. Tokiu būdu lenkai baigė tą pajaukos paprotį angliškai kalbančiame pasaulyje.

Už tautos pajaukimą čia neretai baudžiama pinigėmis baudomis. Bet kuri gi tauta nepajaukia savo antagonistų? Nori užgauti lenką, padainuok jam dainelę "Tupi lenkas už kalniuko". Kenčia skotai dėl savo tariamo šykštumo. Vargu, ar lenkus pataisysime? S. Šetkus

TALKA LIETUVIAMS

Talkinu, bendradarbiauju su Vokietijos lietuviams. Tai žiūrėkit koks sutapimas: gerb. Č. S. "Tėviškes žiburiuose" ragina ir pinigais remti lietuviškąjį reikalą Vokietijoje, o aš tuo pačiu laiku kreiu

piausi į Toronto "Paramą" ir Montrealio "Litą" prašydamas lėšų ne tik Maironio lyrikai (vokiečių kalba) čia platinti, bet ir būsimiems mano planams, būtent išleisti tokią pat knygėlę Vinco Mykoliaičio-Putino eilėraščių vokiečių kalba sekančiais metais. Atsakymo dar negavau, turbūt per anksti.

Aš redaguojau buvusių Lietuvos vokiečių metraščių "Heimatgruss". 1991 m. sueis lygiai 50 metų nuo anos mūsų repatriacijos. Aišku, sekantis numeris bus skirtas tai temai. Bet tai nereiškia, kad grėžiamės tik į praeitį! Man svarbu ir dabartis, ypač tiltų statyba tarp mūsų tautų, kaip aš visuomet sakau.

Savo laisvą baigdamas, noriu dar kartą pasakyti didelį ačiū už ištikimą "Tėviškes žiburį" dovaną! Skaitau labai atidžiai!

Alfred Franzkeit,
Vokietija

ŠYPSENOS

Padėjo

— Ar padėjo jūsų vyrui suliesėti pieniška diėta, kurią aš jam išrašiau?

— Oi, labai padėjo, daktare. Praeitą savaitę vyras visai dingo iš namų.

• Visos moterys yra jaunos, tik kai kurios yra dar jaunesnės (Marcel Archart)

UNIVERSAL OVERSEAS SERVICES

1960 Ellesmere Road, Unit 6

Scarborough, Ontario M1H 2V9

Tel. (416) 438-7500

SIUNČIAME IR PARDUODAME PREKES!

BALTIJOS VALSTYBES

— Apdraudžiame, supakuojame, palaikome sandėlyje
— Siunčiame iš eilės
— Siunčiame dideles ir mažas siuntas
— Namų reikmenis, asmeninius ir kitus įvairius daiktus.

TAIP PAT SIUNČIAME IR PARDUODAME

220 VOLTŲ/50Hz ELEKTRINIUS REIKMENIS

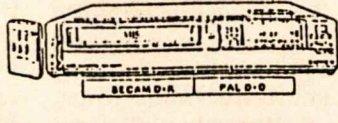
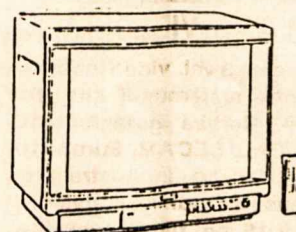
NAUDOJIMUI EUROPOJE-LIETUVOJE

SONY

NATIONAL PANASONIC

SIUNČIAME "TV", "VCR's, VIDEO KAMERAS, MICRO KROSNELES IR DAUG DAUGIAU.

Turime įvairių šaldytuvų, krosnių, "freezers", skalbimo ir džiovintuvų mašinų, didelių ir mažų reikmenų.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Bloor ir Jane gatvių kampas

Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

(416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS

B.C.L., LL.B., M.B.A., M. Eng.

15 John St., Suite 2

Weston, Ontario M9N 1J2

Tel. 240-0594

Fax. 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio

bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas

(416) 763-3362

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

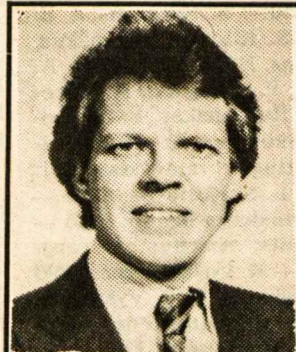
Telefonai — (416) 864-2734

1-800-387-1883 (toll free)

• Turi daugiau kaip 13 metų patyrimą investicijų srityje

• Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą

• Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

EDMUNDAS M. PAKŠTAS

Namų pirkimo ir pardavimo atstovas
Torontė ir Wasagoje

Tel. 534-7788

431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N3

Fax 534-8953

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRESHER Ltd.

Real Estate

Member Broker

FAX 233-0285

Tel. 233-3334

3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.

Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.

Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 9 v.r. — 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

FAX 533-1122

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE

BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪSIŲ DRAUDA

• 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUDRA
Travel
CORPORATION

**LIETUVA LAUKIA JŲSŲ -
siūlome keliones
Torontas-Helsinkis-
Talinas-Vilnius**

Išskridimo data:

Rugpjūčio 8

Torontas-Frankfurtas-Maskva-Vilnius

Rugpjūčio 13

Grįžimas pagal važiuojančių pageidavimą

Kelionių kaina nuo \$1284

Grįžimo data:

Rugsėjo 9

Atliekamos paslaugos:

* Užsakomi ir išrašomi lėktuvų ir traukinių bilietai.

* Užsakomi viešbučiai, automobiliai nuomojimui, pramoginės kelionės.

* Išrašomi draudimai keliautojams ir atvykusiems svečiams.

* Sutvarkomi iškvietai, palikimai bei kiti dokumentai.

* Nuperkamos dovanos giminėms Lietuvoje, pervažami vaistai ir pinigai.

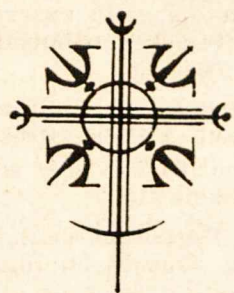
Rugsėjo mėnesį priimame užsakymus tiesioginiams skridimams į Lietuvą 1991 m.

Smulkesnių žinių teiraukitės mūsų įstaigoje Toronte:

Tel. (416) 769-2500, TELEX 06-967812,

FAX (416) 763-6279

2100 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

**The
Lougheed & Barnard**
šeimos ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury, Ontario

TORONTONT

Anapilio žinios

— Lietuvos tautinio ansamblio „Armonika“ vadovas Stasys Liupkevičius su dukromis Audra ir Ugnė rugpjūčio 5, sekmadienį, giedojo Lietuvos kankinių šventovėje per 11 v.r. Mišias, o rugpjūčio 12, sekmadienį, giedojo Wasagos Gerojo Ganytojo koplyčioje per 10 ir 11 v.r. Mišias.

— Rugpjūčio 4, šeštadienį, susituokė Andrius Vaičiūnas su Anžele Krivinskaitė.

— Rugpjūčio 7 d. palaidotas a.a. Pranas Norušis, 85 m. amžiaus. Rugpjūčio 19 d. palaidotas a.a. Vilius Fiderlis, 62 m. amžiaus.

— Pakrikštyti: Ramio ir Nalla (Walters) Steigvilų sūnūs Antanas-Dovydas ir Ryan-Allan; Robert ir Danos (Ambraskaitės) McMillan duklė Erin-Dana.

— Lietuvos kankinių šventė — mūsų parapijos atleidai bus rugsėjo 23, sekmadienį. Šventėje dalyvaus vysk. P. Baltakis, OFM, ir teikys Sutvirtinimo sakramentą.

— Aukųjo Šv. Jono lietuvių kapinėms: \$50 — E. Galiauskienė; „Caritas“; \$30 — J. V. Jasinevičiai; parapijai: \$300 — E. Galiauskienė; \$200 — J. Arštikaitis; \$50 — dr. R. Zabielauskas.

— Mišios rugpjūčio 26, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Praną Pargauską, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 10 v.r. už a.a. Adolfą Hiršą; 11 v.r. už a.a. Henriką Jonaitį.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukųjo: \$1,000 — Vladas Jegelavičius; \$200 — A. S. Cipijauskai, V. L. Matulevičiai; \$100 — Pranas Kaziukonis a.a. Juozo Dyllo ir a.a. Elzės Kincienės atminimui; \$100 — M. Peterson, A. Zalagėnas; \$50 — A. R. Ulbai a.a. Paulinos Ancevičienės atminimui, E. P. Lapinskai. Iš viso statybos fonde yra \$177,554. Aukos priimamos „Paramoje“ sąsk. nr. 8711, Priskikimo parapijos kredito kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir „Talkoje“ sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 280 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: dr. Birutė Slenyte, Vyt. Luomanas, Alg. Luomanas iš Panevėžio, R. Baltrušaitis, G. Jovaišienė, R. Vidugiryte iš Vilniaus; Vyt. J. Dabašinskai iš Ariogalos; R. Šimutienė iš Palangos; Sig. Špeckienė iš Rytų Vokietijos; Ig. Petrauskas iš Montrealio; St. Bražinskas iš Lemoyne, Pa., Ald. Rygelis iš Bruklino, N.Y., Kazimiera Arlauskas iš St. Petersburgo, Fla., Alg. Ald. Oliai iš Jupiter, Fla., J. Kloris iš La Habra, La.

— I sekmadienio popietę taip pat atsilankė Ontario liberalų partijos bei High Park — Swansee rajono parlamento narys David Fleet. Jis buvo pristatytas susirinkusiems LN vedėjo Teodoro Stanulio, David trumpai apžvelgė savo veiklą su lietuvių bendruomene ir prisidėjimą prie 60 lovų gavimo senelių prieglauda. Baigdamas palinkėjo geriausių sėkmės slaugos namų statyboje ir neužmiršti kreiptis į jį, iškilus bet kokiai problemai. Po pranešimo buvo nuširdžiai visų priimtas plovimu. Vėliau LN valdybos sekretorė dr. Gina Ginčauskaitė supažindino David Fleet su svečiais, sėdinčiais prie stalų. Buvo pasidalinta nuomonėmis apie Kanadą ir lietuvių veiklą Toronte. David yra daug pasitarinęs lietuvių naudai ir yra vertas lietuvių balsuotojų teigiamo įvertinimo. T.S.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame vaikams, artimiesiems, draugams ir pažįstamiems už tokią malonią staigmeną — 40 metų vedybinės sukakties paminėjimą.

Esame visiems dėkingi už puikias dovanas, linkėjimus ir sveikinimus, kartu praleistą laiką, kuris ilgai liks mūsų atminty.

Jonas ir Juozapina Kriščiūnai

Priskikimo parapijos žinios

— Rugpjūčio 11 d. susituokė Raimundas Norkus su Gwen Ayotte.

— Pakrikštyti Michael Charles, Loretos (Žižytės) ir Claude LeBlank sūnus, Jens ir Hannah — Andriaus ir Kerstine Baziliauskų vaikai.

— Palaidoti: a.a. Jonas Lietuvninkas, 62 m.; a.a. Feliksas Milys, 87 m.; a.a. Teresė Balnienė, 91 m.

— Lietuvių paviljonas „Vilnius“, kurį tarptautinio karavano metu organizavo mūsų parapijos tarybos sudarytas specialus komitetas su pirm. V. Tasecku, davė \$5,018 pelno. Jis skiriamas Lietuvai ir perduotas KLB vykdomam pagalbos Lietuvai vajui.

— Dail. Alfonso Dargio meno paroda vyks mūsų parapijos Parodo salėje rugsėjo 22-23 d.d. Paroda globoja parapijos tarybos visuomeninė sekcija, su pirm. L. Nakrošiene.

— Atnaujinta parapijos auto aikštė. Darbams vadovavo Br. Genčius.

— Parapijai aukųjo: \$300 — O. Sodoniene; \$200 — M. Lietuvninkienė vyro a.a. Jono atminimui, S. Sabaliauskienė ir šeima a.a. Andriaus Sabaliausko atminimui; \$120 — R. Bakanienė, brolio a.a. Andriaus Sabaliausko atminimui; \$100 — V. I. Biskiai, I. Čiurlys, P. Kudreikis, K. Lukošius, E. O. Spudai, E. K. Slekiai, S. Vaitekūnienė, M. Vaškevičienė; \$60 — I. Urbonas; \$50 — S. Barčaitis, J. B. Današiai, S. Eimutis, E. Jaškus, A. Kantvydas, E. Lapinskas, dr. A. Lukienė, V. P. Melynkai, N. Racevičienė, V. Rutkauskas, B. Sapjionienė, O. Skėrienė, L. Simanavičius; „Kretingos“ stovyklavietei: \$2000 — R. L. S. Kuliasovs; \$300 — dr. G. Girduškaitė-Szabo; \$235 — L. L. Kongats; „Caritas“ ir vargšams: \$100 — M. Vaškevičienė; \$20 — V. Pusauskienė, L. G. Vyšniauskai a.a. Onos Skukauskienės atminimui; Vyskupo fondui: \$100 — N. Preibienė; klierikų fondui ir pranciškonams Lietuvoje: \$100 — S. Vaitekūnienė; Palaimintojo Jurgio Matulaičio šventovės statybai Vilniuje: \$150 — A. Sungaila; Religinei šalpai: \$100 — S. V. Liulims; Motinos Teresės labdarai: \$100 — A. Rakauskas; \$60 — M. S. Gudačiūnai.

— Mišios rugpjūčio 26, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Slapsių šeimos mirusius; 9.20 v.r. už a.a. S. Linį; 10.15 v.r. — už a.a. Alfonsą Čižiką, a.a. Domicelę ir Stasį Asevičius, a.a. Agotą ir Mykolą Batūrus; 11.30 v.r. — prašant Lietuvai laisvės.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS praneša, kad stipendijų skirstymo komisija 1990-91 mokslo metų stipendijas paskirstė sekančiai: iš A. ir F. Kantautų fondo: po \$1,000 — Kristinai Baršauskaitei ir Tomui Kekiui; iš A. ir T. Koyelaičių fondo: \$1,650 — Mirgal Šaltmiraitėi; \$1,500 Raimundui Laurinavičiui ir po \$1,000 — Sofijai Zutautei, dr. Audriui Žibaičiui, Kirai Celočiūtei ir Loretai Genytei; iš V. ir J. Skrebutėnų fondo: \$1,500 Zitaui Prakaipaiti ir Petriui Babeckui; iš L. ir V. Balsių fondo: \$1,200 Sauliui Mykoliūnui; \$900 Rytui Ločeriui ir po \$500 — Onai Stanevičiūtei, Daivai Grybaitei, Danai Dirmantaiti ir Romui Stanuliu.

Komisija taip pat paskyrė po \$2,000 iš Lietuvos atvykusiems į Yorko universitetą kursams trims ekonomistams: Šarūnui Kliokui, Valdemarui Dūdėnui ir Viktorui Majauskui (\$500 iš L. ir V. Balsių fondo ir \$100 iš V. ir J. Skrebutėnų fondo).

KLF taryba anksčiau iš stipendijų fondų paskyrė sekančiai: iš L. ir V. Balsių fondo \$4,000 Vasario 16 gimnazijai ir iš V. ir J. Skrebutėnų fondo \$4,000 apmokėti keliones į Vasario 16 gimnaziją keturiems moksleiviams.

Stipendijų skirstymo komisiją sudaro: pirm. dr. A. Dailydė, nariai — L. Balsienė, A. Karkienė, G. Paulionienė ir J. Krištolaits. KLF

Juodojo kaspino dienos demonstracija Toronte įvyks rugpjūčio 23, ketvirtadienį, 7 v.v. miesto rotušės aikštėje. Ją ruošia Tarptautinis juodojo kaspino dienos komitetas. Praeitymis metais demonstracijos vyko 55 miestuose ir dalyvavo 2 mil. žmonių, remiančių taiką, laisvę ir tautas, siekiančias nepriklausomybės. Šiais metais bendruomenės tų tautų, kurios atgavo nepriklausomybę, ir tų, kuriose pagerėjo būklė, kovojant prieš sovietinę kontrolę, susirinkus atšvęsti pergalės. Tarptautinis komitetas džiaugiasi atgavusių tautų laisvę ir ryžtasi darbuotis, kad sovietų aneksuoti kraštai taptų nepriklausomi. Visi yra kviečiami rugpjūčio 23 d. demonstracijoje gausiai dalyvauti ir parodyti, jog kova už taiką ir laisvę tęsiasi toliau. Inf.

Kun. Petro Ažubalio stipendijų fondas skiria stipendiją jaunuoliui arba jaunuolei, studijuojantiems humanitarinius mokslus ir besireiškiantiems lietuviškoje veikloje. Prašymus iki 1990 m. rugsėjo 1 d. siųsti: dr. A. Kazlauskienė, 128 Dunn St., Oakville, Ont. L6J 3E2, Canada.

Toronto Maironio mokykla mokslo metus pradės rugsėjo 22 d. naujose Our Lady of Peace katalikų mokyklos patalpose, 70 Mattice Ave., Bloor ir Kipling rajone. Pamokos prasidės 9.15 v.r. ir baigsis 11 v.r. Naujų mokinių registracija vyks tuo pačiu laiku. Smulkesnę informaciją galima gauti pas vedėją G. Paulionienę tel. 249-1305.

Eichstaetio lietuvių gimnazijos mokytojų ir mokinių suvažiavimas įvyks š. m. spalio 5-7 d.d. Čikagoje. Registruotis pas Aleksą Kikilą, 10230 So. Sawyer, Evergreen Prk., IL, 60642, tel. 708-636-8685.

XVII-toji Vinco Krėvės literatūrinė premija

Lietuvių akademis sambūris Montrealyje jau septynioliktą kartą ruošiasi paskirti Vinco Krėvės literatūrinę premiją už grožinės lietuvių literatūros kūrinių, dar nepublikuotų ir išleistų 1986-1989 metais laisvajame pasaulyje.

Leidyklos arba patys autoriai prašome siųsti bent du egzempliorius tokių leidinių šiuo adresu: Algis Beniusis, 262 du Finistere, St. Lambert, Quebec, Canada J4S 1P6.

Autoriai ir leidyklos prašomi įsidėmėti, kad neatsiųstos knygos nebus svarstomos. Visos knygos turi būti atsiųstos iki š. m. rugsėjo 15 d.

Lietuvių akademis sambūris Montrealyje

Lietuvių kultūros dienos įvyks 1991 m. gegužės 18-26 d.d. Čikagoje. Programoje trys renginiai: premijų įteikimas, Čikagos lietuvių operos „Lituanian“ 2 pastatymai bei JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė. Į operos pastatymus atvyks solistai ir simfoninis orkestras iš Vilniaus. Kiekvienas renginys turi savo rengimo komitetus (Dainų šventės komitetas lieka tas pats, kuris buvo sudarytas pernai), o visiems renginiams vadovaus koordinacinis komitetas, kurio pirmininku pakviestas sol. Stasys Baras. J.J. inf.

Reikia skubios pagalbos

Broliai ir seserys lietuviai, man 33 metų medikei reikalinga skubi 11-to staburo stacionario operacija. Bus mus tokios operacijos neatliekamos. Be jūsų pagalbos liksiu invalide, išstikus paralyžiui. Labai prašau padėti, už viską atlyginasiu. Su viltimi ir dėkingumu — Vitalija Vasiliauskienė. Rašyti broliui Vidui Navickui šiuo adresu: Lithuania, Panevėžys 235337, Dembavos 1, ar skambinti tel. 94764.

„The Catholic Register“, katalikų savaitraštis, 1990.VII.28 paskelbė žinią antrašte: „Sukilėlis — šventuoju“. Ešą šv. Tėvas rengiasi dar šiais metais paskelbti šventuoju palaimintą Juozą Kalinauską (Kalinowski). Jis esąs gimęs 1835 m. Vilniuje, buvęs inžinierius, kurį laiką sukilėlių vadas Lietuvoje, karmelitų vienuolis Lenkijoje. Lietuvos skilimų istorijoje labiau yra žinomas 1863 m. sukilėlių vadas Konstantinas Kalinauskas. Tai visai kitas asmuo, gimęs Mastaučiuose, Gardino apylinkėse, pakartas Vilniuje 1864 m.

Dainuojanti šeima — STASYS LIUPKEVIČIUS, dukterys AUDRA kairėje ir UGNĖ dešinėje — atlieka koncertą 1990 m. rugpjūčio 7 dieną Toronto Lietuvių namuose Nuotr. St. Varankos

Dainuojančios šeimos koncertai

Stasys Liupkevičius, dainininkas, operos ir baletų teatro solistas, televizijos bei radijo laidų režisierius, nuo 1981 m. ansamblio „Armonika“ vadovas, rugpjūčio pradžioje su žmona dr. Maryte ir abiem dukrom atvyko į Kanadą.

Dukros Audra ir Ugnė tėvo nuo mažens buvo mokomos ir dainavo įvairioms progoms. Vėliau su tėvu sudarė Lietuvos labai mėgstamą dainos vienetą: dainuoja po vieną, duetais ir trijule. Daug kartų ir daugely vietų koncertavo Lietuvoje, Suvalkų trikampyje, o taip pat pasirodė Lietuvos televizijos ir radijo programose.

Liupkevičių šeima Kanadoje jau koncertavo Toronto Lietuvių namuose, Hamiltono Aušros Vartų parapijos jaunimo centre ir Toronto Lietuvių namų vyrų būrelio surengtoje stovykloje „Kretingos“.

Yra sudarytas iškvičiamoji Toronto koncerto rengimo komitetas, kurį sudaro pirm. sol. R. Strimaitis, G. Strimaitienė, ižd. V. Narušis, J. Vingelienė, R. ir J. Karasieja, D. ir A. Naušėdai, G. ir R. Paulioniai. Smulkesnę informaciją bus paskelbta rugsėjo pradžioje. Inf.

Koncertuos Virgilijus Noreika

Vilniaus operos ir baletų teatro direktorius solistas Virgilijus Noreika kartu su akompaniatoriumi pianistu Povilu Jeraminiu atvyksta koncertuoti į Kanadą. Koncertai numatyti — Toronte spalio 14 d., Hamiltone — spalio 21 d., Montrealyje — spalio 27 d. Gal dar bus ir kitose vietovėse.

Yra sudarytas iškvičiamoji Toronto koncerto rengimo komitetas, kurį sudaro pirm. sol. R. Strimaitis, G. Strimaitienė, ižd. V. Narušis, J. Vingelienė, R. ir J. Karasieja, D. ir A. Naušėdai, G. ir R. Paulioniai. Smulkesnę informaciją bus paskelbta rugsėjo pradžioje. Inf.

Andrius Vaičiūnas ir Angelė Krivinskaitė susituokė rugpjūčio 4 d. Sutuoktuvinius ryšius palaikino kun. Edis Putrimas, Vasario 16 gimnazijos kapelionas, Lietuvos kankinių šventovėje. Vestuvinė puota vyko Anapilio didžiojoje salėje. Vestuvinėse vaišėse buvo neužmiršti lietuvių papročiai. Vestuvėse dalyvavo ir jaunojo dėdė Alfonsas Vaičiūnas iš Lietuvos. Abu jaunesnieji gvyai reiškiąsi lietuviškoje veikloje: Angelė — KLB Hamiltono apylinkės valdybos pirmininkė, Andrius — Toronto „Atžalyno“ aktyvus narys. Naujai lietuviškai šeimai linkėtina daug asmeninės laimės ir našios darbuotės lietuvių bendruomenėje. DI.

Iš Lietuvos „TŽ“ redakcijoje gauta keliolika numerių naujo dienraščio „Lietuvos aidas“. Tai lyg ir tęsinys 1917 m. beat-siručiančios Lietuvos dienraščio, vėliau ėjusio ir nepriklausomoje Lietuvoje. Jame atspindi dabartinės valdžios pozicija. Pagrindinėje antraštelėje matyti Vytis su įrašu „valstybės laikraštis“. Vyriausiasis redaktorius — Saulius Stoma. Formatas — tabloidinis (mažasis), kaip ir kitų Lietuvos m. Vilniuje, buvęs inžinierius, kurį laiką sukilėlių vadas Lietuvoje, karmelitų vienuolis Lenkijoje. Lietuvos skilimų istorijoje labiau yra žinomas 1863 m. sukilėlių vadas Konstantinas Kalinauskas. Tai visai kitas asmuo, gimęs Mastaučiuose, Gardino apylinkėse, pakartas Vilniuje 1864 m.

nos, dainuotos nepriklausomybės laikais ir sukurto naujos, profesionališkai atliktos, nukėlė žiūrovus į tėvynės pargangę.

Pats maestro viename interpe pažymėjo, kad tautinį sąmoningumą lietuvių tautoje išlaikė daina. Ji padėjo lietuviui pergyventi sunkius spaudos laikus. Ten ir seneliai savo vaikąčius vedasi kartu į dainų koncertus. Maestro ragino, kad ir išeivijos lietuvių atžalos pamiltų lietuvišką dainą.

Mieluosius svečius iš Lietuvos globojo Irenos ir Vytauto Pečiulių šeima. Į programą įsijungė Vytautas Pečiulis ir jo penkerių metų dukrelė Vilija. Pastaroji savo dainavimu ir laikysena scenoje maloniai nustebino žiūrovus.

Koncertų dalyviai galėjo įsigyti ir „Armonikos“, ir „Dainuojančios Liupkevičių šeimos“ juostelių įrašus. Pastarosios juostelės įrašai yra kelerių metų kūryba, pradedant mergaitės vaikyste ir baigiant naujausiais kūriniais atgimstančioje nepriklausomam gyvenimui Lietuvoje. A.

A.a. Prano Norušio atminimui L. M. Garbaciauskai ir B. E. Rakauskai „Tėviškos žiburiais“ aukųjo \$20.

A.a. V. Perkausko ir a.a. E. Prudskienės atminimui O. Kudžmienė ir dukra Genovaitė „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$30.

A.a. Prano Norušio atminimui vietoje gėlių „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$30 — V. ir E. Butrimai; \$25 — Aldona ir Romas Masilioniai; \$10 — E. Heikis, Stayner, Ont.

A.a. Pr. Žalčiausko ir a.a. O. Skukauskienės atminimui U. Apanavičienė „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$10.

A.a. N. Aukštikalnio 4-rių mirties metinių atminimui V. ir S. Goldbergai iš Sault Ste Marie, Ont. „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$20.

A.a. Mečišlovo Zubricko, instituto ekspeditoriaus, atminimui Lietuvių tautodailės institutas „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$50.

A.a. O. Skukauskienės ir a.a. J. Ažubalio atminimui V. ir S. Aušrotai „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$20.

A.a. M. Zubricko atminimui vietoje gėlių E. ir A. Šiškai „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$20.

A.a. V. Agurkio atminimui P. Žulys „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$20.

A.a. Vitoldo Agurkio atminimui vietoje gėlių Pažerūnų šeima „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$100.

A.a. Petro Kairio atminimui, užjaušdami Valterį Drešerį, J. S. Bubuliai „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$15.

A.a. Pr. Pargausko, a.a. J. Kudabos ir J. Ažubalio atminimui B. Sergautis „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$75.

A. a. Teresės Balnienės atminimui vietoje gėlių užjaušdami šeimą D. S. Rukšos „Tėviškos žiburiams“ aukųjo \$30.

Kanados lietuvių fondui savo tėvelio a.a. Osvaldo Kušneraičio atminimui Irena Kymantienė aukųjo \$100.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

MONTREALQUE

„Radastos“ ansamblio dalis narių išvyko Lietuvon per Varšuvą liepos 25 d. Likutis ansamblių sekantį dieną AV parapijos salėje suruošė jaukią vakaronę, daugiausia tiems montrealiečiams, kurie juos apnakvydino. Liepos 29 d. visi likę ansamblių išvyko namo. Per tą laiką visi tiek susigyveno, kad atsiskyrimo metu ne viena asarėlė nuriedėjo.

Skautų stovykla šiais metais vyko rugpjūčio 4-11 d.d. „Baltijos“ stovyklavietėje. Nuolatinių stovyklautojų buvo 29 asmenys, savaitgaliais atsisardavo daugiau. Stovyklos vadovybė sudarė: jos viršininkas Gintaras Nagys, berniukų komendantas Paulius Muras, adjutantas buvęs montrealietis Jonas Valiulis iš Bostono, vilkiukų draugininkas Edis Brikis iš Otavos, mergaičių komendantė Naida Šnipaitė iš Bostono, adjutantė Andrėja Celočiūtė, paukštyčių draugininkė Kristina Čičinskaitė, šeimininkė Genovaitė Kudžmienė ir ūkvėdys Luc Brunet. Rugpjūčio 5 d. Mišias atnašavo prof. kun. Algis Banilius iš Kauno ir prieš stovyklą.

los uždarymą — AV parapijos klebonas kun. Juozas Aranauskas. Beveik pusę stovyklavimo laiko lynoj, bet stovyklautojai ir tada neužbodo. Skautų tėvai džiaugiasi, kad atsiranda vadovų, kurie skiria bent dalį savo atostogų šiai stovyklai.

„Nepriklausomos Lietuvos“ leidejai praneša, kad ateityje šis laikraštis bus leidžiamas kas antrą savaitę.

Dr. Milda Danytė rugsėjo mėnesį išvyksta dėstyti anglų kalbą Kauno Vytauto Didžiojo universitete.

A.a. Ona Mikulienė, 83 m. amžiaus, mirė liepos 25 d. Palaikais sudeginti. Liko vyras ir giminės Lietuvoje ir JAV-se.

A.a. Kazys (Charles) Repšys, 64 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 2 d. Liūdi duktė ir du sūnūs su šeima.

A.a. Antanas (Tony) Miknys, mirė rugpjūčio 4 d. Po pamaldų šv. Gabrieliaus šventovėje rugpjūčio 8 d. palaidotas Field of Honour kapinėse, Pointe Claire, Que. Liūdi vaikaitis ir brolis. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545

PETRAS ADAMONIS

Res.: 256-5355

C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GVYVĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Parduodu arba išnuomuoju

4519 La Salle Ave., Rawdon mieste 5 kambarių medinį namą.

Apšildomas elektra, įrengtas rūšys, garažas. Sklypas — 100x270 pėdų. Graži vieta tarp pušų. Nuoma — \$225 mėnesiui. Perkant įmokėjimas — \$3000, paskola 8%. Būsute laimingas išnuomojęs arba nupirkęs. Prieš atvažiuojant, rašykite adresu: Bronius Liskus, 4519 La Salle Ave., Rawdon, Quebec J0K 1S0.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$26,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	12 3/4%	Taupymo — special.	7 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gvy. dr.	6 1/2%
1 metų	11 1/2%	Taupymo — kasdienes	6 1/4%
180 d. - 364 d.	11 1/4%	Einamos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	11 1/4%	RRIF — RRSP — term.	12 3/4%
60 d. - 119 d.	10 3/4%	RRIF — RRSP — taup.	8 %
30 d. - 59 d.	10 3/4%		

IMA UŽ:

Neklin. turto nuo 14 1/4% asmenines — nuo 14 1/4%

Informacija apie naujausias palūkanas „Lite“

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

P A D Ė K A

Siunčiu nuoširdžiausią padėką mieliems mano giminiams, bičiuliams, geradariams, seniems ir naujiems pažįstamiems už labai šiltą, brolišką priėmimą, visokią pagalbą ir paramą, šią vasarą lankantis JAV, Kanadoje ir Kolumbijoje. Teatlygina Dievas!

Šiandien, išvykdamas į Tėvynę, šv. Mišias aukuoju visų, kam turiu ir noriu būti dėkingas, intencijomis ir toliau visus prisiminisui malda. Labai pajautau, kokie esame artimi kilmė, tikėjimu, troškimais ir likimu. Toliau dar